

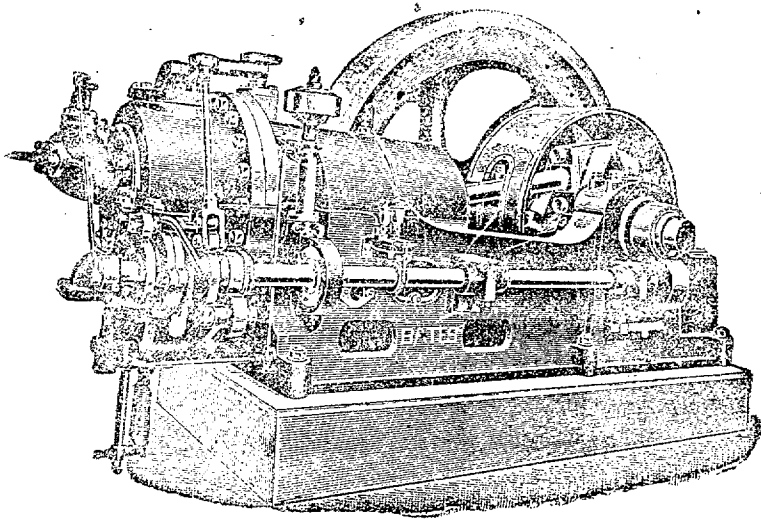
309039

# ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

నంపుటము. 3. } **బెన్గళుము 1917 సం॥ మార్చి నెల 13 వ తేది మంగళ వారము** } No. 287

న శ నా మి స య వ త్స ర పా య న మా స బ హు శ ప య మి గి. } సంచిక ౨౮౭

## బెటుగోల్లు మెడల్ కెమిడికల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.



ఈక్రాత్త టయిపు ఇంజనులు యెటు చంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్తో నయినను నుమారు ఒకమాసము వేరయి జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్న వి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులకలె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ లో నగము మూత్రము యీ యింజనులు తీసి కొనచు వాటికంటె వేయికెట్లు తృప్తి కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 65 గుర్రముల పకరువరకు పీట్టుయొక్క స్పేరు సామానులు సహాయే పుడును స్టాకులో సిద్ధముగా నుండును.

109-141

జి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

(బొంబాయి:—బెజవాడ, రాజమండ్రి)

బాదాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

## సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆచార్యశ్రీ రక్తములన జనించుబాడ్డములకు కిరీటుమువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండములను శుభ్రము, ప్రాతకోప్పలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

సనాతనసాహిత్యము గలది మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన పోషములను పోగొట్టును. కిరీటుమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారాసంబంధమును నొప్పలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును, కఠిరాగోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 లోబాలవర కుంకుటకు 4 టౌన్సుల బుడ్డలలో అమృతమును.

ప్రాప్తెటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.  
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144 No. 2. BOMBAY.

కంత్రి నిర్వక లోకాల...విద్యా ప్రవృత్తి.  
ఇది శ్రీయువ కట్టయందలి రాసులింగారెడ్డి గారచే వ్రాయబడినది. పేజీ 0-4-00 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.  
కంత్రినిత్ర కా కార్యాలయము, 6 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

విక భాషారిపీప్రశంస  
ఇది వెన్నెలకంటి ఆస్పాతాయ విరచితము.  
పేజీ 0-4-00 పోస్టేజీ అధికము.  
కంత్రినిత్ర కా కార్యాలయము, 6 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

## గ్యాల్లీన్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయు గలుగుటకును తరిసియను నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో ఏయే భాగములు ఏయేపనులుచేయునో అవి చెబి పోయినపుడు స్వల్పముగానేయు రిపేరులను యీయంగవలె: నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా శుభపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొరకల్ల నేర్పించబడును. ఇది లెండుమాసములలో నేర్పించ గవర్న మెంటు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అందులకు ఫీజు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి వ్రాసులు ఏప్రిల్ నెల 1 వ తేది నుండి ప్రారంభ మగును. వ్రాసులో చేరవలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 31 వ తేదీకి గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠశూరి విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావోసం బడును. ఈ క్రింద నుదాహరించునానికి న్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.  
Galley & Co., 149, Broadway Madras.  
Telegraphic Address:— "GALY" Madras.

## మోటారుబస్ సర్వీసు.

(బ్రాడ్వే రామమునండి, } విక్రవోలునుండి,  
విక్రవోలునకును, } బ్రాడ్వే రామమునకును.

ఇందువలన సమస్తమైన జనులకు తెలియ పరచడ మేయనగా విక్రవోలు స్టేషను నుండి బ్రాడ్వే రామమునకును, బ్రాడ్వే రామము నుండి విక్రవోలు స్టేషనునకు పోవుటకును ప్రయాణికు లను ప్రతి రైలునకు తగు సమయములలో చేర్చే లాగున మోటారుబస్సు తగు సులభమైన ఛేట్లలో నడపించుటకు యేర్పటుచేయడ మైనది.

696 ఇంగ్లీషు సైకిల్ అండు మోటారు ఇంపోర్టింగు కంపెనీ, కాకినాడ.

## A Magic Cure for Scorpion Sting.

సర్వవృశ్చిక విషసంజీవిని.  
(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు) 535  
దుఃఖమునో నమ్మవారు సంతోషమునో పోవుము.  
గుణము లేదని రుజువు చేయువారిలకు రూ 100 ఇనాం.



ఇది ప్రతి మటుంబమునం దుండె చలసిం బుచ్చోషమము. అంగ్ల, యూనాని, శాస్త్ర వైద్యులచే పొగ డ్డ గాంచబడియున్నది ఎన్ని దినము లుంచినను మందు గుణముమాఱును, తేలునవ మూత్రమే కాక ఎలుక, కుక్క, నాయి, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులను నుపయోగిం చును. వెలపాకల్ 1-కి 0.8-0 పోస్టేజీ 0.3-0. 1 దశక పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ వేణు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇనాం. వర్తకులకు 100 కి 125 రూపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెనీ,

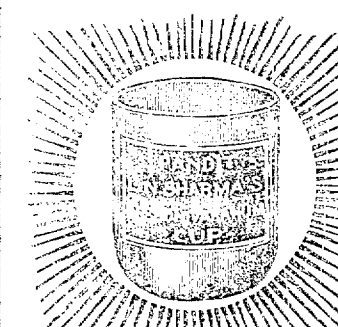
1/6 వెంకటేశమేష్ట్రీ వీధి, సాకారుపేటపొట్టు, మదరాసు.

మోహిని తైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును, కండ్లకు చలువజేయును వెండ్రుకలు పెరుగును. వెండ్రుకలు కాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు చేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12 0.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫోరీస్టర్స్, బొంబాయి.  
7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

అత్యున్నత ఆయుర్వేద 582

## మూలరోగాంతక గిన్నె



ఈ గిన్నె యందు మంచి మజ్జిగ చేసి రెండు నిమిషములు వుండనిచ్చి 10 దినములు ప్రాతఃకాలం నందు పుచ్చుకొనిన చమక్రచిత మూలరోగములు నివాగణ యగును. ఇది గాక అతీర్థము, కీలతేధి మలబద్ధకము ఇత్యాది

రోగముల తప్పుక పోగొట్టును. ఇందుకు పథ్యములేదు. ఇందు రసాది ధాతువర్ణము చేరలేదు. పరిశుద్ధమగు మూలికలచే తయారుచేయబడినది. వెల 5-0-0, తపాలఖర్చు (పత్యేకము).

యోగ్యతాపత్రములు

1. శేటు బాలకృష్ణ టాకర్ (బాంకర్) పికానిన్ 7 సం॥ముల మూలము, 2. మెసర్సు మానుమాన్ దాసు మేలా గారు, వత్సలానీధి, ముల్కనాబాబాదు, కలకత్తా, 10 సం॥ముల మూలము, 3. పనిబాల్ డి. శ్రీమాలిగారు, సాకారుపేట, మదరాసు, 11 సం॥ముల మూలము, 4. మిస్టరు కె. పి కృష్ణ మీనన్ గారు, బాకిష్టగు. సాలపురము, 5. కోటలరామగారు (గుజరాత్) బ్రాదరాబాసు (చిక్కనూ) 10 సం॥ముల మూలము, 6. వెం॥ ఆరుముగ కెట్టిగారు, రెర్, తిరుపత్తి మూడు, పెద్దకాల, మదరాసు. 4 సం॥ముల మూలము. గుణమిచ్చెనది. వాసి యున్నారు. ఇది గాక ఆ నేతులను యీ రోగమునుండి విముక్తి చేసివారు.

మెదలిస్తు ఆయుర్వేదభూషణ పండిట్ ఎల్.ఎన్. శర్మగారు, యె. యం. యె. పి. బాలకృష్ణ బోషధాలయం, 117, వైసాబాబాదు, మదరాసు

# ఇండియా దేశపు యుద్ధ ఋణము.

రొక్కరూపముగా వచ్చిన యావత్తు మొత్తమును సాగించుటకు గాను హిజ్ మెంట్ జేస్టి వారి దొరతనమున కియ్యబడును.

1929—1947 వ సం॥ నూటికి 5 వడ్డీ యుద్ధ ఋణము.

1920 వ సం॥ నూటికి 5 1/2 వడ్డీ యుద్ధపత్రములును, 1922 వ సం॥ నూటికి 5 1/2 వడ్డీ యుద్ధపత్రములును.

పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్కపు సర్టిఫికేట్లు (1917-18 వ సం॥ జారీ అయ్యేవి.)

అసలుకున్న వడ్డీకిన్ని ఇండియా గవర్నమెంటువారి ఆస్తిన్ని రివిన్యూలున్న హామీగా ఉండును.

## 1. 1929—1947 వ సం॥ యుద్ధ ఋణము.

జారీ వెల: నూటికి రు 95 ల నిక్షేపవిధముగా చెల్లింపవలెను.

అల్లాటు మెంట్లు.

పూర్తిగా రొక్కము చెల్లించిన అల్లాటు మెంట్లు: దరఖాస్తు కాలమున నూటికి రు 95 లు. వాయిదాల పద్ధతి అల్లాటు మెంట్లు దరఖాస్తు కాలమున నూటికి రు 15 లున్న; తక్కినది నాలుగు మాసవారికి నూటికి రు 20 ల వాయిదాలున్న; సదరు వాయిదాలు ఒక్కొక్కటి దరఖాస్తు చేసిన నెలకు వెంటనే తీర్మాన చేయబడును. ఒకటవ, రెండవ, మూడవ, నాల్గవ నెలల 15 వ తేదీన, తేదా సదరు తేదీ ఆదివారమైతే 16 వ తేదీన చెల్లగలవలెను.

వడ్డీ: సంవత్సరము 1 టీకి నూటికి 5; క్రింద 15 వ తేదీన, ఆగస్టు 15 వ తేదీన ముట్టును.

తీర్మానపు వాయిదా:—అంతకు పూర్వము తీర్మానము కానియెడల, 1929-1947 సం॥ యుద్ధ ఋణము 1947 వ సంవత్సరము ఆగస్టు 15 వ తేదీన సరిసమానముగా తీర్చివేయబడును; కాని, 1929 వ సంవత్సరము ఆగస్టు 15 వ తేదీన గాని అట్లుపెట్టబడినాని, ఇండియా గవర్నమెంట్ పూర్తిగా క్యాంపెయిన్ నెలల నోటిసిచ్చి, సదరు ఋణముగాని అందలి ఏ భాగమునైనగాని సరిసమానముగా తీర్చివేయుటకొరకు, ఇండియా గవర్నమెంటువారు తమకు హక్కు నిల్వకొని యున్నారు.

లోటు భర్తీ ఫండు:—1929-1947 సం॥ యుద్ధ ఋణపు బజారు ధన తరే పత్తులలో పరిహారము, జారీ వెలకంటే బజారుధర తగ్గినప్పుడు, సదరు ఋణము తాలూకు సెక్యూరిటీలను కొని నిర్బంధించుకొరకు ఒక ఫండు ఏర్పరుచుటగాను, 1929-1947 వ సం॥ యుద్ధ ఋణపు మొత్తము లో నూటికి ఒకటిన్నరవంతున అయ్యే మొత్తము ప్రతి సంవత్సరము ప్రత్యేకముగా ఉంచుటకు ఇండియా గవర్నమెంటు వారు ఒడంబడియున్నారు.

## II. 1929 సం॥ యుద్ధపత్రములు, 1922 వ సం॥ యుద్ధపత్రములును (రాబడి పన్ను మినహాయంపబడినది).

జారీ వెల: నూటికి రు 100 లు ఈ క్రింది విధమున చెల్లించవలెను:—పూర్తిగా రొక్కము దరఖాస్తు కాలమున నూటికి రు 100 లు.

చెల్లించిన అల్లాటు మెంట్లు:

వాయిదా పద్ధతి అల్లాటు మెంట్లు దరఖాస్తు కాలమున నూటికి రు 20 లున్న; తక్కినది నాలుగు మాసవారికి నూటికి రు 20 ల వాయిదాలున్న; సదరు వాయిదాలు దరఖాస్తు చేసిన నెలకు వెంటనే వచ్చు, ఒకటవ, రెండవ, మూడవ, నాల్గవ నెలల 15 వ తేదీన, తేదా సదరు తేదీ ఆదివారమైతే 16 వ తేదీన, చెల్లగలవలెను.

వడ్డీ: సంవత్సరము 1 టీకి నూటికి రు 5 1/2 లు; క్రింద 15 వ తేదీన, ఆగస్టు 15 వ తేదీన ముట్టును.

తీర్మానపు తేదీ: 1920 సం॥ యుద్ధ పత్రములు 1920 సం॥ ఆగస్టు 15 వ తేదీన 1922 సం॥ యుద్ధ పత్రములు 1922 సం॥ ఆగస్టు 15 వ తేదీన, తీర్చివేయబడి యుండును.

## III. పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్కపు సర్టిఫికేట్లు (రాబడి పన్ను మినహాయంపబడినది)

జారీ చేసిన తర్వాతి 5 సంవత్సరముల కిచ్చివేసే, రు 10 లకు, రు 20 లకు, రు 50 లకు, రు 100 లకును.

జారీ వెల:

రు 7-12, రు 15-8, రు 38-12, రు 77-8 లును.

మరిన్ని, ఈ సర్టిఫికేట్లు జారీ చేసిన పోస్టాఫీసులో, సదరు ఆయుధ సంవత్సరముల కాలములో ఎప్పుడైనను, ఋణపు ప్రకటనలో నిర్దేశించిన షెడ్యూల్, మార్పుకొనవచ్చును.

1. సెక్యూరిటీలు ఏ రూపముగా నుండునది.—1929-1947 సం॥ యుద్ధఋణమునకును, 1920 సం॥ యుద్ధపత్రములకును 1922 సం॥ యుద్ధ పత్రములకును సంబంధించిన సెక్యూరిటీలు, దరఖాస్తుదారు కొరక (దరఖాస్తులో వ్రాసుకోవలెను) ప్రకారము, ఈ క్రింద వివరించిన రూపమున జారీ చేయబడును—

- 1) రెజిస్టర్డ్ ప్లాట్ ఫర్ ... వస్త్రావేశములమున ప్రాస్తు ఫీజును;
- 2) ప్రాస్తు ఫీజు ... ఎంతయైనా మూలమున ప్రాస్తు ఫీజు చేయవచ్చును;
- 3) మూల పట్టువానికి చెల్లు అప్పుగింత పెట్టుటములమున బడిగల (తేరు) సత్రమును. ప్రాస్తు ఫీజు చేయవచ్చును.

ఏ కొరకును నిర్దేశించనియెడల, మొదట, సెక్యూరిటీలు రెజిస్టర్డ్ ప్లాట్ ఫర్ సర్టిఫికేట్లు రూపమున జారీ చేయబడును.

2. రాబడిపన్ను.—1920 సం॥ యుద్ధ పత్రములమీది వడ్డీని 1922 సం॥ యుద్ధ పత్రముమీది వడ్డీకిని రాబడి పన్ను నుండి మినహాయించు ఉండును. కాని అధిక పన్నునుండి ఉండును.

1929-1947 సం॥ యుద్ధఋణము మీది వడ్డీ రాబడి పన్ను నుండిగాని అధిక పన్ను నుండిగాని మినహాయించు లేదు. రాబడిపన్ను అట్టతాలూకు రెండవ షెడ్యూలుయొక్క III భాగములోని నిబంధనల ప్రకారము రాబడిపన్ను విధింపబడును.

3. కన్వెన్షన్ (మార్పు) హక్కులు.—1929-1947 సం॥ యుద్ధ ఋణము తాలూకు తీసికొన్న ప్రతి (నామకా అనగా పేరుకు) రు 100 ల కున్న, ఇండియా గవర్నమెంటు తాలూకు, నూటికి 3 వడ్డీ రూపాయ ఋణము బాబతుగాని, నూటికి 3 1/2 వడ్డీ రూపాయ ఋణములలో ఏదొకటి అయినగాని, 1916-1917 సం॥ పు నూటికి 4 వడ్డీ కన్వెన్షన్ ఋణము బాబతుగాని (నామకా) రు 150 లకు ఋణము కొరవడము మార్పుకొని, అందుల ప్రతిఫలముగా—

మార్చిన నూటికి 3 వడ్డీ ఋణము బాబతు ప్రతి (నామకా) రు 100 లకు, యుద్ధఋణము బాబతు (నామకా) రు 65 లు,

మార్చిన నూటికి 3 1/2 వడ్డీ ఋణము బాబతు ప్రతి (నామకా) రు 100 లకు, యుద్ధ ఋణము బాబతు (నామకా) రు 76 లు,

మార్చిన నూటికి 4 వడ్డీ కన్వెన్షన్ ఋణము బాబతు ప్రతి (నామకా) రు 100 లకు, యుద్ధ ఋణము బాబతు (నామకా) రు 92 లు,

ఈ రేటున మార్పుగా తేలెడి 1929-1947 సం॥ ఋణపు మొత్తమున్ను, (కొరిన యుద్ధఋణపు మొత్తము) పూర్తిగా నూర్చుగా జేయుటకు కావలసిన యుద్ధఋణపు అధిక మొత్తమున్ను పొందుదురు. ఈ అధిక మొత్తమునకు గాను, రు 1-టికి ఒక అణా చొప్పున ప్రోవిడెంట్ రొక్కము చెల్లించవలెను.

4. 1917 వ సం॥ నవంబరు 1 తేదీకి తర్వాతను, 1918 సం॥ జనవరి 15 వ తేదీ దాటకుండును, ఎప్పుడైనను మార్పు కొను హక్కులను చెలాయించుకొనవచ్చును. మార్పు వారంట్లు అన్యధము చేయదగియుండి, హాజరు పెట్టేవానికి చెల్లుబాటు గల రూపమున జారీ చేయబడును.

5. మార్పుమీద జారీ చేయబడిన 1929-47 సం॥ యుద్ధ ఋణపు సెక్యూరిటీలపైని 1917 సం॥ ఆగస్టు 15 వ తేదీనుండి వడ్డీ ముట్టును. నై 3 వ క్లాజు ననుసరించి చెల్లించిన రొక్కమునకు ప్రత్యేకము వడ్డీ ఇయ్యబడును.

6. 1929-1947 సం॥ యుద్ధ ఋణముల బాబతున్ను, 1920 సం॥ యుద్ధపత్రముల బాబతున్ను, 1922 సం॥ యుద్ధ పత్రముల బాబతున్ను, ఉంచుకొన్న మొత్తములకు, ఇండియా గవర్నమెంటువారు ముం దెప్పుడైనను జారీ చేయువాటి రూపముగా మార్పుకొనుటకు హక్కు ఉండును.

7. దరఖాస్తులు:—1929-1947 సం॥ యుద్ధ ఋణము కొరకును, 1920 వ సం॥ యుద్ధ పత్రములకొరకును, 1922 వ సం॥ యుద్ధపత్రములకొరకును (పోస్టాఫీసులద్వారా చేసే దరఖాస్తులకాక) చేసికొనే దరఖాస్తులు, 1917 సం॥ మార్చి 15 వ తేదీ గురువారం మొదలుకొని, 1917 సం॥ జూన్ 15 వ తేదీ శుక్రవారంవరకుగల కాలములో ఎప్పుడైనను, ఈ క్రింద వివరించిన ఆఫీస్ డైరీవైపునకు మనుష్యుల కెవరైనను చేసికోవచ్చును:—

(1) కలకత్తా కరెన్సీ కంట్రోలరుకుగాని, ప్రదేశపు అక్సాంటెంటు డైరెక్టర్ కంట్రోలరుకో ఎవరైనాగాని

(1) బంగాళము, బొంబాయి, మద్రాసు బాంకుల తాలూకు, పోస్టాఫీసులలోని సెక్రెటరీలకును ప్రెజిడెంట్ కునుగాని, ఇండియా డేజ్ ములో ఏ బ్రాంచిలో నైనను సదరు బాంకుల ఏ డివిజన్ గాని, మరియు,

(2) జిల్లా హెడ్డు క్వార్టర్స్ లోని గవర్న మెంటు ప్రెజిడెంట్ చార్జీగల ఆఫీసర్లకు.

8. దరఖాస్తులు నూరు రూపాయల మొత్తమునకో, పూర్తిగా నూరుగల మొత్తమునకో, చేసికోవలెను.

9. రు 100 ల మొత్తముకు మాత్రమే చేయు దరఖాస్తులు, అన్ని సందర్భములలోను, విలువక్రింద పూర్తిగా చెల్లించిన రొక్కముతో గూడ, పంపబడవలెను; సదరు రొక్కము, 1929-1947 సం॥ యుద్ధఋణము విషయములో రు 95 లున్న, 1920 సం॥ యుద్ధపత్రముల విషయములోను 1922 సం॥ యుద్ధ పత్రముల విషయములోను రూ 100 లున్న.

10. 1929-1947 సం॥ యుద్ధఋణము బాబతున్ను, 1920 సం॥ యుద్ధ పత్రముల బాబతున్ను, 1922 సం॥ యుద్ధ పత్రముల బాబతున్ను, రు 200 ల మొత్తమునకేమి అందుకు వైబడిన మొత్తముల కేమి, చేసికొనే దరఖాస్తులు,

(a) పూర్తిగా రొక్కము సొమ్ము చెల్లించిన అల్లాటు మెంట్లుగాని,

(b) వాయిదాల పద్ధతి అల్లాటు మెంట్లుగాని, చేసికోవచ్చును.

12. బ్రోకరేజీ.—ప్రసిద్ధమైన బాంకర్లకును బ్రోకర్లకును వారి స్థాంపుతోగూడిన రొక్కపు దరఖాస్తులపైని చేయబడిన అల్లాటు మెంట్ల విషయములో నూటికి రు 0-2-0 ల చొప్పున కమిషను ఇయ్యబడును; కాని, పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్కపు సర్టిఫికేట్ల దరఖాస్తుల సహా, పోస్టాఫీసులద్వారా వచ్చిన దరఖాస్తుల విషయములోను, కన్వెన్షన్ కొను చేసిన దరఖాస్తుల విషయములోను, సదరు కమిషను ఇయ్యబడును.

దరఖాస్తు మామూలు, అక్సాంటెంటు డైరెక్టరువద్దగాని, ఏ బాంకువద్దనో, బ్రోకరువద్దనో, జిల్లా ప్రెజిడెంట్ గాని దొరకును.

## పోస్టాఫీసు ప్రకరణము.

(పోస్టాఫీసుల ద్వారా చేసికొనే దరఖాస్తుల విషయమున ప్రత్యేక నిబంధనలు.)

20. 1929—1947 సం॥ యుద్ధ ఋణము కొరకును, 1920 సం॥ యుద్ధ పత్రముల కొరకును, 1922 సం॥ యుద్ధ పత్రములకొరకును దరఖాస్తులు, ఈ క్రింది క్లాజులలో చెప్పిన మరతులకు లోబడి, 1917 సం॥ మార్చి 15 తేదీ గురువారం మొదలుకొని 1917 సం॥ ఆగస్టు 15 వ తేదీ సోమవారం వరకును, అదివరలో పోస్టాఫీసు సేవింగ్సు బాంకు డిపాజిట్ రై నెట్టియో కానెట్టియో ఏనుగుపునియండి ధైయన, సేవింగ్సు బాంకు పనిచేయుట కధికారముగల ఏ పోస్టాఫీసు ద్వారా నైనను గూడ, పట్టబడును.

22. అధిక మొత్తములు అధున మొత్తములు:— పోస్టాఫీసులద్వారా వచ్చే దరఖాస్తులు రు 25 ల మొత్తముకో పూర్తిగా రు 25 లు గల మొత్తముకో అయి యుండవలెను. ఒకే ఈ ప్రకటన ననుసరించి, పోస్టాఫీసు ద్వారా మెట్టు వెరసిమీద రు 22,500 లకు మించిన మొత్తములకు దరఖాస్తు పెట్టును, ఉంచుకొనుగూడదు; ఇందు 1929-1947 సం॥ యుద్ధ ఋణములో రు 7,500 ల కెక్కున ఉండగూడదు; 1920 సం॥ యుద్ధ పత్రములలోను 1922 వ సం॥ యుద్ధ పత్రములలోను ఒకదానిలోగాని రెంటిలో కలిసిగాని రు 7,500 ల కెక్కున ఉండగూడదు; మిగిలిన, పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల సర్టిఫికేట్లులలో రు 7,500 ల కెక్కున ఉండగూడదు 37 వ క్లాజు చూడుము.

మ.రాలు.—(1) ఈ ప్రకటన ననుసరించి పోస్టాఫీసు ద్వారా చేసికొనే దరఖాస్తులు, పోస్టాఫీసు ద్వారా లోగడ పొంది ఉంచుకొన్న సెక్యూరిటీల మొత్తముల ఏమున్నను వాటితో నిమిత్తములేవండా, అంగీకరించబడును.

(2) కన్వెన్షన్ చే అధ్యమైన 1929-1947 సం॥ యుద్ధ ఋణపు మొత్తములు, నైని చెప్పిన పరిమితుల వర్తింపజేయునప్పుడు రెక్కలోనికి తీసికోబడవు.

23. చెల్లించవలసిన మొత్తములు.—దరఖాస్తు పెట్టుకొన్న మొత్తములు దరఖాస్తుతో పూర్తిగా చెల్లగట్టవలెను; వాయిదాలుగా చెల్లగట్టగూడదు. కాని ఒకే మనిషి ఒకటికంటే ఎక్కువ దరఖాస్తులను పెట్టుకోవచ్చును; కాని, వాని దరఖాస్తుల మెట్టు మొత్తము 22 వ క్లాజులో నిర్దేశించిన పరిమితులను మించగూడదు.

24. చెల్లగట్టే పద్ధతి.—పూర్వపు క్లాజు ననుసరించి చెల్లవలసిన మొత్తములు, ఈ క్రింద వివరించిన విధములలో నేవిధముగా నైనగాని, ఒక విధముగా కొంతయు మరియొక విధముగా కొంతయుగాని చెల్లగట్టవచ్చును:—

(a) దరఖాస్తుదారునికి సేవింగ్సు బాంకు ఖాతా ఉన్నయెడల, ఆ ఖాతా జనున తనకున్న ఏదైనా రొక్కపు నిల్వను ప్రాస్తుఫీజు చేయడము;

(b) రొక్కరూపమున గాని కరెన్సీ నోట్ల రూపమున గాని చెల్లించడము; లేదా, అట్టి బ్యాంకు స్థాపించబడిన తావున ఉండే హెడ్డు పోస్టాఫీసులకు చెల్లదగునట్లుగా ప్రసిద్ధమైన బాంకుమీద క్రాసుచెక్కు ఇయ్యడము.

సామాజ్య శాసనసభ

(నిన్నటి తరువాయి)

నీటి పారుదల

విషయమును గూర్చి యుపన్యసింపిరి. ఈ విషయమున మరమ్మత్తులు మున్నగు వ్యయములు పోగా 1916-17 వ సంవత్సరమునందు 29910 లక్షల రూ॥ ల లాభమువచ్చినది. అనగా అంతకుముందు సంవత్సరమునందు కంటే 2295 లక్షల లెక్కన. 1917-18 వ సంవత్సరమునకు 31545 లక్షలు వచ్చునని ముదింపు చేసితిమి. గత సంవత్సరమునందు వచ్చిన లాభముంతయు పంజాబులోని మూడు కాలవల ప్రాజెక్టులననే కలిగినది. రాబోవు సంవత్సరమునకు పెద్ద కాలవల సందర్భమున 90 లక్షల మూలధనము నియోగింపబడినది. దీనిని 60 లక్షల డౌమనిధినుండి తీసికొంటిమి. క్రొత్త కాలవల సందర్భమునను సామాన్యదాయమునుండి 60 వేల రూ॥ లను దీసికొంటిమి. కాలవల సందర్భముననే మొత్తమువీధ 15060 లక్షలైనది. అనగా 1917 సం॥ రమునకు నూచింపబడిన మొత్తముకంటే 465 లక్షలు తక్కువ. కొన్ని నీటిపారుదల పనులు (కాలువలు మున్నగునవి) పూర్తియైనందున ఈ తక్కువ కనబడినది.

యోచనయందున్న పనులు

మేటూరువద్ద కావేరీనదికి "రిసెర్వాయరు"ను నిర్మించుట యొకటి. దీని సందర్భమున మైనారు ప్రభుత్వమువారిలో కొన్ని వివాదములు గలిగినందున దానిని సంస్కరింపవలసి వచ్చినది. దాని విషయము 1911-12 వ సంవత్సరపు ఆర్థిక ప్రతిపన్యాసమునందు పూర్తిగా చర్చింపబడినది. రిసెర్వాయరు ఆవరణమును తగ్గింపకపోయినను, దానివలన సాగుచేయుటదలచిన నైకాల్యము 47895 ఎకరములనుండి 37 వేల ఎకరములవరకు తగ్గింపబడినది. వివాదముల పూర్వమునూచింపబడిన పద్ధతివలన నాలుగు 26½ లక్షల ఆదాయము వచ్చునని ముదింపు చేయబడినది. కాని తరువాత నిర్ణయింపబడిన పద్ధతివలన 24½ లక్షల తేలవచ్చును.

విరావతీనదికి టల్ నాలనుపురమునుండి యాకొహూక్ అనుపురమువరకు గట్టుగట్టు సుదృఢము చేర్చిరి. ఈ గట్టు పొడవు 102 మైళ్లును. 62 లక్షలు వ్యయపరచునని నిర్ణయింపబడినది.

దీనివలన మూలధనములో నూటికి 20 రూ॥ ల ఆదాయము వచ్చుననియు ముదింపు చేయబడినది. "సింధు సాగరద్విఆఫ్" అను ప్రాజెక్టు వలన 20 లక్షల ఎకరముల నేలకు నీరు కట్టవచ్చును. దీనికి 10 లక్షల పనులకంటే కొంచెము ఎక్కువ వ్యయము తగులును. ఇంతవ్యయము చేసినను, ఈవ్యయమునకు, దగినంత లాభము కట్టగలదు. ఇది ఇంకను ఆంధ్రమునందున్నది. వానిని నిర్మాణమును హిందూ దేశ ప్రభుత్వము వారు అంగీకరించి యున్నారు. ఆ యోధ్యలోని కారదా నది ప్రాజెక్టు విషయమును గత సంవత్సర ఆర్థిక ప్రతినివేదనమున నూచింపబడినది. దీనికొకట 2 కోట్ల రూ॥ల వ్యయపరచుననియు ముదింపు చేయబడినది. దీనిని హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించి గత జూలై మాసమున హిందూ దేశ కార్యదర్శిగారి యుత్తరవులకొరకు పంపిరి. ఇప్పుడు వెనుకబడియున్న ప్రాజెక్టులు పూర్తియగుటకు హిందూ దేశ కార్యదర్శిగారు ఈ సుదృఢమును నిలిపి ముంచదల చెట్టిరి. ఈ విషయమున ఆయోధ్య ప్రభుత్వమువారి నూచనలకొరకు వ్రాసియున్నాము. అనంతరము అటువిశ్రాంతి ఇంజనీరులరు

గూర్చి స్థానుహిల్లు గారు వివరింప వొడగిరి. పారిశ్రామిక కాభివృద్ధికొరకు కాస్త్రవిషయ పాండిత్యము సర్వత్ర అంగీకృతము. డెప్రెషను ను నం ద, లి అటవికాభివృద్ధి పరిశోధనలయందు భారతీయ అటవీసంపద నభివృద్ధి చేయుటకు విశేషముగా వోడ్చును. ప్రస్తుతము వ్యవసాయ విషయమున సర్వజనగ్రాహ్యమగునట్లు కీరపత్రములను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటింప యోచించుచున్నారు. వ్యవసాయ విద్యా విషయమునకు ముందుగా ప్రాముఖ్యము నీయవలయును. ఈ విషయమున వ్యవసాయవిద్యాసభవారి తీర్మానములు హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారి నుండి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల వారికి బంపబడ నున్నవి. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారి నూచనలు వచ్చినచేత వ్యవసాయవిద్యను గూర్చి యొక్క సక్రమచర్య ఏర్పడుకొనబడును. ఈ సందర్భమున సింహముందు శాసనసభ జరుగు కాలమునందే వ్యవసాయవిద్యను గూర్చి యొక సభను జరుపుదుము.

అనంతరము సర్ హెడ్ హిల్లు గారు వ్యవసాయ ముఖ్యసంఘమువారివై వచ్చిన విమర్శలనుగూర్చి కొంత తడవు నడిపిరి. గత సంవత్సరమునందు గోధుమల వలని లాభములు 2370000 రూ॥ లు వచ్చినవి.

సర్ శంకరన్ నాయరుగారు

విద్యావిషయవర్తమా! గూర్చి యుపన్యసింప నారంభించిరి. వారు ప్రథమమున 1915-16 వ సం॥ రమున విద్యావిషయ భివృద్ధిని గూర్చి నడిపి విద్యకు యుద్ధమువలన కొంతవరకు అభ్యంతరములు గలిగినను అభివృద్ధి మాత్రము తొలగిపోలేదు. సాన్వజననిధి కంటే గత సంవత్సరము వ్యయము చేయబడిన మొత్తము యుద్ధాత్మకము గలిగిన వ్యయముకంటే 7½ లక్షల లెక్కన వచ్చెను. 1915-16 వ సం॥ రమున విద్యాధుల సంఖ్య 170 వేలుగా నుండెను. ఇది యుద్ధాత్మకము మూడు సంవత్సరములందున్న సంఖ్యకంటే తక్కువ. ఇప్పుడు అన్ని బాపతులవ్యయము కలసి 11 కోట్ల కంటే కొంచె మెక్కువ నున్నది. విద్యాధుల సంఖ్యయును 75 లక్షల వచ్చెను. 60 వేలనుండి విద్యాధులు మాత్రముగా చేరిరి. మహమ్మదీయ విద్యాధుల సంఖ్యయును ఎక్కువయైనది. అనంతరము శంకరన్ నాయరు గారును తన విద్యాకాలము గూర్చి నడిపిరి. 1911-వ సంవత్సరమునుండి 1916-వ సంవత్సరమువరకు రాష్ట్రీయనిధులనుండి గాక సామాన్యనిధునుండి 9 కోట్ల రూ॥ల కంటే కొంచె మెక్కువ మొత్తము విద్యావినియోగమున కొనబడినది. దీనిలో 380 లక్షలు భవిష్యత్తుపయోగమునకు ఇంకను నిలువయున్నవి. పరిశ్రాఫలితములను తృప్తికరముగా నేయున్నది కళాకాల విద్యాధుల వడత అంత తృప్తికరముగా నుండ లేదు. రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక విద్యాధిగులు ముఖ్యముగా బంగాళదేశపు మాధ్యమిక విద్యాధితి, రాష్ట్రీయ విద్యా విషయ ప్రకటనములందే ఎక్కువగా వివరింపబడినవి. బాంబాయి, బీహారు, ఒరిస్సా, మధ్యరాష్ట్రీయులయందు ప్రాథమిక విద్యుల సంఖ్య తగ్గినది. ఇతరభాగములందు కొంచె మెక్కువగా నే యున్నది. ఉపాధ్యాయులకు బోధనాధ్యసరవసతులయందు దింకను లోపము లున్నది. నూటికి 70 మంది ఉపాధ్యాయు లింకను బోధనాధ్యసర మొదలైన వారుగనే యున్నారు.

తీర్మానములు.

ప్రాథమిక విద్యావిషయమున కొరకు వినియోగింపబడవలసిన సొమ్ముకు మరి 30 లక్షల రూ॥లను తేర్చవలెనని గా॥ శ్రీనివాసశాస్త్రి గారుపహించిరి. తీర్మానమును గోల్లగొరిగినవలె పహించిన నిల్లులనుగూర్చి నడిపిరి. హిందూ దేశ ప్రభుత్వము వారిచర్యలను ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధికి నెట్టిసంబంధముగలదో నూచించుటకు చెన్నపురిరాజధాని మంచియే తార్కాణము. గత మూడుసంవత్సరములనుండి చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు మాత్రప్రాథమిక విద్యాకాలల నేర్పజుటకు కొక వైసవైసను వ్యయము చేయలేదు. చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు మాత్రమే కాలలను నిర్మించుటను హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారి గ్రాంటుల మూలముననే చేయవలెనని ప్రత్యక్షముగా చెప్పుచున్నను రాష్ట్రీయధనమును ఉన్న విద్యాకాలల అభివృద్ధికి వినియోగింప దలచుకొనిరి. మాత్రపాతకాలల నిర్మాణవిషయము హిందూ దేశ ప్రభుత్వము వారివీధనే ఆధారపడి యున్నది. ప్రస్తుతము యుద్ధకాలముగాన గ్రాంటుల నెక్కువగా నిచ్చుటకు వీలుపడదని వాదించవచ్చును. యుద్ధమునకు వెనుక ప్రాముఖ్యముగల విషయము విద్యయే కాని ఇంకొకటి కాజాలను.

సర్ విలియం మేయరు గారు గా॥ వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రి గారికిల్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను:—మీరు ఉపహించిన తీర్మానము దొరతనమువారే కార్యభారము పూనుకొనవలెనని స్పష్టముగా కోరుచుండుటచే అట్టి ఆధికారమును అంగీకరించుట అసాధ్యమైపరి. ఈ యుద్ధసందర్భమున దొరతనమువారు అనేక సందర్భములయందు సొమ్ము వ్యయము చేయవలసి యున్నది. యుద్ధప్రాముఖ్యమునకు వెనుక విద్యాప్రాముఖ్యమునకు స్థానమియవలెనని చెప్పితిరి. ఈయభిప్రాయమే ప్రభుత్వమువారికిగలదు. అందువలననే ప్రభుత్వమువారు యుద్ధమువలన ఎంత ఆర్థిక కష్టము గలిగినను సాలుకు 200 వేల రూ॥ల నెనంగుటకు నిశ్చయించుకొని యుండిరి. ఈ మొత్తమును ఉపాధ్యాయుల శిక్షణముకొరకు యుపయోగించవలెను. ఇంతకంటే

25. సెక్యూరిటీలు.—పోస్టాఫీసుల ద్వారా చేసికొన్న దరఖాస్తుల విషయములో సెక్యూరిటీలు, ప్రామిసరీ నోట్లు రూపమునగాని స్టాఫు సర్టిఫికేట్లు రూపమునగాని జారీ చేయబడును. ఇట్లు జారీ చేయబడిన సెక్యూరిటీలు, పోస్టుల యొక్క యు తెలిగ్రాఫులయొక్కయు అక్సాంబెంటు జనరలు గారి హావాలలో ఉంచుకొనవచ్చును.

26. రాబడిపన్ను.—1920 సం॥ యుద్ధ పత్రములమీదను, 1922 సం॥ యుద్ధ పత్రములమీదను, చెల్లవలసిన వడ్డీపైని రాబడి పన్ను మినహాయించబడును. 1929-1947 సం॥ యుద్ధ ఋణము బాబతు సెక్యూరిటీలు, పోస్టులయొక్కయు తెలిగ్రాఫులయొక్కయు అక్సాంబెంటు హావాలలో, ఉంచినయెడలను, ఉంచినంత కాలమున, ప్రత్యేకముగా వానిపైని రాబడి పన్ను మినహాయించబడును.

27. కన్వర్షను (మార్పు).—పోస్టాఫీసు ద్వారా 1929-1947 సం॥ యుద్ధ ఋణము కొరకు దరఖాస్తు పెట్టుకొను వానికి, వానికి వైచెప్పిన రివల్లూజులో ఉండే హక్కులు చెల్లాయించుట కధికారమిచ్చే, అన్యపరము చేయదగిన కన్వర్షను వారంటొకటి (కన్వర్షను కొరకై దరఖాస్తు నమూనాల తోగూడ) ఇయ్యబడును.

28. కన్వర్షను నిమిత్తము ఇచ్చుకొనే సెక్యూరిటీలు, పోస్టులయొక్కయు తెలిగ్రాఫులయొక్కయు అక్సాంబెంటు జనరలుగారివద్ద ఇదివరలోనే డిపాజిట్టుగా ఉంచుకొన్న ట్రియో లేదా కన్వర్షను చేసినవాడు వారి ద్వారా మొదట కొన్నట్రియో, అన్ని కేజులలోను, నూటికి 3 వడ్డీ రూపాయ ఋణము బాబతుగాని, నూటికి 3½ వడ్డీ రూపాయ ఋణము లలో వేని బాబతు అయినగాని, 1916-17 సం॥ పు నూటికి 4 వడ్డీ ఋణము బాబతుగాని సెక్యూరిటీల కన్వర్షను (మార్పు).

(ఎ) అగత్యమైన కన్వర్షను వారంటు (పోస్టాఫీసు ద్వారా పొందినవైనను కానివైనను), క్రమముగా పూర్తిచేసిన కన్వర్షను దరఖాస్తు నమూనాను, మరియు

(బి) పోస్టులయొక్కయు తెలిగ్రాఫులయొక్కయు అక్సాంబెంటు జనరలుగారి పేర ఎండార్సు చేయబడిన సెక్యూరిటీలను (సెక్యూరిటీ లేమైన ఉన్నయెడల)

1917 సం॥ నవంబరు 1 వ తేదీకి తర్వాతను 1918 సం॥ జనవరి 15 వ తేదీకి పూర్వమును ఏదైనా పోస్టాఫీసు నేనింగ్గు బాంకు ఆఫీసులో హాజరు పెట్టినయెడల, రివల్లూజులో చెప్పిన చెల్లవలసిన కొక్క మేమైన ఉన్నయెడల అది చెల్లించుటకు లోబడి, పోస్టాఫీసు ద్వారా జరిగించబడును.

దరఖాస్తు నమూనా లేపోవు ఆఫీసులో నైనను దొరకును.

పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల కొక్కపు సర్టిఫికేట్లు జారీచేసిన తర్వాత అయిదుసంవత్సరములకు ఇయ్యబడేరు 10 ల, రు 20 ల, రు 50 ల, రు 100 ల సర్టిఫికేట్లు.

32. పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల కొక్కపు సర్టిఫికేట్లు, 1917 సం॥ ఏప్రిలు 1 వ తేదీన గాని అటుపిమ్మట గాని ఎప్పుడైనను, నేనింగ్గుబాంకు పనిచేసే అన్ని పోస్టాఫీసులలోను దొరకును.

33. ఈ సర్టిఫికేట్లు నాలుగు విధములవిగా నుండును:—  
రు 7 - 12 చెల్లించినయెడల పొందేరు 10 లవి.  
రు 15 - 8 " " " " " 20 లవి.  
రు 38 - 12 " " " " " 50 లవి.  
రు 77 - 8 " " " " " 100 లవి.

34. సర్టిఫికేట్లలో వ్రాసియున్న పూర్తి మొత్తము, జారీ తేదీకి పిమ్మట అయిదు సంవత్సరముల కియ్యబడును. కాని ఆ అయిదు సంవత్సరముల కాలములోపల నెప్పుడైనను సర్టిఫికేట్లు గలవాడు ఋణపు ప్రకటనలోని రేడికేషనలైన రేట్లు చొప్పున, కొక్కమును పొందుటకు హక్కు గలిగియుండును.

37. ఈ సర్టిఫికేట్లు రూపమున ఏ ఒక చేసిగొని, నూటికి 3 వడ్డీ రూపాయ ఋణము, నూటికి 3½ వడ్డీ రూపాయ ఋణము, నూటికి 4 వడ్డీ రూపాయ ఋణము. 1929-47 సం॥ యుద్ధ ఋణము, 1920 సం॥ యుద్ధ పత్రములు, 1922 సం॥ యుద్ధ పత్రములు, వీటిలో వేని బాబతైనా, పోస్టాఫీసుల ద్వారా తాను పొంది ఉంచుకొన్న సెక్యూరిటీలుగాక, రు 7,500 ల కెక్కువ మొత్తము ఉంచుకొనూడదు.

38. జారీచేసిన పోస్టాఫీసు ఉండే స్కూలు యొక్క పోస్టుమాస్టరు జనరలు సెలవుపొందిననే తప్ప, ఈ సర్టిఫికేట్లను ట్రాన్సుఫరు చేయకూడదు.

40. ఈ సర్టిఫికేట్లకొరకు దరఖాస్తు నమూనాలు ఏ పోస్టాఫీసువద్దనయినను దొరకును.

(అలోచనసభతో కూడిన గవర్నరు జనరలుగారి ఉత్తరువుమేరకు.)

జె. బి. బ్రన్యేట్,  
ఇండియా గవర్నరు మెంటు సెక్రెటరీ.

ఎక్కువభాగము పూనుకొను నెడల చాల చిక్కు గలుగును. ఈ సర్వ సారాంశించినచోడనే విద్యావిషయవర్తన మార్పు వలన వచ్చును. విద్యావిషయమున 1911-12 వ సం॥ రమునుండి ప్రభుత్వసంస్కరణము ఎక్కువ వ్యయము చేయబడుచు నేయున్నది.

ఉపాధ్యాయ శిక్షణమునకు ప్రాముఖ్యము నీయవలయునను వాదముతో విద్యాధిర్యధికి భంగము కలిగించుట మంచిదికాదని గౌ॥ పండితమాలవ్యగారు చెప్పిరి.

సర్వవిధముల మేయగు గారు ప్రభుత్వ శరమిచ్చుచు హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి గ్రాంటులను తగ్గించునెడల, వృథా ఖర్చు ఎక్కువ యగుననిరి.

ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధి విషయ మతి కఠినమనియు, ప్రాముఖ్యము గలదనియు, ఈ భారమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల మీదనే త్రోవట అన్యాయ మనియు శాస్త్రీగారు ప్రత్యుత్తరము చెప్పిరి.

మొసపాటేమియూయందు పోస్టు, టెలిగ్రాఫు పనులు

సర్ జార్జి బార్నెస్ గారు పోస్టు టెలిగ్రాఫు వ్యయములు ఉప్పు పన్నులు మున్నగు వానిని గూర్చి పడివి పోస్టు టెలిగ్రాఫు శాఖలవారివైగల భారమును విశదీకరించి 20 మంది తనిఖీదారులును, 544 మంది పోస్టుమాస్టరులును, గురుస్తాలును, 524 మంది బండ్లదారులును, యుద్ధసంబంధమున పనిచేయుచున్నారని చెప్పిరి. బాస్టాలో మాసమునకు లక్షబంగారు బట్టాదా య పుచ్చుచు. టెలిగ్రాఫు శాఖకును చాలవఱకు పని యెక్కువ వైచిత్రి. 1200 మంది ఇంజనీరులు, 600 సేవకులును, మొసపాటేమియూలో నున్నారు. 650 మంది ఇంజనీరులును, 125 మంది సేవకులును తూర్పు ఆఫ్రికాలోను ఇతర స్థానములందు నున్నారు.

సముద్రముమీద వచ్చు ఓడ సరకుల సుంకములగురించియు ఎక్సయిజుమన్నుల గురించియు వర్తకపు యేర్పాటులు చాల బాగుండెనని ఒత్తి చెప్పినారు. దొరతనమువారుకూడ కొన్ని ప్రత్యేకపు విషయములగుర్చి విమర్శించవలసి యుండెను. అదిగోడోడో ఒక సంవత్సరమున వ్యాపార విషయములకు సంబంధించి చిక్కులు కలుగజేయుచుండెను. అయినప్పటికిని నేను వైన మదివివట్లు గత సంవత్సరములందు వాణిజ్యస్థితిగతులు ఆనుకొన్నదానికంటె పాకర్వములు కలిగియుండెను. ప్రస్తుతముందు మనము పొందుచున్న ఆదృగాకంటె ముందు మనము ఇంతకంటె కష్ట సంవత్సరములను భరించవలసి యుండునని భయపడుచుంటిని.

ఓడలమీద సరకు వేయుటకు ఇచ్చెడు కూలిముందు ఇంతకంటె ఎక్కువగా నుండును. సరుకులను తగ్గించి ఎగుమతిచేయు విషయము ముఖ్యవిషయమై యున్నది. బ్రిటిషు దేశమునకు ముఖ్యవసరముగారి ఏ వస్తువులనుకూడ ఎగుమతి చేయుటకు జేయుటకై గట్టి నిర్బంధముల నేర్పాటు జేయవలయునని ఇంగ్లాండు దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి.

ఇదేప్రకారము హిందూదేశమునకు బ్రిటిషుదేశమునుండి సామాన్యముగా రావలసిన ఆహారపదార్థములను ఇతరపదార్థములను తగ్గించి ఎగుమతిచేయుటలు తీర్మానించిరి. ఇట్టి నిబంధనలు నిశ్చయముగా యువ వర్తకవ్యాపారులకు చిక్కులు గల్గించును. కాని యిట్టి నిబంధనలు ఈ యుద్ధ సమయముందు మనకును సామ్రాజ్యమునకును తీరుకరముగా నుండుటచే తప్పక విధించవలసి యుండెనని ఒత్తిచెప్ప నవసరము. పూర్వకాలముందు వ్యాపారసంబంధము జనులందరు ఇట్టి నిబంధనలను హృదయ పూర్వకముగా నంగీకరించిరి. మనము కూడ ముందు ఇట్టివిర్పాటులను ఆమోదించవలెనని నా అభిప్రాయమని చెప్పెను.

తైలుపనులు, మంగుగుండు సామానులు

మందుగుండు సామానులను సప్లయచేయు సంవత్సరమున తైలుబండ్లు గావించిన ఉపకారమునుగురించి చాలవఱకు సర్ రాబర్టు గిల్లనుగారు ప్రస్తావించిరి.

రయులుబండ్లకలన కలిగిన ఎక్కువ లాభములను గురించి గిల్లనుగారు ప్రశంసించిరి. ఈ లాభ మంతయు వర్తకవృద్ధికలనకు ఖర్చు తక్కువగుటవలనకు కలిగినది చెప్పిరి. చాలవఱకు ఉద్యోగిగలుగు తగ్గింపబడినను కావలసిన వానిని అన్నిటిని సప్లయచేసి ఖరీదుగా కాన్వర్టరమును నిర్వహించుచున్నందులకు రైల్వేసంఘమువారిని కొనియాడిరి.

వైద్యశాలలు - చెఱసాలలు

వీనికి సంబంధించిన విషయములను తెలియజేయుటకు వారు గావించిన ప్రారంభోపన్యాసములో తపాల కార్యాలయములు, విద్యాలయములు, చెఱసాలలు, పోలీసు ప్రేషములు, వైద్యశాల

లు, మున్నగువానికి అయ్యెడు ఖర్చును హెచ్చుమందెను గాని తగ్గలేదని సర్ రెజినాల్డు క్రాడక్కు గారు చెప్పిరి. ఈ ఘోర సంక్రామముచే వైద్యశాఖలవారికి ఎక్కువపని గల్గింపబడెననియు, అన్ని శాఖలకును పని ఎక్కువఅయినను ముఖ్యముగా వైద్యశాఖోద్యోగులు చేయవలసిన పని కష్టమైనదనియు జెప్పిరి. ఇట్టి కష్టకాలముందు వైద్యకర్తల జనరలు సర్. పి. లూకింగారును, వారి సహకారులును, ఈ యుద్ధములో సర్వకాలముందు విధివిరామములేక చేసెడు అమితోపకారములను గురించి ఇంగ్లాండు దొరతనముపక్షమున కొనియాడిరి. పిక్యట్ చెఱసాల పరిపాలకు సంబంధించిన మార్పులను గురించి ముచ్చటించిరి. తమ ప్రభుత్వకాలముందు పోలీసుశాఖకుగాను ఖర్చు మొత్తము ఏద 1,000,000 పానులు అయ్యెననియు, ఖర్చుకు తగినట్లు పోలీసువారు కూడ మంచిపనులను జేసిరినియు, ప్రశంసించిరి. పత్రికలవారు ప్రజలను తేజోవీక్షితగా తమకొరకై పాటుపడెడి ఈ పోలీసు ఉద్యోగిగలుగు వీల దూషించెదరో నాకు తెలియజాలకున్నది. దేశమందంతటను పోలీసు ఉద్యోగిగలుగు వారి వారి పనులందు కనపరచెడు ఓర్పునకు పట్టుదలకు వైద్యమునకు మెచ్చుకొనుచు క్రాడక్కుగారు పోలీసువారిని నుతించిరి. నేనముల పరిశోధనార్థము, నియమింపబడిన సర్ ఛార్లెస్టు క్లెలింగు గారి నిబ్బంది గావించిన న్యాయ వివక్షతను గురించి క్రాడక్కు గారును కొనియాడిరి. తదనంతరము సర్ రెజినాల్డు క్రాడక్కుగారు తమ ఉద్యోగపదవి కొలదికాలములో ముగియు నని తెలియచేస్తే తామచేసిన కఠిన శాసనములను గురించి నూదించిరి. ఇట్టి కఠిన శాసనములను జేసినందునకు విచారించుచుంటి ననియు తామచేసిన మార్పులు తమకాలములోనే ఫలింపకపోయినను ముందు ఫలింపగల వనిరి. తమ శాఖకు సంబంధించిన ఉద్యోగులవలనను తమ కార్యదర్శులవలనను తాము పొందిన సహాయమును వెల్లడించుచు ప్రస్తావించిరి.

1915-16 సంబంధించిన విద్యావిషయ రిపోర్టును సభ వారియెదుట నుంచి మధ్యపరగజాలకు సంబంధించిన అంకెలు ఇంకను చేర్చలేదనియు ఏ సభ్యునికైన ఈ విషయమై సంబాంధి కావలసినచో తాము వారికి కరపత్రముల నొసంగదవనియు సార్లు గారు చెప్పిరి.

సర్ పార్లెల్లూకిన్ గారు ఆంగ్లంక్షణశాస్త్రమును గురించియు క్రిమికాస్త్రమును గురించియు ప్రసంగించిరి.

వైద్యసహాయము - పరిశోధన

వైద్యసహాయము గురించి ప్రారంభోపన్యాసమును గావించుచు వైద్యశాస్త్రపరిశోధనకును, వైద్యసహాయముచే రోగనివారణమును ఖర్చుజేసిన సామర్థ్యమును సుక్రమముగా వ్యయపెట్టబడె నని సభవారికి తెలియజేసిరి. వైద్యశాస్త్రపరిశోధన నిమిత్తమై చేసిన ఏర్పాటులును హిందూదేశ వైద్యశాస్త్రపరిశోధనకొరకు ఏర్పరచిన సంయుక్తనిధివారి కార్యములను ఈ ఆరెండ్రలోను కలిగించిన సంతృప్తికి మరెవరైన నీడు గాదనిరి. యుద్ధసమయమున తమశాఖోద్యోగులు ఒనర్చిన పనినిగురించి ముచ్చటించుచు యుద్ధకార్యములకు గాను పంపిన వైద్యశాస్త్రపరిశోధకులు మెసోపాటేమియూ రణస్థలమునకు సలహామైన ఔషధకాలలను పంపుటయేగాక బొంబాయి క్రిమిఔషధాలయమునందును, కాసాలి పరిశోధన ఆలయమునందును పలువిధములయిన టీకాలు వేయుట కుపయోగించెడు ద్రవమును విరివిగా (Lymph) తయారుజేయు గలిగినవారనియు జెప్పిరి.

ఈ ఔషధాలయములు ఈ సందర్భమున గావించిన ఘనకార్యమును రూపుజేయుటకై గత నెలలో వైద్యహితోపదేశసంఘము వారు దీనినిగురించి కొనియాడినపుటులనే ఎత్తి చెప్పిరి. దీనినికూడ మేజర్లు బ్రాను, కన్నింగ్సహాము గార్లు ఈవిషయమున విశేషఖ్యాతి గాంచి నటుల తెలియుచున్నది.

వైద్యశాస్త్ర పరిశోధన సంయుక్తనిధి సందర్భమున ప్రస్తావించుచు ఇది పూర్వమువలె చురుకు పనిచేయలేకున్నను బొత్తుగ నిడించుట లేదని వారుచెప్పిరి. దీనినిగురించి అనేకాంశములు విచక్షణలో నున్నవి. ఈప్రకారము డాక్టరు ఆచైటి గారు మహామారివ్యాధి నిర్మూలనార్థము పూనాలో సాధన విమర్శ గావించుచున్నారు.

మహామారివ్యాధి నివారణమునకుగాను ఇప్పుడుపయోగించు మందుకంటె బేరియంకార్బొనేటుతో (Barium Carbonate) తాకినచో ప్రమాదము కానట్టియు, మంచిగుణము నిచ్చునట్టియు, చచ్చునట్టియు ఎటుకవిషమును ఉపసంహరించెడు పదార్థ మున్నటులు డాక్టరుగారి నివేదనమువలన తెలియుచున్నది.

యుచున్నది. ఈ మహామారిగోమనకు సహకారి యగుచున్న ధాన్యపు ఉగ్రాణములను, ధాన్యపుచావిదులను గుఠించి లక్ష్మీనగరపుండు వైద్యశాస్త్రపరిశోధన సంయుక్తనిధి సంఘమువారు ఎటుకలు దూరమందగ జాగ్రత్తగా ఆదర్శుగు ధాన్యపుగాదెలను కట్టుటకు సామ్యు ఏర్పాటు జేసిననియు ఈసంఘమువారు వంగదేశమున అతిమాత్రవ్యాధి పరిశోధనార్థమైనపని జేయుచున్న మేజరు మాకేగారికి గ్రన్థసహాయము జేయుచున్నారనియు వారు నుజివిరి.

ఈ సంఘమువారు ఒకవిధమగు తైలపరిశోధనకుగూడ కొంతసామ్యు ఇచ్చియుండిరి. ఈ తైలముందు మిత్రములైన నట్టి పదార్థములు కుప్పకోగ నివారణకు మంచి సహాయము చేయుచున్నవి. రంగూనునందును పిల్లంగునందును ఉన్న కుక్కకాటు చికిత్సాలయములకు గూడ కొంత సామ్యు నిచ్చిరిని తెలియజేసిరి. దీనివలన ఈ వైద్యశాస్త్ర పరిశోధనకు కావలసినన్ని ఆవకాశములు వైద్యశాస్త్ర పట్టపరిశోధకులకు కలుగును. డాక్టరు లంకాస్టరుగారు డాక్టరు సోపార్గారుగారు (పారెట్) వేర్వేరుగా గడ్డకోగ పరిశోధనమును గురించియు గడ్డకోగ పురుగుల లక్షణశాస్త్రమును గురించియు వ్రాచుచుండిరి.

ఆఫ్రికాదేశమునుండియు ఈజిప్టుదేశమునుండియు తిరిగి వచ్చెడు సిపాయిలు వ్యాధిగ్రస్తలై చనిపోవుచున్న రోగమును పరిశోధించుటకై లిప్టును, సోపారుకారుగారిని నియమించిరి. ఇంతవర కీరోగము హిందూదేశమందెందును కానరాలేదు. కాని దేశస్థితినిబట్టి ఈరోగము ఈహిందూదేశమందు మొలకెత్తకుండ జేయ విధానము మె యున్నది. ఈజిప్టులో లైపుగా రొన రించిన పరిశోధనబట్టిచూడ కొన్నిరకముల నీటి నత్తగుల్లల వల్ల ఒకజంతువు నాశించి బ్రతికెడుపురుగులు ఉద్భవమై అవియే ఈరోగమును కలుగజేయుచున్నటుల తెలియుచున్నది.

ఈప్రకారము మన హిందూదేశమందు మంచినీటిలో నివసించెడు నత్తగుల్లలు కూడ నీటి పురుగులను కలుగజేయు నవకాశమున్నదేమో యని పరిశీలించగా అట్టిది యింకవరకు కనిపెట్టబడలేదు. ఇంతేగాక మరికొన్ని రోగముల గూర్చియు వాటినిర్మూలనము గురించియు తెలియజేసిరి. సభ మరల మార్చి 12 వ తేదీని సమావేశ మగును.

ప్రశ్నోత్తరములు  
బెసంటుమ్మ - బొంబాయి

(ఎ) గతసం॥ డిసెంబరు 4వ తేదీని బొంబాయి రాష్ట్ర శాసనసభలో దేశకాలస్థితిని అనుసరించి భారతదేశ రక్షక శాసనము క్రింద దేశోపద్రవకారులుగ నెంచబడెడు జనులను వారి సంబాంధి కొనకయే బంధించుచుంటి మన్ని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమును సామ్రాజ్య దొరతనమువారు గమనించి యుండిరా! (బి). బొంబాయి దొరతనమువారు బొంబాయి రాజధానిలో ప్రవేశించకూడదని నిషేధించిన ఉత్తరువును జారీచేయక పూర్వము అనివీసం టమ్మను సమాధానము చెప్పటకు ఆవకాశమయితేదన్న సం గతి వాస్తవమా? (సి) అట్లయినచో గతసం॥ సెప్టెంబరుమాసము 27వ తేదీని ఈసభలో 45 వ ప్రశ్నకు ఇచ్చిన ప్రత్యుత్తరము ననుసరించి ఆరి బెసంటుమ్మ ఏకారణముచేత బొంబాయి రాజధానిలోనికి జొరకుండ నిషేధింపబడెనో ఆమెకు తెలియజేయుచు ఆమె సంబాంధి నియ్య నవకాశ మెసంగ అది తృప్తికరముగ నున్నచో అట్టినిషేధపు ఉత్తరువును రద్దుజేయు డని బొంబాయి ప్రభుత్వము వారిని ఆజ్ఞాపించవలె ననియు లేక అట్టి ఉత్తరువు జారీచేసినందుల కున్న కారణములు ఇప్పుడు లేనిచో రద్దుచేయు డని ఉత్తరువు జేయవలె ననియు గౌ॥ కే. వి. రంగస్వామి అయ్యగారు అడిగిరి.

సర్ రెజినాల్డు క్రాడక్కు గారు రిట్లు బదులొసంగిరి:-

(ఎ) ఇండియా దొరతనమువారికి మొదటివిషయమును గురించి తెలియును. (బి) దొరతనమువారికి తెలిసినంతవరకు సమాధానమునకు ఆవకాశ మియ్యలేదు. (సి) అట్లయినచో వీయ జాలరు. ఇట్టిప్రశ్న కే 1 మార్చి సభలో గౌ॥ ఛాందాకిచ్చిన జవాబు మీకుకూడ వర్తిం ననిరి.

1917 సం॥ నవంబరు మాసమువరకు కార్యంతరనియు త్తలయిన సర్ జేమ్సు మెస్టరు, కే. సి. ఎన్. వి గారికి బదులుగ బర్మా లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగా నున్న సర్ హామకోర్టు బట్లరు, కే. సి. ఎన్. వి, సి. వి. ఇ. గారిని ఆగ్రా, జౌడు సంయుక్త రాష్ట్రములకు లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగా నియోజించిన ఏర్పాటును హిందూదేశ చక్రవర్తిగారు అంగీకరించిరి.

సర్ హామకోర్టు బట్లరు గారికి బదులుగ బర్మా దేశమునకు సర్. రెజినాల్డు క్రాడక్ కే. సి. ఎన్. వి. గారిని లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగా నియోగించిన ఏర్పాటునుగూడ అంగీకరించిరి.



# రోషా నలము.



దంతిరాజు:— ఈ పాపము నేను సహించజాలను. కుంకుటి వేళ్లతో నిర్మూలము జేసెదనుగాక.

(బంధక వ్రాత సమస్య దేశము నాగ్రహముతో భూకంపమునలె తలలడింప జేయుచున్నది. (బొంబయి హిందీపంచినంది)

శ్రీశ్రీ, మార్చి 12-సామ్రాజ్యశాసనసభ ఈయదయము ఉపాధ్యక్షులగు శాండ్సుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశ మయ్యెను. ప్రేక్షకుల నేర్వల రాలేదు. గత సెప్టెంబరు మాసమున గౌ. దాదాభాయిగారు వేసిన ఒక ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముగా సర్ రెజినాల్డ్ క్రాడకుగారు ప్రతికాశాసనము క్రింద శీక్షితములగు వార్తాపత్రికలను గూర్చియు, ముద్రకాశాసనములను గూర్చియు తెలిపిరి. ఒక పర్యాయము మందలింపబడిన వార్తాపత్రికలు 143, పంజాబునందు, 34, బొంబాయియందు 37, చెన్న పురియందును బంగాళమునందును చెరి 2244 వార్తాపత్రికలను రెండు పర్యాయములు మందలించిరి. వానిలో 22 పంజాబు నందులివి. 20 వార్తాపత్రికలు మూడు పర్యాయములు మందలింపబడినవి. వానిలో 12 పంజాబు గా మునుందులవి. 8 బొంబాయి గా మునుందులవి. ప్రతికాశాసనపు రెవెన్యూ (1) క్రింద ధరావత్తు తీసికొనిన పత్రికలకు 80 వానిలో 20 బొంబాయియి. 21 బంగాళా గా మునుందులవి. 17 పంజాబుయి. ధరావత్తు అభ్యుదయము ఈ యజాలకుండిన పత్రికలు 139. ఏకైక ధరావత్తు లడిగిన వార్తాపత్రికలు 2. ఒకటి పంజాబుయి. రెండవది బొంబాయియి. పంజాబుయి ధరావత్తు కట్టజాల కున్నందున ప్రకటింపబడుట నిలిచిపోయెను. 8వ సెక్షను (2) క్రింద ధరావత్తు విధింపబడిన పత్రికలు 20. వానిలో 6 బొంబాయియి. 14 పత్రికలు ధరావత్తు చెల్లంపజాలక నిలిచిపోయెను. 9 సెక్షను క్రింద ధరావత్తు కళ పటచుకొనబడిన పత్రికల సంఖ్య 2. ఒకటి బొంబాయియి. రెండవది పంజాబుయి. రెండును ప్రచురింపబడుట నిలిచిపోయెను. బంగాళములో ఒకసారి ధరావత్తు వశపటచుకొనబడిన ఐదుగురెండవసారి ధరావత్తు కోరగా ఆ పత్రికను ప్రచురించుట నిలిపి వేసిరి. 11వ సెక్షను క్రింద ధరావత్తు కోరబడిన పత్రికలు లేనేలేవు.

బిల్లులు.

ప్రతికాశాసనము క్రింద నిర్బంధితములగు వార్తాపత్రికలను గూర్చి డాక్టరు శామ్రుగా రడిగిన ప్రశ్నమునకు సర్ రెజినాల్డ్ క్రాడకుగారు ఒక ప్రత్యుత్తరమును జెప్పిరి.

అనంతరము రైలువేలవిదన, స్త్రీమునావలవైనను తీసికొని పోబడుచున్న సరకులవై విధింపబడు సుంకములను గూర్చి సర్ రాబర్ట్ గిల్లానుగా రొక బిల్లు సవరణించి. ఇదియుద్ధకాలమున కనుగుణముగా తమ యేర్పటుపబడిన దనియు, దీనివలన సాలకు 5 లక్షల పానులు (75 లక్షల రూ॥లు) ఆదాయము వచ్చుననియు జెప్పిరి.

జె.ఎస్. వార్ డ్లామిక్ గారు హిందూ దేశపు రకపు ప్రముఖ శాసనపు సవరణ బిల్లును గూర్చిన యుపపాదనము సభ్యుల యంగీకారమును బడసెను. ప్రభుత్వమువారి. పక్షమున తాము బిల్లు నంగీకరించితిమని సర్ జార్జి బారన్సుగారు నెలవిచ్చిరి. 1890 వ సం॥రపు జంతుహింసా నివారణ శాసనపు సవరణ బిల్లును గూర్చిన ప్రత్యేక సంఘ రిపోర్టును సర్ రెజినాల్డ్ క్రాడకుగారు సభ్యులకు నివేదించిరి. 1917-18 వ సం॥రపు ఆర్థిక పత్రమునందు— “18 పరిపాలనావిషయ ” మనుశ్ఠిక క్రింద నూచింపబడిన సామ్యముండి ప్రభుత్వమువారి సింలా పురవాసము, 3 లక్షలు తగ్గింపవలెనని గౌ. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రి గారు పాదించి సింలా ప్రయాణము, సింలా వాసములవలన గలుగు వ్యయములను గూర్చి వివరించి ప్రభుత్వ నివాసమును నూన్చి చుట వలన చిక్కులను నడిచి సాధ్యమైనంత వ్యయము తగ్గింప బ్రయత్నింపవలయునని నూచించిరి. విద్యార్థి విషయము, ఆరోగ్యనివహము మున్నగు సామ్యము విషయములందు గూడ వ్యయమును సాధ్యమైనంతవఱకు తగ్గింపవలయునని ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల వారికి వ్రాసిరి. ఈయుత్తరవులు కడమగ్రాంతిలో అలంకరింపబడుచున్నవి.

ఆదాయము నెక్కువచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేక పన్నులను గూడ నేర్పాటుచేసిరి. ప్రతిచోటను సాధ్యమైనంత వఱకు వ్యయమును తగ్గింపవలయునని వ్రాయుచుండు హిందూ దేశపు ప్రభుత్వమువారి వ్యయమును తగ్గించు విషయము నేల పాటింప గూడదు. ఉత్తరవును మొట్టమొదట నెరిచిన్ గో వారే మొదట ఆ యుత్తరవును జరిగించి ఇతరులకు మాగదర్బకులై యుండుట సక్రమమగుపద్ధతి. వ్యయములను తగ్గింప గోరునెడల, మొట్ట మొదట వినోద విషయముల వ్యయములను చాలవఱకు తగ్గింపవలయును. ప్రభుత్వమువారి పర్యంత నివాసమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయ మెట్లున్నను ఇది యంతయు వినోదాధికమే యని భారతీయ ప్రముఖుల యభిప్రాయము.

వాచాగారు పాపాధ్యము నాజేపించుచు, ఈ సమస్య అతిపురాతన మైనదని చెప్పి ఇందువలన చేయబడు వ్యయము ప్రస్తుత కష్టకాలము నందు తగ్గింప వలసినంత ఎక్కువగా యున్నదని యడిగిరి. ఈ విషయమున బొంబయి ప్రభుత్వము వారి కధికవ్యయ మగుచుండగా గత సంవత్సరము వాచాగారు ఈ విషయమున కొన్ని నిర్బంధములను ప్రవేశపెట్టిరి. అక్కడ వ్య

యము ఎక్కువగా నున్నదనుటకు నిదర్శనములు గలవు. హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారి పర్యటనవ్యయములు ప్రతి సం॥రమును తగ్గిపోవుచున్నవి. కాన ప్రస్తుత తీర్మానమున కవకాశము లేదు. అనంతరము వారుకొన్ని వ్యయవిషయములను కూర్చి వివరించి తీర్మానము బాగుగా నే యున్నది కాని ఉండవలసిన విధముగా లేనందు తా మంగీకరింపజాల నని వాచాగారు చెప్పిరి.

సర్ రెజినాల్డ్ క్రాడకుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు శాస్త్రి గారు ఆర్థికవాదమునే చూచుకొనిరిగాని పరిపాలనా సౌకర్యవాదమును వదలిపెట్టినది నుడిపిరి. ప్రభుత్వవ్యయమువారనగా ఎండలో మాడుచుండు సంపూర్ణాధికారవ్యయని అనేకులవాదము. ఎండలోమాడు కాలమునధికము చేయగూడదు. తాముకొంతకాలములో స్వదేశమునకు బోవుచున్నందున తమ కీర్తిర్మానమునలన ప్రయోజనములుగ జాలవనియు, ఐననుతమ సహాధికారపక్షమున వాదించుట తమవిధియనియు క్రాడకుగారు చెప్పిరి. కాదకు గారు 27 సంవత్సరములు హిందూదేశములో పనిచేసిరి. ఈ కాలమునం దంతటను వారము దినములకంటె ఎక్కువకాలము వారు హిమాలయ పర్వతములం దుండియుండలేదు. సింలాయందు జరుపబడుచుండు ప్రభుత్వవిద్యుదాణ క్రమమే ఇతరకాలములందలి క్రమముకంటె ప్రయోజనకారి యైయుండు ననుటకు సందియములేదు.

పండిత మాళవ్యగారు—పర్యటనవివాసమును ఇంకను నిల్పుటకు పూర్వానుభవము పురికొల్పుచున్నది కాబోలును?

సర్. రెజినాల్డ్ క్రాడకుగారు—ఈవిషయము నితరులు చర్చించి ప్రత్యుత్తరమిచ్చు సమర్థులు.

అనంతరము సర్. హెచ్. మెయిన్, డబ్. హాస్ (ప్రభువులు వ్రాసినవిషయముల నుండికొన్ని భాగములను వివరించి, హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారి పర్యంత ప్రాంత నివాసమువలన ప్రయోజనములను గూర్చి నుడిపిరి. సింలాపుర నివాసవిషయమునందు కొన్ని అసందర్భవాదములు గలవు. సింలాపురము హిందూదేశ సామ్రాజ్యమునకు కర్మాగారమువంటిది. ఈ విషయము ఆర్థిక విషయమును, పరిపాలనా విషయమును కలిపి చర్చింప వలసినదనే వేర్వేరుగా చర్చింపదగదు. బొంబాయి కలకత్తా ప్రతినిధుల తీర్మానము పట్ల తమ యంగీకారమును జూపకుండుట సంతోషకరము. హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి పని హిందూదేశ పురములందు గల వర్తకులు, వ్యాపారులు, న్యాయవాదులు, జడ్జిల పనివంటిదిగాదు.

సర్ రెజినాల్డ్ క్రాడకుగారు, వాచాగారు చెప్పిన వాదముల ననుసరించి తాము తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొందునని శాస్త్రి గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. కొంతమంది భాగతీయులైనను తాము కొండలకు పోవుట యవసరమని యనుకొనుచున్నారని సర్ క్రాడకుగారు నెలవిచ్చిరి.

ఈభాగతీయులు వ్యయములను తగ్గించే సామ్యముండి భరించెదరు. కాని అధికారవ్యయమువారు ప్రభుత్వమువారి సామ్యముండి స్వంతభర్తులను భరించెదరు. అనంతరము శాస్త్రి గారు 15 సం॥ముల క్రిందట దేశమంతయు డెనుచున్నప్పుడు డెగా ప్రజలెట్లు ప్రభుత్వమువారి సహాయము నపేక్షించి యుండినో నిదరించి దిగు తీర్మానము నుపసంహరించి నిలిపి. దీనితో వాటి సభముగి నెను సభ ములకు ఈ సెల 20 వ తేదీని సమావేశమగును.

## అమెరికా వాణిజ్యసౌకల్యము

వాషింగ్టన్, మార్చి 11:—వాణిజ్యసౌకల్యలో ఫిరంగుల నడుపుటకు వ్రెసిడెంటు విల్సనుగారు నిశ్చయించినదే గాక ఆట్టి ఆధికారము విల్సనుగారికి కలదని బాన్సింగు గ్రీగోగారు కూడ నుడిపిరి. విషయము ముందు జన్మకులకు తెలిసిన అమెరికాసౌకల్య నష్టములుగునని సాయుధతాటస్థ్య విధానమును గూర్చి చొరతనము వారేమియు లేదు. అమెరికా వారి స్వాతంత్ర్య సంరక్షణమునకు విల్సనుగారు కృత నిశ్చయులని మాత్రమే తెలియుచున్నది. వాకాదేశము వారిదిరకత అన్ని ఏర్పాటులను పూర్తిచేసిరి. ఈ విషయమును గూర్చి పత్రికలలో వ్రాయుటయు ఉపన్యసించుటయు మానవలెనని దాని యల్లుగారు కోరిరి. జర్మనుల అంతర్గ్రామి కనబడగనే వాణిజ్య సౌకల్య ఫిరంగులు కాలవచ్చునని ఆధికారులు తీర్పు చేసిరి.

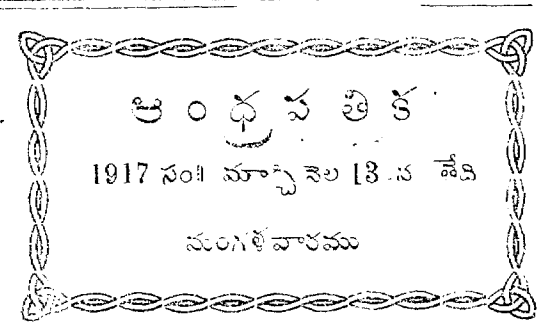
అట్లాంటికు సముద్ర వ్యాపారమునకు దారుసౌకల్య సధికముగ నిర్మించుటకు వాకా నిర్మాతల సమావేశము 14వ తేదీని జరుగును. అంతర్గ్రామముల నిరోధమును తొలగించుట కిది గట్టి ప్రయత్నము.

వెల్లండు కాలమున క్రేల్చివేయుటకు కెప్టనువాను పాపెనతో కలిసి కుట్ర చేసెనని క్రేట్టును అను జర్మను కెప్టెనును అమెరికా పోలీసువారు పట్టుకొనిరి.

### ఆంధ్ర విద్యానిధి.

మన భూగోళానికి విద్యావ్యాపనమే ముఖ్యమైన సాధనము. సకలదానములందును విద్యాదానము ప్రథమమైన దానము. ఈ యుక్తమైనదానమును జేయుటకు సంవత్సరాది దినము సుదినము, సంవత్సరాది పండుగ సమీపించుచున్నది. ఆ పుణ్యదినమునందు దేశభాంధవులందఱును ఆంధ్ర విద్యానిధికి చందాలు నిచ్చుటకును చంకాలను పోగుచేయుటకును ప్రార్థితులు. సంవత్సరమున కొక రూపాయి నిచ్చెడివారు సభ్యులుగ జేరగలరు. కాని యథాశక్తిని ఆంధ్రులందఱును విద్యానిధికి సహాయము చేయవచ్చును. విద్యానిధికి సహాయమును చేసినవారి పేరులు ఆంధ్రపత్రికా ముఖమున ప్రచురింపబడును.

సహకార్యదర్శులు:  
ఆధ్యక్షుడు: పండిత డి. గోపాలాచార్యులు.  
వి. ఎన్. శర్మ. వే. రామదాసు.  
కా. నాగేశ్వరరావు.



### బాగ్దాదు స్వాధీనమగుట.

యుద్ధస్థితియందు బాగ్దాదు పతనమువలనను నాసియాఖండ రంగమునందు గొప్ప మార్పు తేర్చుడగలవు. బాగ్దాదుపట్టణము ఆసియా యందు తురుష్క రాజ్యమునకు ప్రధానస్థానము. పట్టణము 800 యకరముల విస్తీర్ణమును 1,20,000 ప్రజలను గలిగియున్నది. బాగ్దాదును ప్రాచీనమైన బాబిలోనియ పట్టణముండిన ప్రదేశమునందు శ్రీ. త 762 వంతు కొలిఫు ఆలనుర్బా నిర్మించెను. బాగ్దాదు "అరాబియును నైటులు" కళకును హారను అల్ రషీదు హరిశాలనమునకును జగద్విఖ్యాతిని గాంచినది. యుద్ధారంభమునుండియును బాగ్దాదును నిర్మించి సంరక్షించుటకై జర్మనుల సహాయమునను తురుష్కులు ప్రయత్నించెడి. బాగ్దాదు తురుష్కుల గొప్పనైస్యదళమునకు రక్షకస్థానము. రెండేండ్లనుండియును రక్షణప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. అయినను సులభముగ బ్రిటీషునైస్యములు గతిచిన ఆదివారమునాడు బాగ్దాదును వశపరచుకొనినవి. బాగ్దాదు పతనమునకు గారణములను విమర్శించిన వారలకు బుఖారెస్టు పతన కారణములు సులభముగ గ్రాహ్యములు గాగలవు. వర్తమానయుగమునందు దొరికి సురక్షితమైన పట్టణములైనను దుర్గములైనను శత్రువుల దాడికి నిలువనేర నని బ్రుస్సెల్సు నామూరు లిజి బుఖారెస్టు పతనమువలన విదితమైనది. విజయమునకు సంపూర్ణమైన ప్రయత్నములు సాధనములు గాని స్వల్పప్రయత్నములు సాధనములు గావు. జర్మనులు పట్టుపట్టినపు డావిధమునను పట్టణములను స్వాధీనము చేసికొనగలిగిరి. అపారమైన నైస్యబలమును ఫిరంగుల బలమును విమానబలమును నొక భాగమునందు కేంద్రీకృతము చేయుటవలన ను శత్రువుల పరాజయము సాధ్యమగుచున్నది. 1915 వ సంవత్సరమునందు బ్రిటీషు నైస్యములు నవంబరు 24-వ తేదిని బాగ్దాదునకు 60 మైళ్లదూరమునందుగల సెసిఫనువరకును పోవుటయును తిరిగి కుట్రలు అనురాకు వచ్చుటయు, నచటను సేనాద్యక్షును టురుస్సాదు ఏప్రిలు 29-వ తేదిని 9000 వేల నైస్యకులతో తురుష్కులకు లోబడుటయును

సర్వత్ర తెలిసిన విషయము. ఆ యపజయమునకు గారణము స్వల్పప్రయత్నములని విమర్శించుట కేర్పాటులను జేసిన సంఘము తీర్మానించినది. స్వల్పప్రయత్నములతో మహాత్కార్యములను సాధించుట దుర్లభము. మెసపొటేమియా ప్రస్థానపు కథనే డార్డెనెల్సు ప్రస్థానపు కథయును తెలుపుచున్నది. ఈ రెండు కథలును మిత్రమండలి యొక్క యుద్ధప్రస్థానక్రమమునకు విశేషమైన వ్యాఖ్యానములై యున్నవి. జర్మనులు 30 ఏండ్ల ప్రయత్నములనుజేసి యుద్ధమునందు జేరిరి. మిత్రమండలి ముఖ్యముగ బ్రిటీషు ద్వీపములు వలయు ప్రయత్నములు చేయకనే యుద్ధమునందు ప్రవేశించుట యనసరమైనది. జర్మనుల విజయమున కిదియే మూలకారణమని గతిచిన మూడేండ్ల యుద్ధచరిత్రయును విస్పష్టము చేయుచున్నది. బ్రిటీషు ప్రజలు యుద్ధారంభానంతరము చేసిన యపారమైన ప్రయత్నములు యోగమున కచ్చెరువును గలిగించుచున్నవి. బ్రిటీషు ప్రజలు చేయు ప్రయత్నములు వారి శీలమునకును, పూనికకును, విశ్వాసమునకును, పరమప్రమాణములు. ఆయాశ్చర్యమున నేటియుద్ధవార్తలయందు పరాసు మంత్రీ తెలిపిన "జర్మను సేనలు ఆంగ్లపరాసు రంగములందు సమముగ నుంచబడినవి. ఆంగ్లసేనలు శత్రు సేనలను మించియున్నవి. అధినివేశముల రంగములందును సేనలను మహానాశాదళమును బ్రిటిషువారి ఆర్థిక సంపదన ఇతరులకు ధకసాహాయ్యమును కలచిన వెనకుతోపకమానదని విశేషమును వ్రాసెను." బావమునందును బాగ్దాదు స్వాధీనమగుట యందును విస్పష్టమగుచున్నది. బ్రిటీషు నైస్యమునకు కుట్రలు అనురా ఫిబ్రవరి 24 వ తేదిని వశమైనది. వేలకొలది ఖైదీలు అనేకములైన ఫిరంగులు సాగుగ్రులు బ్రిటీషు నైస్యములకు వశమైనవి. అనంతరము 12 దినములలో 130 మైళ్ల దూరమునందు గల బాగ్దాదు వశమైనది. నైస్యములు దినమునకు 11 మైళ్లదూరమున తురుష్కుల నోడించుచు ముందుకు బోయి బాగ్దాదును స్వాధీనము చేసికొన గలిగినవి. బాగ్దాదునకును బాస్రాకును 500 మైళ్లదూరము గలదు. ఇంత దూరమునరకును నైస్యములను యుద్ధసామగ్రిలను, భోజనపదార్థములను పంపుటకు చేసిన విశేషమైన ప్రయత్నములవలనను బాగ్దాదు పతనము సులభసాధ్యమైనది. ప్రేక్షకులు వ్రాసిన యుద్ధలేఖలను జదివినపుడు విజయమునకై బ్రిటీషు యుద్ధనిర్వాహకులు చేసిన సంపూర్ణమైన ప్రయత్నములు విశదమగుచున్నవి. మైగ్రీసురదయందు ఫిరంగులు గల నౌకలు పయనముచేయుచు శత్రువులకు నిలువనీడ లేకుండు చెదరగొట్టినవి. ఆకసమునందు విమానములు శత్రువుల ముగ్ధులదేశములను గనుగొని తెలిపినవి. భూమిమీదను నాయుధరక్షితములైన మోటారుబండ్లు పురోగాములై శత్రుసంహారమును జేసినవి. వెరుకను ఫిరంగుల బలములు శేషించిన నైస్యములను చెదరగొట్టినవి. అనంతరము కాల్బలములును కాల్బలముల వెరుకను నాశ్వకదళమును శత్రుసంహారమున కుపక్రమించినవి. ఇట్టి మహాబలము నెరుక్కొనుట తురుష్కుల కసాధ్యమైనది. బాగ్దాదు సులభముగ సాధ్యమగుటకు గారణం బేర్పడినది. బాగ్దాదు పతనమున కవసరమైన ప్రయత్నములందు విశేషభాగము హిందూదేశమునందు జేయబడినవని రాజ్యపతినిధి సర్ జార్జ్ బార్నెసు గార్ల ప్రసంగమువలనను నితర కారణములవలనను విదితమగుచున్నది. మెసపొటేమియాకు అవసరమైన లైలుబండ్లు ప్రిమరులు ముందుగండ్లు హిందూదేశమునుండి పంపబడినవి. నైస్యకులు ఎంజనీయరులు పనిచాండు మన దేశమునుండి పోయియుండిరి. బాగ్దాదు స్వాధీనమగుటవలనను మన దేశపు ప్రఖ్యాతియును విస్తరింపవలసి యున్నది. బాగ్దాదు పతనమువలన యుద్ధతంత్రమునందు దొక మహద్విషయము స్పష్టమగుచున్నది. తురుష్కులకు తగిన నైస్యము గాని యుద్ధసామగ్రిలు గాని లేననియును ఉన్న నైస్యములను జర్మనుల వశము చేసి పరాజయమునకు పాలయి రనియును విశదమగుచున్నది. బాగ్దాదు స్వాధీనమగుటవలనను బ్రిటీషు బాగ్దాదు కలవరింత జర్మనులకు కొంత తగ్గిన నని నమ్మవలసియున్నది. బాగ్దాదు పతనమువలనను మిత్రమండలి ప్రతిభ ఆసియాఖండమునందుంతలను హెచ్చుటయును, జర్మనుల ప్రతిభ తగ్గుటయును సంభవింపగలదు. షడమటిరంగప్రస్థానమును ఆసియాఖండపు ప్రస్థానమును పోలి లించినపుడు జర్మనుల యుచ్చదశ తగ్గిన దనియును నీచదశ ప్రారంభమైన దనియును గ్రాహ్యమగుచున్నది. బ్రిటీషు యుద్ధ నిర్వాహకులు చేసిన ప్రబలమైన ప్రయత్నములు ఫలవంతమగుచున్న వనుటకు నిదర్శనములు గలవు. షడమటిరంగమునందు బ్రిటీషు నైస్యముల యొత్తిడి అనివార్యముగ మహాప్రవాహమువలె జర్మనులను వెరుకకు నెట్టుచున్నది. ఆఫ్రికా రంగమునందు కొలదికాలమునను జర్మనుల దేశమంతయును మిత్రమండలివశము గానున్నది. ఆసియాఖండమునందు బాగ్దాదుపతనమువలనను బ్రిటీషు ప్రతిభ మహద్విషయ ప్రపంచమునందు స్థాపితమైనది. మిత్రమండలి విజయమంతయును 1917 సంవత్సరమునందు రుష్యా యనలంబింపనున్న తూర్వరంగ ప్రస్థానముమీదను ఆసియా రంగ ప్రస్థానముమీదను నాధారపడి యున్నది.

రులు పనిచాండు మన దేశమునుండి పోయియుండిరి. బాగ్దాదు స్వాధీనమగుటవలనను మన దేశపు ప్రఖ్యాతియును విస్తరింపవలసి యున్నది. బాగ్దాదు పతనమువలన యుద్ధతంత్రమునందు దొక మహద్విషయము స్పష్టమగుచున్నది. తురుష్కులకు తగిన నైస్యము గాని యుద్ధసామగ్రిలు గాని లేననియును ఉన్న నైస్యములను జర్మనుల వశము చేసి పరాజయమునకు పాలయి రనియును విశదమగుచున్నది. బాగ్దాదు స్వాధీనమగుటవలనను బ్రిటీషు బాగ్దాదు కలవరింత జర్మనులకు కొంత తగ్గిన నని నమ్మవలసియున్నది. బాగ్దాదు పతనమువలనను మిత్రమండలి ప్రతిభ ఆసియాఖండమునందుంతలను హెచ్చుటయును, జర్మనుల ప్రతిభ తగ్గుటయును సంభవింపగలదు. షడమటిరంగప్రస్థానమును ఆసియాఖండపు ప్రస్థానమును పోలి లించినపుడు జర్మనుల యుచ్చదశ తగ్గిన దనియును నీచదశ ప్రారంభమైన దనియును గ్రాహ్యమగుచున్నది. బ్రిటీషు యుద్ధ నిర్వాహకులు చేసిన ప్రబలమైన ప్రయత్నములు ఫలవంతమగుచున్న వనుటకు నిదర్శనములు గలవు. షడమటిరంగమునందు బ్రిటీషు నైస్యముల యొత్తిడి అనివార్యముగ మహాప్రవాహమువలె జర్మనులను వెరుకకు నెట్టుచున్నది. ఆఫ్రికా రంగమునందు కొలదికాలమునను జర్మనుల దేశమంతయును మిత్రమండలివశము గానున్నది. ఆసియాఖండమునందు బాగ్దాదుపతనమువలనను బ్రిటీషు ప్రతిభ మహద్విషయ ప్రపంచమునందు స్థాపితమైనది. మిత్రమండలి విజయమంతయును 1917 సంవత్సరమునందు రుష్యా యనలంబింపనున్న తూర్వరంగ ప్రస్థానముమీదను ఆసియా రంగ ప్రస్థానముమీదను నాధారపడి యున్నది.

రాజ్యపతినిధి బంధక వ్రాతము నాపుట.

శ్రీ షమ్సుధర్మ ప్రభువు కారణాంతరములవలన నైనను బంధక వ్రాతమును వెంటనే ప్రతిషేధించి సంకులకు వారు భారతీయుల హృదయంగతంబైన కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. బంధక వ్రాతమును నిషేధించుటకై దేశమునందు దపారమైన యాందోళనము జరుగుచున్నది. హిందువులు మహమ్మదీయులు ఆంగ్లేయులు స్త్రీలు పురుషులు బంధక వ్రాతము ముఖ్యముగ ఫిజీ ద్వీపములందలి స్థితి నీతిబాహ్య మనియును అమానుషమనియును నేక గ్రీసముగ ఖండించుచున్నారు. ఆ తీర్మానమైన ఖండనములను పెడచెవిని బెట్టుట షమ్సుధర్మ ప్రభువున కసాధ్యము. బంధక వ్రాతము నాపుటకు దక్షిణ ఆఫ్రికా యందునలె హిందూదేశమునందును నిరపరాధ నిరోధకతంత్ర మవలంబితమైన పాలకుల స్థితి దుర్మగ్ధమై యుండును. ఆ తంత్రమును ప్రయోగింప నవసరము లేకనే షమ్సుధర్మ ప్రభువు బంధక వ్రాతము నాపి భారతీయుల మానమును గాపాడుటకు బూనుకొనుట యుక్తముగ నున్నది. ప్రజలు మాతృదేశమును వదలి పరదేశములకు ధనార్జనమునకై పోవుచున్నారు. పరదేశములనుండి తిరిగివచ్చెడి వారియందు 100-కి 60 మంది ద్రవ్యార్జనము లేకనే తిరిగి వచ్చుచున్నారు. అయిదేండ్లు ఫిజియం దున్న వారియందు కొందరు రూ 300 లను నిలువచేయు గలుగు చున్నారు. నెలకు రూ 6 నిలువచేయుచున్నారు. ఈనిలువను జేయువారు 100-కి 40 మంది మాత్రమే. నిలువను జేయువారైనను స్వధర్మచ్యుతులై భారతజాతికిని మానవధర్మమునకును కళింకమును గలిగించుచున్నారు. ఈభద్రతని ఏవిధముగ నైనను నిర్మూల

ము చేయుట ధర్మము. ప్రస్తుతము నిర్బంధక వ్రాతము నాపుటకై శాసనమును జేయ దల పెట్టిన హిందూ దేశపు మంత్రితోను అధినివేశ ముల యధికారులతోను సంప్రతించుట యవసరము. ఈ సంప్రతించుటలను జేయుట కుపక్రమించినా ఛేంబర్లను. గారు నిర్ణయించిన అయిదేండ్ల గడువు ను సమీపింపగలదు. ఇంతవరకును భారతీయులు వేచియుండుటకు వీలులేదనియును మొయి నెలతో నిర్బంధక వ్రాతము నాపుట యవసర మనియును గాంధీ తిలకు పోలకు గారులు మొదలగు నాయకులు ఘంటాపథముగ జాటిరి. వారి భావముల కనుగుణ్యముగ రాజప్రతినిధి దేశసంరక్షక శాసనముయొక్క రెండవ నియమము ననుసరించి సింహళము మలయా ద్వీపములకు గాకను సితర ప్రదేశములకు హైందవులు కూలిపనులకై వెళ్ల జనదని నిర్ణయించెను. మెసపొటేమియా రంగము నకును మన దేశమునకును పనినాండ్లు విశేషముగ గావలసియున్నారు. స్వదేశమునందే కూలి పనులను జేయువారును నెలకు సులభముగ రూ 15 ను రూ 20 గడించుచున్నారు. ఫీజుద్వీపములకు పోయి ధర్మచ్యుతులై రిక్తహస్తములతో మరలి నచ్చుటయొ నెలకు రూ 6 లను గడించుటయొ వెల్లడివారికి ప్రయోజనకరము గాదు. ఒకవేళను ప్రయోజనకరమైనను ప్రస్తుతియు వెల్లుటైనను సౌకర్యములు లేవు. ఈసందర్భములందు రాజప్రతినిధి దేశసంరక్షక శాసనము క్రిందను వారికి గల కార్యనిర్వాహకాధికారమును వినియోగించి నిర్బంధక వ్రాతము నాపించుటకు భారతీయులందరును నైకకంఠ్యముగ వారికి కృతజ్ఞతలు తెలుపవలసియుండును. దేశమునంగల స్వరాజ్యసమితులు మండలసంఘములు శాఖాసంఘములు వారికి కృతజ్ఞతను దెలుపుచు వేలకొలది తంత్రీవార్తలను రాజప్రతినిధికి పంపుట ధర్మము. సామ్రాజ్యసభ గూడినపుడు నిర్బంధక వ్రాతమును సంపూర్ణముగ రూపుమాపుటకై హైందవాభిప్రాయమును దెలుపుట కీ తంత్రీసందేశములు రాజప్రతినిధికి బలము నొసంగి ధర్మోత్సాహమును గలిగింపగలవు.

సామ్రాజ్య శాసనసభ

కడచిన శనివారము నాడును, సోమవారము నాడును జరిగిన సభలలో ప్రతిప్రభుత్వ శాఖాధ్యక్షుడును తనశాఖలో యేయే పనులు నిర్వహింప బడుచున్నవో, వాని కెంతెంత వ్యయమయినదో, ఆ గాను మెంతో సభలోకై వెచ్చెను. అందును లంకలలోను మన దేశమందును నన్ను సుహృద్భావములను బొగు జేసి, ఆరణ్య పరిశ్రమల నెట్లు వృద్ధి జేయవచ్చునో సర్వోత్తము హిల్లుగారు చెప్పిరి. కాగితపు గుడ్డును పెరుగునండి జేయుట కయి గతవత్సరము జయప్రథముగ పరిశోధనములు చేయబడినవి. ఇప్పటికొకటి రెండు కర్మాగారములుగూడ సాగుచుండవలసినికాని యుద్ధమువలన ఈ కార్యము సమూహలేదట. పట్టు పరిశ్రమను వృద్ధి చేయుటకు, నాణ్యమైన నీలియందు చేయుటకు పరిశోధనములు చేయబడినవి. మేలురకపు నీలియందు నమూనాలు యూరపుకు పరిశ్రమకయి పంపబడినవి. క్వీము నాను జేయుటకై సింకోనా చెట్లను విస్తారముగ పెంచుటకు మాగ్గముల నన్వేషించుటకయి ఆస్సాముకు, మదగాను రాజధానిలో కొన్ని భాగములకు మేజరు గేజి గారు పంపబడిరి. నీటి పారుదల క్రింద గతవత్సరము వడ్డీకర్పణ, మరమ్మత్తు వ్యయముల పోగా ప్రభుత్వమువారికి దాదాపు మూడు కోట్ల రూపాయలు లాభము వచ్చినది. పంజాబులో అనేక లక్షల ఎకరముల భూమిని సాగుచేయు మాను కాలువల సంకల్పము గత వత్సరమే పూర్తియయినది. కావేరి జలాశయ సంకల్పమును మైసూరు ప్రభుత్వమువారితో జరిగిన యేర్పాటువలన కొంతవఱకు మార్పు చేయవలసి వచ్చినది. మొట్టమొదట 47,395 ఎకరముల భూమిని సాగుచేయు ననుకొనిన మేటూరు జలాశయ మిప్పుడు 87,000 ఎక

రములనే తడవును. వ్యయము 4 కోట్ల 10 లక్షల రూపాయల గును. 24 లక్షల 43 వేల రూపాయలు సాలకు భూమిని స్పృకింద రాగలదట. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వ్యవసాయవిద్య నెట్లు వృద్ధిపఱపవచ్చునో ఆసంగతులను విచారించుటకయి వేసంగి లో ఆధికారాధికారులసభను సింలాలో జేయబోవుచున్నారు. సభవారి తీర్మానములను బట్టి వ్యవసాయవిద్య దేశమంతటను విరివిగా వ్యాపించును గాక యని నమ్ముచున్నాము. వ్యవసాయ పరిశోధక శాఖవారివలన కలుగవలసిన యుపకారము కలుగుట లేదను వాటికి సర్వోత్తము హిల్లుగారు జవాబిచ్చుచు పూసా గోధుమలను పండించుటవలన రయతులకు ఎకరమునకు పూసముకంటె 12 రూపాయలవంతునకు, పొట్టి ప్రత్తిపంట వలన మునపటికంటె ఇప్పుడు ఎకరమునకు 15 రూపాయలను మధ్యపగజాలలోని రయతు లధికముగ సంపాదించుచున్నారని చెప్పిరి. ఇట్టి లాభములు పరిశోధక శాఖవారి పరిశ్రమా ఫలితము లనియు బలికిరి. గోధుమల యేగుచుతిని గత వత్సరము ప్రభుత్వమువారు పుచ్చుకొనుటవలన వచ్చినలాభము 23,70,000 రూపాయలట. ఈసామ్యము ఎగుమతిచేసిన రాష్ట్రములలో ప్రజోపకారక కార్యములకయి పంచివెట్టిరి.

విద్యాశాఖను గురించి సర్ శంకర న్నాయగారు ముచ్చటించుచు ప్రస్తుతము విద్యాశాలలలో 75 లక్షల మంది బాల బాలికలు చదువుచున్నారని చెప్పిరి. విద్యకై సాలకు 11 కోట్ల రూపాయలు నెలపుచేయ బడుచున్నవి. శతవత్సరము బాలికలు 60,000 మంది హెచ్చుగా పాఠశాలలలో జేరిరి. యుద్ధమునకు పూసము 3 లక్షలు ఏడాదికి 1,70,000 మతున శాలలలో విద్యార్థులు పెరిగిరి. కాని ధనాభావమువలన ఈయభివృద్ధి ప్రస్తుతము ఆగిపోయినది. ఉపాధ్యాయులలో 100 కి 70 మంది బ్రెయినింగు అయినవారుకారు. బ్రెయినింగు పాఠశాలలకును, సేద ఉపాధ్యా యుల జీతములను వృద్ధి చేయుటకును ఈ సంవత్సరము మొదలు ప్రతివేల 30 లక్షల రూపాయలను గావ్వీయ ప్రభుత్వముల వారికి వారిధికముగ నొసంగుచుండును. ఈ 30 లక్షల రూపాయలను సముద్రములో నౌకబోటు అని తలంచుచున్నాము. పదిరాష్ట్రములమీద 30 లక్షలను భాగించుకొంటే 3 లక్షలు రాష్ట్ర మొక్కొకటికి వచ్చును. ఈమాను లక్షలతో బ్రెయినింగు పాఠశాల లెట్లు వృద్ధియగునో, జీతము లుపాధ్యా యుల కెట్లు వృద్ధియగునో యూహించు శక్తియు కాకున్నది. ఉపాధ్యాయునికి నెల 1 కి 8 అకాయినను వృద్ధియగునో కాదో. ఈ యుద్ధవికలులలో ప్రజ్ఞిలో వెల్లు అనినట్లు విద్య కయి కొంతసామ్యమునను నొసంగినందుకయి సర్ విలియం మేయరుగారికి కందనములను జేయుచున్నాము. ఈప్రారంభ విద్యా సువ్యవస్థానిష్ఠాధికారి ప్రారంభ విద్యా శాసనమును కొంతవఱకును నిర్మించినగాని పరిష్కారముకాదు. యుద్ధము యొక్రింద 150 కోట్లు పుచ్చుకొనినట్లు కొంత అప్పుజేసి, పది పండ్లెండు సంవత్సరములలో దేశములో అక్షర జ్ఞానము లేనివాడు లేకు అను ఆ పక్షి త్రిని పాలకులు పోనాట్టుకొన వలసియున్నారు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము సాగిన 150 సంవత్సరములనుండియు 100 కి 90 మంది కయినను చదువు రావండుటయే గొప్ప కళంకము. ఈ యప్రతిష్ఠ నిర్బంధ ప్రారంభ విద్యాశాసనమును చేయనిది మరి 150 యేండ్లకయినను తొలగదని త్రికణతర్కిగా నమ్ముచున్నాము. కామకగా నిర్బంధము 150 కోట్ల నొసంగిన మహాపథవు, ఉదారమూర్తి మెచ్చునోర్థు దొంగారు ప్రారంభవిద్యను నిర్బంధము చేసి వ్యయములకయి అప్పు పుచ్చుకొని మా దేశమునకు సుహృద్భావమున జేసి పుణ్యము కట్టుకొనెదరు గాక యని నేనుకొనుచున్నాము. ఇటుల జేయనిచో ఈ సువ్యవస్థ ఎప్పటికిని నిలిచి యే యుండగలదు. ఈ సందర్భమున గౌ. శ్రీ ని. రా. శా. శా. శా. గారు చేసిన యుపన్యాసము భావగర్భితమై యున్నది. గాథాంధకారముయ మయమున్న అరణ్యమున పడకొట్టుటకయి ప్రారంభించిన వారు పనిని చేయుట ఆపినవారో అరణ్యము తిరిగి వెలిగి పరిశ్రమ నిష్ఫలమగుచున్నట్లు, యుద్ధమువలన సామ్యులేదని విద్యా వ్యాపనమును, ఆంగ్లాభివృద్ధిని ఆపగూడదని శ్రీనివాస శా. శా. గారు నడిపిరి. సర్ జార్జి బార్నెసు గారు వాణిజ్య శాఖను గురించి, సర్ రెజినాల్డ్ క్రాడకుగారు స్వదేశాంగ శాఖను గూర్చి, సర్ పార్లెన్ బెర్నెసు గారు వైద్యశాఖనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. పత్రికా శాసనమును గూర్చి దాదాభాయి గారు చేసిన ప్రశ్నకు సర్ రెజినాల్డ్ క్రాడకుగారు నొసంగిన జవాబు పత్రికా నిర్వాహకులకును, దేశభిమానులకును పత్రికా నిర్వాహకత్వాధిపతులను వివాదమును గలిగింపకపోదు. 143

పత్రికలు మందలింపబడినవి. 189 పత్రికలు ధరావతుకట్టుటకై కోరబడగా కట్టక ఆగి పోయినవి. ఇంతి న ఆకు సుమారు 220 పత్రికలు ఇహాగోకయాత్రను చాలించినట్లు సంవత్సరము క్రిందట ఒకజవాబొసగబడినది. ఈ చంక శాసన మిట్లు ప్రయోగింపబడు చుండగా ఇన్ని రాజప్రతినిధిగారికి మంచి శాసనముగ కనపడుట బహు విచిత్రముగ నున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వము వారి సింలా యాత్రయి 3 లక్షల రూపాయలు తక్కింప కలసికదని గౌ. శ్రీనివాసశా. శా. గారు పదాదించిన తీర్మానమును కొన్ని సార్లు తికాభ్యంతరముల మీద గౌ. వా. వా. గారే ఎదిరించుటను బట్టి చూడగా ప్రజాప్రతినిధులే ఒక్కొక్క సమయమందు సామ్రాజ్యశాసనసభలో రూపొందుకు సమయం జేయుదు అందరికిని అసహ్యము నెట్లు పుట్టించుచున్నారో తెల్లముగ చున్నది. ఒక్కొక్కప్పుడీ సభ్యులు తాము చేయుచు యున్న పకానము సోదరసభ్యుల కడ్డము గాకుండుటయే యిది గ్రహించినచో బాగుగ నుండును.

వేసవి కొండయాత్రలు

సామ్రాజ్యశాసన సభయందు సిహ్నాప్రయాణమున కయ్యెడి వ్యయము నోపుటకు శ్రీనివాసశా. శా. గారి తీర్మానము నుపసాదించిరి. సర్ రెజినాల్డ్ క్రాడకుగారు వారి 27 ఏండ్ల ఉద్యోగ కాలమునందు ఒకవారము మాత్రమే కొండలయందు ప్రవాసమును జేసితిమనియును కొండల ప్రవాసము పనినిజేయుట కనుకూల మనియును తెలిపిరి. ఈ మధ్యకు ఆర్థికవిషయమే కాకను నాలా విధానము సయితము సంబంధించినదని క్రాడకుగారు తెలిపిన విషయము నందు సభ్యులుగలదు. వారు 27 ఏండ్లపనిని పట్టుచుదేశములందు జేయుగలుగగ కొండలవివాస మిరేరాక కారులకు మాత్ర మేల యరసరమే తెలియవచ్చును. మాన్యత ప్రసంగంబుకాక కారులని యాత్రేపించి నందులకు క్రాడకుగారు తెలిపినట్లు యుక్తి ముగ నున్నచు మూడుమాసముల వలకు వలచుచు నిరంతర శాధికారము చల్లబడనేను. దేశము కింతకును మిరగ్యము మును బోధించెడి యధికారు లాగ్యము సామ్రాజ్యశా. శా. శా. ముగ బోధించిన ప్రజలను హృదయంతై యుండును. సామ్రాజ్యశాసన సభయందు రితిర్మానము ప్రతిక్షేపింప బడక చర్చింప బడినది. శ్రీనివాసశా. శా. గారు తీర్మానము నుపసాహ రమును చేసికొనిరి. చెన్నపురి శాసనసభయందు రితిర్మానమునె శ్రీ. పెంట్లండు ప్రభువుగారు నిరాకరించిరి. సామ్రాజ్య శాసన సభయందు దధికారసంఖ్య స్ఫుటముగ గలదు. చెన్నపురి శాసన సభయందు దధికార బల చుక్కుటముగ నున్నది. ఇదియే ఉధ యసభల దృక్పథము నగును గల భేదమునకు గావణము.

మార్చి నెల 10-వ తేదీన కలకత్తా కాన్సలేట్ కలకత్తా వారు కార్పెంట్రీలు ప్రభువుగారి కొకవిందు చేసిరి. ప్రస్తుతము హిందూ దేశమున ప్రజలచే నెచ్చుకొనబడిన సభిమంతుల ఆధికారులు ను కలసి పని చేయుచుండుటచే పరిసారము బాగుగా నున్న దని మీ కందరు నంగీకరింతురని తలంచెదను. నియోజిత సభ్యు లింకెచ్చు నధికాధికారులను కొరకు సహజము. నేను పదవిని కదలుకొనిపోవు సమయమున వృద్ధిపములులను ద్వీంచుట సాడిగాదు. మీ కోరు కమయను నీ దేశసంఘమును కొరచున్నది. ఆయాశ ఎన్నటికైన ఫలింప గలదు. అని నిజమగు నభివృద్ధియే యగును. కాని మీ కొక విషయము నాలోచింపవలయును. స్వపరిపాలనము మంచివైనను కలకత్తాలో నేరుచేరు సంఘములు భిన్నాశయములను గలిగియున్నవి. ప్రస్తుతపరిపాలనావిధానమును విడిచి నవీన వ్యవస్థ నెత్తికొనితముగ నవలంబించిన నే మగునో అను సందియము మీలో పలువురకు గలదు. కొంతవఱకా స్వపరిపాలనము ప్రారంభమనందు ప్రస్తుత పరిపాలనము రితి సమర్థముగ నుండదు. అని కార్పెంట్రీలు ప్రభువుగారు నడిపిరి.

క్రాంతి సమవత్సరాది పండుగ:— ఈ నెల 24వ తేదీ శనివారము ఆంధ్రులకు మూడవ వత్సర ప్రారంభ దిన మగుటచే నాగు శ్రీయత కాతా మూర్తి నామాయణ రావు పంతులుగారు చెన్నపురి ఆంధ్రసభవారిసభమున చెన్నపురిలోని ఆంధ్రసోదరులకు విక్టోరియా పురమండలమున నాతిధ్యమొసంగ సంకల్పించిరి. వివరములు ముందు ప్రకటింపబడును.

చేపటిదినము:— సాయంత్రము 5-30 గంటలకు దొరతనమువారి భవనమున గవర్నరుగారు సర్. పి. యస్. శివస్వామయ్యర్ కే. సి. యస్. ఐ. సి. యు గారికి విందు చేసెదరు. శివస్వామయ్యర్ గారికి గవర్నరుగారు రిటైరువ్యాద జూపుట జనులందరికిని విశ్వాసము కలిగించును.

# విరోధా మహా సంగ్రామము

## బాగ్దాద్ బ్రిటిషువారి వశమగుట

బ్రిటిషువారి ప్రతాపము విడితమగుట

యుద్ధ పరిసమాప్తి—హంగరీ మంత్రి అభిప్రాయము

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

### ఇంగ్లండు

#### అంగ్లో-తర్క స్వరాజ్యము

లండను, మార్చి 7:—అలబ్టరును నిర్బంధించుటకు ఏకత్వము నంగీకరింపరు. ఇట్లు బాగ్దాదులకు స్వపరిపాలనము వెంటనే ప్రాంధ్రమగును. నిర్బంధముగాని ఇతర విధానమున ఎవరైనా ఆంధ్రమును కలిగింప బూతుకొందురని వారి నీపక్షవారు గౌరవింతురు అని లాయిడు బార్నిగారు పార్లమెంటు ప్రజలసభలో నుడిచిరి.

చర్చకాల బాధయులేదని 8 వ తేదీని బోన్ గాగారు చెప్పిరి. వారిలోవారు బాధాభరములు జరుపుట ప్రయోజనకరము గాదు. ఇతరులు కలిపించుకొని వెంటనే ఈ నేటిలోనే పని చేయవలెను. పిమ్మట పార్లమెంటు వారనుమతించినవగు నని ఆంగ్లేయులు గా రనిరి. ఆ సంఘమువారు విచారించి పార్లమెంటువారికి తెలుపవలెననిరి.

స్వాధీనమును త్యజించి పనిచేయుటకు లాయిడు బార్నిగారు సర్ ఎడ్వర్డు కాన్లన్ గారి నేల కోరరాదని ఎడ్వర్డు గా రనిరి.

ఇట్టి నిర్బంధ సూచన కూడదని వార్డెలుగా రనిరి. వివాదాస్పదమగు శాసనము ఫల రహితమని లాయిడు బార్ని గా రనిరి.

బాతీయవాదులు చాలసారు లభ్యంతము కలిగించిరి. మీరు హోమురులుపట్ల విముఖులై యున్నారు. మీరు నీను ఫీనర్సుకేమి చెప్పెదరని డిలరుగా రనిరి.

మీరు కోరితిరి గాన మీరు స్వపరిపాలనాధి కార మొసంగితిరి. మీ పరిపాలనము కోరని వారిని మీ క్రిందనుంచుట న్యాయముగాదని నుడివేదనని లాయిడు బార్ని గా రనిరి.

మేయంగీకరింపము. ప్రధానమంత్రి వాగ్దానమును తప్పెనని బాతీయవాదులు ప్రకటించిరి. వారు ప్రకటనమును వ్రేసి డేంటు చిల్లను గారికిని అధినివేశముల ప్రధాన మంత్రులకును పంపిరి.

అధినివేశముల వారు మాధ్యమమున కంగీకరింతురో లేదో కనుగొన వలెనని డేంటు బ్రిటిష్ పత్రికయును యుద్ధాంతర మీనిషునును సామ్రాజ్య సంఘమువారు మొదట పరిష్కరింప వలెనని డేంటు బ్రిటిష్ పత్రికయును వ్రాసెను.

#### డాన్లను రిపోర్టు

పత్రికాభిప్రాయములు.

లండను, మార్చి 9:—బ్రాతిజ్జులు అను పేరున డేంటు బ్రిటిష్ పత్రిక పిలవినవారిని గూర్చి ఈనందస్థమున కొన్ని పత్రికలు వ్రాయ వారనించినవి.

వెనుకటివారికి సురల శధికాన మిచ్చి వెనుకటి స్థితిగతులను కలిపింపవలెనని మోచ్చుచుంటు ఈ రిపోర్టు ఫలితమని టైముస్ పత్రిక వ్రాసినది.

యుద్ధకాలమున బ్రిటిష్ రిపోర్టును ప్రకటించుట సముచితముగాదని డేంటు బ్రిటిష్ పత్రికలు మున్నగు పత్రికలు వ్రాసినవి.

#### బ్రిటనులో ఆహారపదార్థములు.

లండను, మార్చి 9:—అసంతృప్తులు నుడివినంత శోచనీయముగ క్లితిగనులు లేవు. 1916-వ సంవత్సరము మార్చి నెల 3-వ తేదీన ఆహారము వారమునందు కంటె 1917-వ సంవత్సరము మార్చి నెల 3-వ తేదీన అంతరంగ వారమున మాంసము రెండురెట్లధికముగ వచ్చినది. వెన్న మున్నగు పదార్థములు గూడ ధృఢముగ కచ్చవని టైమ్స్ పత్రికలు టైముస్ పత్రిక వ్రాసినవి.

#### వి. సి. బిరుదములు

లండను, మార్చి 10:—కెప్టెన్ హెచ్. డబ్ల్యూ. నుర్రే అనున ధౌక నాడు రాత్రి తన సేనను కడపి శత్రువులు తల

పడిన నోడించి ఒక స్థానమును వశపరుచుకొనెను. స్వాగంటు మాటు అను నతని కంటికి చెట్టుతగిలినను పిరుదివియక పోరి మర ఫిరంగి నతుడు వశపరుచుకొనెను. వీరిద్దరికిని వి. సి. బిరుదము లియ్యబడినవి.

#### భారతీయ ప్రతినిధుల రాక.

లండను, మార్చి 12:—సామ్రాజ్య యుద్ధ సభకు భారతీయ ప్రతినిధులు వచ్చిరి. సర్ జే. డబ్ల్యూ. స్మిత్తు సర్ ప్రతాపసింగు గార్లు వారి నెహర్నూరి.

#### బ్రిటిషు సాయుధవాణిజ్య నాక.

ఆమెష్టరుడం, మార్చి 10:—ప్రిస్టెస్ మెరిటా అను బ్రిటిషు సాయుధవాణిజ్య నాక హాలంకు రేవునకు నీళ్ళకొరకు రాగా ఆంగంటలో రేవును వదలిపోవలెనని అధికారు లాజ్ఞాపించిరి. ఆ నాక సముద్రమునకు పోయి ఫిరంగులను సముద్రమున బారనేసి మగల రాగా హాలండువారు దానికి కావలసిన నీరు మొదలగువాని మొసంగిరి.

#### ప్రధానమంత్రికి విషము పెట్టుటకు కుట్ర.

లండను, మార్చి 4:—ప్రభుత్వమువారి గూఢచారి యగు గాడ్లనును ఫిర్యాదలుహాజరుపెట్టలేను. ముద్దాయిలు నిర్దోషులని ప్రవచనముటకు వారిని కాల్చిన ఇనుపపెనముల మీద నడిపింపవలెనని ముద్దాయిల పక్షమున వాదించిన రిసా అను ఇండియను బారిష్టరు నుడివెను. న్యాయసహాయము 20 నిమిషములు మాత్రమే ఆలోచించిరి. ఈకాలమున గూఢచారుల నేర్పరుచుట అత్యవసరమని న్యాయాధిపతి నుడివెను.

#### ఫ్రాన్సు

#### యుద్ధవివరము

కోజిగ్నాలు ఆడవియంగు తీవ్రమగు పోరు జరిగినది. గొమ్మకోరు వదలిన పిమ్మట జన్మములు దీని నాక్రమించిరి. 3వ తేదీని బ్రిటిషు సేన తలపడెను. 2 1/2 గంటలలో మొదటికందకము వారినేమయ్యెను. మరిరెండు కందకముల కొరకు వారు ఐదుగు పోరుజరిగినది. అర్ధరాత్రుమునేళ పదాతులు మరలిరి. తెల్లవారువరకును ఫిరంగులు కాల్చుట డెను. పిమ్మట పదాతులు మరల తలపడి శత్రువులను తరిమిరి. శత్రువులు అడవిని గుట్టను వదలిపోయిరి.

విమానయుద్ధము 7 వ తేదీని తీవ్రముగ జరిగినది. 3 శత్రు విమానములు నేల గూలినవి. 3 తరుచుబడినవి. 5 బ్రిటిషు విమానములు నేలగూలినవి. 7 కనబడుటలేను. గత రెండు దినములలోను 56 విమానములు నేల గూల్చుట డెను. వీనిలో 33 విమానములు మిత్రమండలివారివని జర్మనులు తెలిపిరి. 6 నేల గూలినవి. 12 కనబడుటలేదని బ్రిటిషువారు తెలిపిరి. 23 జర్మను విమానములు నేలగూల్చుట డెను. వీనిలో బ్రిటిషు వారివలన 20 యును పరాసువారి వలన మూడును హాళము చేయబడినవి.

ఈ నెల 9 వ తేదీ రాత్రి శత్రువులు 5 పారులు దాడి సలిపిరి. 10 వ తేదీ ఉదయమున మరల తలపడిరి. కొంతమంది జర్మనులు బ్రిటిషువారి వశమైరి. 20, 30 మంది బ్రిటిషు సైనికులు కనబడుట లేదు. మేము దాడిసలిపి నష్టములు కలిగించితిమని మాన్లు హేగుగారు తెలిపిరి.

#### బెల్జియమును చుట్టుకొనుట.

లండను, మార్చి 11:—బర్లిను విజయమువలన బెల్జియమును చుట్టుకొనుటకు మంచి అవకాశము కలదు. అనేక మందల మంది బ్రిటిషువారు పట్టుకొనినని పరాసువారు ప్రకటించిరి. బర్లినువద్ద జరిగిన యుద్ధమున మా పెద్దసేన వెనుకకు పోయినని జర్మనులు ప్రకటించిరి.

#### పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, మార్చి 4:—లాస్గిస్ట్, కన్సిసరీ మెట్టు ప్రాంతమునను వోయివరునందు బోయిసుడుజరి తుత్తరమునను మేము తలపడితిమి. సైనికులను మరఫిరంగిని పట్టుకొంటిమి. మెయిసస్సు డిపాంమేను రంగమున నిరుపేదులవారును ఫిరంగులను కాల్చిరి. లార్జిజ్జెను అల్పాసులలో శత్రువులు తలపడి యోడిరి.

పరాసు సేనలు గల స్థానములను లోగొనిన కొండచరియ జర్మనుల వశమునందు డెను. అచట పారు రెండు కోటలను నిర్మించి వానివైని మరఫిరంగుల నమర్చిరి. పరాసువారు తలపడిన దినమున మంచు విస్తారముగ కురిసినందున శత్రువుల ఫిరంగులు నిరుపయోగము లైనవి. కాన పరాసువారి రతి శీఘ్రముగ నా స్థానమును వశపరుచుకొనిరి. చాలమందిని పట్టుకొనిరి. వారిటుల ఆంగంటలో 500 గజములు మధ్యను 300 గజములు ప్రక్కను ముందుకుపోయి స్థానముల నాక్రమించి మరి 300 గజములు నిర్మించు సంతలో శత్రువులు కోలుకొని ఫిరంగులను కాల్చిరి. అప్పు డిరుపేదుల వారికిని సన్నిహిత సంగ్రామము జరిగినది. శత్రువు లోడిపోయినని విలేఖరుడు తెలివెను.

సోమురంగము దుర్గమును బురద గోతులతోను, గ్రామములతోను నిండియున్నది. దానిని ప్రేల్చివేసితిమని జర్మనులు ప్రకటించిరి కాని అది సత్యము గాదు. ముందునకు రోడ్లును వెనుకకు రైలుమార్గములును గూడగలవు. ఈరంగము నకు దక్షిణమున నిల్చుట ఆంగ్ల సేనాముఖము విస్తరించినది. ఇచట మరల పోరు ప్రారంభింపబడు విషయము త్వరలో తెలియగలదు. పరాసు సేన అత్యధిక సామగ్గ్యము నిల్చుట కలిగియున్నది. నిరుకు నెర్దెను పరాసు పదాతిదళము ఆసహాయ శౌర్యమును చూపెను. జర్మను లిట్టి మహాసేనను తలపడ నెంచినచో నధిక సన్నాహమును సమకట్టవలెనని విలేఖరుడు వ్రాసెను.

#### బెల్జియము

బెల్జియం సహాయసంఘము వారి నొకను ముంచుట.

లండను, మార్చి 11:—బోనవైరసునుండి వచ్చుచున్న సాటర్స్టెడు నొకను పట్టపగలు అంతర్గ్రామి ముంచినది. హతశేషులు 13 గ్గురు, వీరిలో ఆమెరికా దేశీయు ధౌకడు గలడు. వీరు 30 గంటలనేపు తుపాసులో సముద్రమున నుండిరి. వారిలో నాలుగవ ఇంజనీరు చలికి కొయ్యబారి చనిపోయెను. అంతర్గ్రామి పడవలను దరిజేర్చు నిరాకరించెను. 29-5-1914 న ఈ నొకయే ఎక్రెస్సు ఆఫ్ అయిర్లండునొకతో డిక్టోనినది. రెండుపడవలు కనపడుటలేదు. వానిలో 30మంది యిండిరి. గురువారమునా ఉదయమున 4 మైళ్లదూరమునుండి అగోచరముగ అంతర్గ్రామి గుండ్లను వదలెను. నావికులు పడవలలో కిడిగిరి. అంతర్గ్రామివాడ కనబడకయిన వారు మరల నొకలోనికి వచ్చిరి. అంతర్గ్రామి మరల కనబడి టూప్నేకోను వదలెను. నావికులు తప్పించుకొనిరి. నొకలో ఏమిసరకు గలదని అంతర్గ్రామి నాయకుడు కెప్టెనునొకను సమీపించి అడిగెను. నొక త్వరగ మునుగకుండుటచే వారు మరల వానివైన గుండ్లను వదలిరి. హతశేషులలో ఇంజనీరును మరి యిద్దరును చనిపోయిరి.

#### జర్మనీ

జర్మనీలో ఆహారపదార్థముల లోటు ఆమెష్టరుడం, మార్చి 9:—ఒక పట్టణమున దొంగ కాన్సులను కల్పించినందున ఆహార పదార్థములన్నియును వ్యయమైనవి. కఠిన శాసనములను చేసిననే గాని సరుకులను నిలుపజాలము. ఈ పట్టణము ఇటీవల గొప్ప అల్లరి జరిగిన ఎస్సెను పట్టణమే అగునని రాజ్యాంగసభలో నియంత నుడివెను. 300 మంది జర్మనులు సరిహద్దును దాటి హాలండునకు పోయి ఆహారము నడిగిరి. వీరిలో 100 మంది సేనలోనుండి పోయినవారు అని నోవెలెను అను పత్రిక వ్రాసినది.

కాంటుజెస్టు డిపీరిటిస్టులు వాచినందున చారిత్రులను బర్సనందు కాంటుజెస్టు మృతిమొందెను. ఈ శ్రేష్టునిమరణమునకు సేనెంతయు వ్యసనపడుచున్నాను. జర్మనీకన్న పుత్రులలో మిన్నయగు నీతినిమరణమునకు దేశీయులందరు మహాసంతాప నిమగ్నులనుట నిక్కము. విమాన నిర్మాతయై ఈతడు శాశ్వతకీర్తిని గడించెను. నిరంతర మీతని సేనాధిక ప్రీతితో స్మరింతునని జర్మను చక్రవర్తివ్రాసెను.



# స్థానిక వార్తలు

రాబోవు సభలు మున్నగునవి

మార్చి 14 బుధవారము.

టి. ఎం. నాయుడుగారి యువస్వాసము } సాయం 5-30  
విక్టోరియా పబ్లికహాలుస్ }  
మార్చి 19- సోమవారము  
చెన్నపురి అన్నదాన సమాజపు }  
వార్షిక సభ, పశ్చిమపువ్వు హాలు, సా. 5-45

పి. వి. సుబ్బారావు గారు:—వీరునిన్నటిదినమున హైకోర్టు అడ్వోకేటుగా చేర్చుకొన బడిరి.

చెన్నపురి అన్నదాన సమాజము:— చెన్నపురి అన్నదాన సమాజపు 26 వ వార్షికోత్సవము ఈనెల 19 తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 5-45 గం. లకు పశ్చిమపువ్వు హాలులో ముఖ్యస్వాగతముగా సర్ జాన్ వాలిస్ గారి యధ్యక్షత క్రింద జరుగును.

చెన్నపురి ఆయుర్వేద ప్రచారిణి సభ:— ఈ సభ తరఫున తంబు పెట్టిపిడిలోని ఆయుర్వేద కళాశాల యందు 14-వ తేదీ సాయంకాలము 5-30 గంటలకు కలకత్తా వాసులగు మహామహోపాధ్యాయ కవిరాజ గణనాథ సేక్, ఎం. ఏ. ఎల్. ఎం. ఎస్. గారు “త్రిదోష తత్త్వమును” గూర్చి యువస్వస్థిచెదరు. డాక్టరు ఎం. జి. నంజుండరావు ఎం. బి. సి. ఎం. గారధ్యక్షత వహించెదరు.

అమరావతి స్త్రీబ్రతు హిందూ విద్యాలయము:— ఈ విద్యాలయము ఇంతవఱకును టంక సాలపిడిలోని 826 నెంబరు గృహమునం దుండెను. కాని దాని నిర్మాణము రావుసాహెబు కలవల కణ్ణెక్కెట్టిగారి కోరికపై తొండవండులము పాఠశాలచెతనున్న 197-వ నంబరు గృహమునకు మార్చిరి. ఈ విద్యాలయము టంకశాలకు మధ్యమున నుండి చుట్టుప్రక్కలనుండి విద్యార్థినులువచ్చుటకు సదుపాయములు గలిగియున్నది.

బివెకారీ గారి యున్నత పాఠశాల:—

ఈ పాఠశాల యొక్క యెరుబదన వార్షిక సభ సర్ విలియం ఎయిలింగు గారి యధ్యక్షత క్రింద నిన్నటిదినము జరిగెను. బాలరును బాలికలను కొన్ని నాటకప్రదర్శనముల చూపిరి. తర్వాతనున్నత పాఠశాలలోపాఠ్యమును రిపోర్టు చదివిన తర్వాత అధ్యక్షులు మాట్లాడిరి. యుద్ధమువలన ననేకపాఠశాలలు కష్టపడుచున్నవనియు, పూర్వపు విద్యార్థులందరు పాఠశాల కొరకు పాటుపడవలయునని అధ్యక్షులు ఎయిలింగు గారు నుడివిరి. అధ్యక్షులకు వందనములొసంగుటతో సభ ముగిసెను.

స్వామిస్థాన వార్తలు.

బార్డిటవును హత్య:—గత శనివారమునాడు ఇన్స్ పెక్టరు రెయినిస్ పిళ్ళెగారు ఇటీవల బార్డిటవునులో హత్యచేయబడిన ధనసింగు చురణమునుగూర్చి పంచాయితీ చేయించిరి. మొట్టెమున్నగు ముద్దయిలు కొట్టిండువలన గాఢములగుదెబ్బలు తగిలి అతడు మృతికొందెనని పంచాయితీదాల్ల చెప్పిరి. పోలీసు అసిస్టెంటు కమిషనరు డి. బి. పరాంకుశము నాయకుగారు హత్యకాలమున నచ్చటనేయుండి ముద్దయిలను పట్టుకొనిరి. ఈదినమునుండి విచారణ జరుగును.

ఒక మోసము:—గత ఏప్రిలుమాసమున చిత్రాద్రి పేట వాసియుగు భావ్యకారయ్యగారు అను బ్రాహ్మణును ఎర్నాకుల వాసియుగు శంకరనారాయణయ్యగారి బావమరిది యగు జీవశివమయ్యగారి పేరుతో 25 రూ॥లు తక్షణము తనకు తండ్రిములమున పంపవలయునని గత ఏప్రిలునందుతంతి వార్త పంపెను. శంకరనారాయణయ్యగారు రాసాముపంపిరి. భావ్యకారయ్యగారు జీవశివమయ్యగారి చేత్రాబుచేసి ఆసామును తీసికొనెను. రెండుదినము తైనవెనుక బావమరుదుల కుత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగగా, తనకేమయు సామురాలేదని జీవశివమయ్యగారు తెలిపిరి. ఈవిషయము వెంటనే పోలీసు వారికి దెలుపబడెను. భావ్యకారయ్యగారు చెన్నపురిని వదిలిపోయెను. పోలీసు హెడ్ కాన్స్టేబిలు విచారణసలిపి రంగూనుకు బోయి గతవారము 17-వ తేదీని ముద్దయిని పట్టుకొనెను. ముద్దయి తననెరము నొప్పుకొని తానెప్పుడు తప్పుత్రాగియుంటినిన చెప్పెను. విచారణ జరుగుచున్నది.

వరద విచారణ

(మా స్వకీయవిశేషకుని యొద్దనుండి)

కొల్లిపర, మార్చి 11:— నేడు కూడ అనేకమంది రయితులు విచారింపబడిరి. కొల్లిపర, కుచ్చెల్లపాడు అగ్రహారము, దావులూరు రయితులు విచారింపబడిరి. వారలందరును కృష్ణ వరదలకు కారణము రెల్లు గడ్డి అపరిమితముగ నాటుటయని ఘంటాపథముగ చెప్పిరి. అటుల చెప్పినవారిలో 60 సంవత్సరముల వయస్సు గలవారు కూడ గలరు. తమ చిన్నతనములో కృష్ణలో ఇంతకంటె ఎక్కువ నీరు వచ్చుచుండెడిదనియు అంత ఎక్కువ నీరు వచ్చినను ఇరువైపులను రయితుల చే చేయబడిన గజము ఎత్తు కట్టలను దాటి ఎన్నడు గ్రామములను ముంచివేసి యుండలేదనియు ఇప్పుడు ఎంత ఎక్కువ ఎత్తుగ కట్టలను ప్రభుత్వము వారు వేయుచున్నను, ఆకట్టలకు గండ్లుపడి గ్రామములు వరదపాలగుటకు రెల్లు కారణమనియు, కట్టలకు దగ్గరగ వేయబడిన రెల్లుగడ్డి కట్టలను కాపాడుననియు, కృష్ణలోపల విశేషముగ నాటబడిన రెల్లుగడ్డివలన లంకలు ఏర్పడుటయు అందువలన కృష్ణనది నడిభాగము రాగురాను మెరకఅగుటయు, అట్లు మెరకఅగుటచే నైనుండి వేగముతో వచ్చెడి నీరు ధారాళముగ ప్రవహించుటకు ఆటంకమును కలిగించుచున్నదనియు, ఇటులవేగముతో వచ్చెడి నీటిప్రవాహమునకు అడ్డుకలిగినప్పుడు ఇరువైపుల నున్న కట్టలను తన్ని వేయుచున్నదనియు అందుచే వరదలు ఏటేటవచ్చి గండ్లు పడుచున్నవనియు వారుచెప్పిరి. కృష్ణకట్టలమీదను పశువులను, మేకలను నడువనిచ్చుటవలన కట్టలు గట్టిపడుననియు, ఆ కట్టలపై పట్టు గడ్డిని కొయించుటకంటె పశువులచే మేయ నిచ్చుట మంచిదనియు వారు చెప్పిరి. శాస్త్ర ప్రకారము కట్టలపై మట్టమును ఎంత జాగ్రత్తతో చూచినను కట్టలు గట్టి పడనిది లాభము లేదని వారనిరి. పశువులు కట్టల మీద తిరిగినవత్తును ఎలుకకన్న ములుండజాలనివారు! చెప్పిరి. కట్టలపైని తుమ్మచెట్టును ఉంచుకూడదనిరి. కేవలము ఎలుక కన్నమువలన గండ్లు పడుచున్నదనుట హాస్యాస్పదము. కట్టలను మరచుటకు చేయుటకు ప్రతి గ్రామములో మనుష్యులు సిద్ధముగ నున్నారని చెప్పిరి.

ఇంతటితో కొల్లిపరవిచారణ పూర్తియైనది. 13, 14

తేదీలను తెనాలిలో విచారణ జరుగును.

కొల్లిపరయందు జరిగిన వరదవిచారణయందు సాక్ష్య మిచ్చిన నోరి వేంకటేశ్వరులుగారిభవయమై “వీరు స్వాధ్యాయగు”లని చదువరులు చదువుకొనుటకు ప్రార్థితులు. ఆనందర్థమునందు ఆచార్యత్వపదవినందున కెంతయు వగచుచున్నాను.

సంయుక్తరాష్ట్రములకు గవర్నరు నెన్నుకొనుట పత్రికాభిప్రాయములు.

“టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా”

సర్ జేమ్సు మెస్ట్రేగారి స్థానమున రాగల నవంబరు నెల మొదలు సర్ హార్వోర్థ్ బట్లరు సంయుక్త రాష్ట్రములకు రెప్రెసెంటు గవర్నరుగా నియమింపబడిరి. ప్రజలు వీరిని మిత్రము భావముతో నాదరింతురు. 1915 సం॥ న సర్ హార్వోర్థ్ బట్లరుగారిని బర్మా గవర్నరుగా నియమించినపుడు వీరూ పదవికి తగినవారయి మెనుకటివారి పరిపాలనమున మాంద్యమువలన కలిగిన నష్టమును కూడచేయుచునియు నెల్లరుననిరి. ఈ తలంపును బట్లరుగారు నెరవేర్చిరి. బట్లరు గారిని మార్పుటవలన బర్మా దేశమునకు చాల కొరతగా నుండును.

సర్ రై నాట్టు క్రాడకుగారు మధ్యరాష్ట్రములకు కమిషనర్లుగ పనిచేసిన వారందరిలో శ్రేష్ఠుడు వీరిని బర్మాకు పంపుట బర్మావారి యదృష్టమే. వృద్ధి నొందిన రాష్ట్రమున పనిచేయుటకు కావలసిన అనుభవమును నైపుణ్యమును, పనియందుగలవు—

ఇండియన్ డెయిలీ టెలిగ్రాఫు:—సర్ హార్వోర్థ్ బట్లరుగారి నియామకమువలన సంయుక్త రాష్ట్రములకు కార్య నిర్వాహక సంఘ మేర్పడుట మరింత ఆలస్యము కావచ్చును గాని ఈ నియోజక మందిరికి నామోదమును కలిగించును. వీరు వెదలిపోవుటకు బర్మావారు నిచారింపిన సంయుక్తరాష్ట్రముల వారు సంతసించెదరు.

చీనా

లండను, మార్చి 8:— చీనా ప్రధానమంత్రి రాజీనామా నుపసంహరించుట నిశ్చయము. జర్మనులతో మైత్రి వదలవలెనని కోరిన మంత్రివర్గమువారి కోరికకు అధ్యక్షుడొంగింకరించెనని వీనివలన విదితమగుచున్నది.

# ముఖ్యసమాచారములు.

బాస్రాలో దొరతనమువారొక చీనా నాటకకాలను నిర్మించిరి.

సర్ హార్వోర్థ్ బట్లరుగారు సంయుక్త రాష్ట్రముల రెప్రెసెంటు గవర్నరుపదవి నంగీకరించిరి; గాని నవంబరు వరకును వీరధికారమును స్వీకరింపరు.

బర్మాలో సర్ హార్వోర్థ్ బట్లరుగారు చాల నూతనోద్యమముల ప్రారంభించిరి. అవి ఆసంప్రాప్తిగ నున్నవి. వీటవెల్లెపోవుటకు బర్మావారు చాల చింతిల్లెదరు.

భారత దేశరక్షక వైస్రమున నొక భాగమున బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయ సేనలో చేరుటకు బొంబాయిలోని విద్యార్థుల నందరిని పురకొల్పుట కొక గొప్ప యత్నము జరుగుచున్నది.

స్వామిస్థాని దిగంబరు ఛాటర్జీగారు స్వామిస్థానిరైపదవినుండి విశ్రాంతి పొందినందుచే వంగదేశపు కార్య నిర్వాహక సభలో సభ్యులుగ నున్న సర్ హార్వోర్థ్ హూడాగారిని కలకత్తా హైకోర్టు ఛాయపుస్వామ్యాధికారిగా నియమించిరి.

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రా గారు ఫిజీషియన్లు ఇంకొకసారి పోయి ఆక్కిడ ముందు కావలసిన విషయముల నన్నిటిని సరిచేసి ఆక్కిడనున్న వారికి తోడ్పడదలెనని నిశ్చయించబడెను. వారు తక్షణమే ఈపనికిగాను బయలుదేరి పోవుదురని తెలియుచున్నది.

బొంబాయి గవర్నరు విల్లింగ్డను ప్రభువుగారి ముఖ్య వారసును కుమారుడు నగు చూ! ఇనిగోప్రీమెను ధామకు గారు 3-వ స్విస్సర్ గుఱ్ఱపు దళమున నియోగింపబడెను. తండ్రి హిందూదేశమున గవర్నరు పదివిలోనుండగ నేపుత్రుకు గూడ హిందూదేశమున గుడ్డపు దళములో పనిచేయుట కిదియే పథమును.

భారతీయులకును ఆంగ్లేయులకును లేనిపోని మతద్వేషములను పోగొట్టుటకు భారతీయులకు గూడ ఆయుధధారణ స్వాతంత్ర్యము మొసంగుటకు నీలగునట్లు ఆయుధధారణను సవరణ చేయుటకు సామ్రాజ్య శాసనసభలో ఒకబిల్లును ప్రవేశ పెట్టుటకు ఇండియా దొరతనమువారు ఆలోచించు చున్నారని ఆంధ్ర పేటియటుపత్రిక వ్రాసెను.

మైసోరిసింగు జిల్లాలోని కాళిదాసటోలా గ్రామమందున్న రాజకృష్ణ పాండగారి గృహమున నొక దోపిడి జరిగెను. తుపాకులను బల్లెములను ధరించి యేబదిమంది గృహమునబడిరి 20000 రూప్యముల విలువగల వగలు ధనమును తస్కరించిరి. దొంగలు పరుగెత్తునపు డొకడు పట్టుపడెను. పోలీసువారు పది కొందరిని పట్టుకొనిరి.

కలకత్తాలో సర్కారువారి చిత్రకళా పాఠశాలలో విద్యార్థిగానున్న అరసిద్దు కుమారులారా అచనతనిని బాగా రాతిలోని నేపాలయమునందు గచ్చుమీద వేసిన బాధ చిత్రములను చూల చక్కచేయుటకు గ్యాల్లియరు సంస్థానమునకు పంపిరి. ఈచిత్రపటములు నిరుపమానములు. ఇది క్రైస్తవశక్తము ఒకటన శతాబ్దము నుండియుకలనని తెలియుచున్నది. ఇటువంటి చిత్రపటములు ఆజంట, మ్రాదరాజులలోను, సింహళము నందలి శిగిరీయలోను తప్పదురితర ప్రదేశములందు కాన్పింపవు.

# శిరస్సాన తైలము.

644

బుడ్డి 1-కి 1-0-0, వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము. ఈతైలముతో తలంటుకొని స్నానముచేయుచు వచ్చినయెడల చిరకాలమునుండి శిరస్సున విలిచియుండు చెడ్డనీరు, కంటిలో కారుమందు మేహసంబంధమైననీరును వెలిబుజుచి, కండ్లు నంటులు, తలబరువు, ముండు, మొత్తము మే మూచుగును. ఒకబుడ్డి నూనె 6 తలంటులకు వాడవచ్చును. సాధారణముగా ఒకడు రెబుడ్డిల తైలమును విడువక వాడెన సకలమోహాద్యగులు తొలగును. ఒకేసారి రెబుడ్డిలను విడువనలకు వి. పి. ఖర్చును ఉచితం.

ఎల్.ఎస్. యశోదానందకంపెని, 5, గోపానాపామనందు, బాబ్ బాక్, మదరాసు.

# THE GREAT WAR.

## FALL OF BAGHDAD.

### Glory to British and Indian Arms.

#### How the War will End: A Remarkable Interview.

(Reuter's Agency.)

#### MESOPOTAMIA FRONT.

##### Turks Driven Back.

LONDON, March 12.

The Mesopotamia communique says:—We effected a surprise and crossed the Diala by moonlight on Thursday and established a strong post on the right bank. We bridged the Tigris below its confluence with river Diala. A strong detachment marched up the right bank and found enemy six miles south west of Baghdad. We drove him back two miles. We forced the passage of the Diala on Friday and advanced four miles towards Baghdad. Our forces on the right bank dislodged the enemy from his second positions and we bivouacked on the captured ground. Dust storms and violent gale forced the Turks back three miles west and southwest of Baghdad on Saturday.

##### Baghdad Occupied.

###### Official Report.

LONDON, March 11.

A Mesopotamia communique says:—Bagdad was occupied on Sunday.

An official communique from Mesopotamia says:—Our gunboat and cavalry discovered on Wednesday that the enemy was holding the line of the Diala River in some strength. We engaged the enemy on Thursday. The enemy's position at Ctesiphon had been most carefully prepared and it is clear that the enemy intended to hold it. The evacuation was probably due to our rapid advance from Adire.

##### Fall of Baghdad.

LONDON, March 11.

The Mesopotamia Communique says Bagdad was occupied on Sunday.

To-day's Turkish communique does not mention Bagdad.

##### Mesopotamian River Navigation.

###### Government Rules.

KARACHI, March 12.

The Senior Judicial Officer, Basrah, with the approval of the G. O. C. Army of Occupation, has issued Mesopotamian Inland Water Navigation rules, which came into force on the 1st March and apply to the Tigris, the Euphrates and the Karna rivers and portions of the Shatt-Al-Arab above Curmat Ali.

##### Naval and Military Co-operation.

DELHI, March 12.

The following telegram, dated the 9th March 1917 has been received from the "Eye-witness" in Mesopotamia:—Gunboat on the Tigris near the Dialah river, 8th March:—The Navy Cavalry Flying Corps have been at the head of the pursuit working together in a way new in the war. Now the infantry and the artillery who dealt a succession of blows which cleared the way for cavalry and flat have come up and are engaging the enemy again. Different armies are meeting and passing all the day. The British regiment on march is so near that one can distinguish the badge on head helmets. The dust of the cavalry floats across our bows. The British Hussars and Indian Lancers watering their horses on the bank exchange facetious comments with the Bluejackets on board. At noon an aeroplane came hovering low near the bank to drop a message, then swung round the ship, circling and banking in an anxious way a few yards above the rigging as if to impress on us that it had borne some urgent communication. When the second boat in the line backed in to pick it up she went off contentedly. Her message was to tell us the dispositions of the Turkish troops and battery waiting for us ahead. Afterwards she returned and spotted for our ship's guns. In

##### This Running Fight

the villagers have been between two fires, but they are mostly unconcerned. Columns of smoke and earth rise on the bank and fountains of spray in the stream, but the Arab and his yoke bullocks stick to the Persian wheels where water lift feeds the irrigation channels, and women continue gathering fuel in the fields. They trade with both sides. The only difference is that the Turk pays in paper money, banned, discredited, depreciated to be a third of its face value; we in good coin. This evening there have been signs of a migration procession—men, women, children carrying bundles on their backs and driving or leading sheep, goats and cattle. They are moving a few miles south to return in a day or two as the edge of the battle recedes in the direction of Bagdad. They bow and gesticulate at the gunboats, waving their white flag on every black horse hair tent byre and mud house within shot. Attached to the cavalry are

##### The Armoured Cars.

They have done much useful and daring work both in fighting and scouting. In a pursuit like this in which the enemy have little time to consolidate successive positions they have discovered their most effectual role. The other day this arm was ordered to discover the position and strength of the flanking party of the enemy's rearguard. Two cars advanced and found the Turks holding a series of shallow newly dug fire bays in continuation of a deep nullah. The first car crossed through to the Turkish side between these pits, leaving the second to work along our side. They first cleared the bays on the right and left of the point. Crossing them they travelled up the line, one car on each side keeping ten yards out to give them the sweep of their guns and too near the enemy infantry for their artillery to play on them. The Turks struck to their rifles and machine-guns with great boldness pouring in a terrific fire. One car had eleven bullets through the port and his foresight of the machine-gun was knocked off. A Turk hit the other with a bomb which blew in the crank case and the inspection plate out, steering the rod in half, punctured the oil feed, and was shot before his bomb had exploded. But it was an unequal fight and the garrison of this shallow line of incomplete dug cuts was practically annihilated.

On another occasion 5 armoured cars approached the enemy's position on reconnaissance. The Turks were found to be lying up under the crest of an undulating ridge. One car passed through the gap in the defences to within 300 yards of the enemy battery and opened fire on the team with great execution. All 5 passed along in calm and deliberate fire to the end of the line like a procession threading London traffic, then returned to cover the withdrawal of a squadron of cavalry. The infantry on the bank, though tired by long marches, are in high spirits. From Sinn to Shumran and on to Iman Mahdi was

##### A Continuous Battlefield.

The ground is pitted with craters and strewn with the debris of shells. As we advanced, dead Turks gave place to dead mules and horses which had fallen exhausted in the retreat, for miles the only shells were by the roadside which were live ones cast from the limbers to lighten the weight; only at intervals were there places where our naval guns and horse artillery had shelled their rearguard and left more dead. These scenes of battle became rarer as the advance continued.

Evening:—The physical features of the land are less depressing as one nears Bagdad. North of Bagdad the country becomes almost undulating, the dead monotonous flat is broken by mounds and ruined banks of historic canals. There are belts of trees on the river.

##### At Ctesiphon.

Night of the 6th.—We camped by the great arch of Ctesiphon. The throne of the Khosroes, the only monument to the dignity of man that survived in Mesopotamia. In the morning early rays of the sun entering the ruin made it glow like a lighted shrine. Before noon we had passed further east of the point reached by General Townshend in his advance, and from the conning tower of our gunboat could see the wireless masts of Bagdad. The weather continues fine, clear cold nights, sunny days, small weeds budding, cactus leaves sprouting, springlike warmth in the air, and a momentary sense of peace.

#### SUMMARY.

##### Belgian Relief Steamer Sunk.

###### Escaping Crew Shelled.

LONDON, March 12.

A telegram to "Lloyd's News" from Cork states that the Belgian relief steamer "Storstad" from Buenos Aires was submerged in daylight. Thirteen survivors have been landed including an American. Two boats with thirty men are missing. The survivors were thirty-six hours in a stormy sea. The fourth engineer died of exposure. The submarine refused to tow boats which were shelled. It was the "Storstad" which collided with the "Empress of Ireland" on 29th May 1914.

###### Further Details.

An invisible submarine shelled the "Storstad" on Thursday morning at a distance of 4 miles. The crew entered the boats, but returned on the submarine submerging. They were on board when the latter reappeared and torpedoed the "Storstad", but the crew got away. The submarine came alongside the Captain's boat and questioned him regarding the cargo. The submarine refused to tow the boats and again shelled the "Storstad" because she was not sinking fast enough. It is confirmed that the engineer died from exposure. The remainder of the crew have been landed. They include two dead.

## TELEGRAMS.

### FRENCH FRONT.

#### The Fighting in Champagne.

##### French Attack in a Snowstorm.

LONDON, March 12.

Reuter's correspondent at French Headquarters, wiring from Champagne on the 9th March, describes the recapture of the salient mentioned in the communique on 8th March. He states that the Germans were in the possession of a long crest overlooking the French lines. This was strengthened by two powerful forts bristling with machine-guns. When the French attack began the weather intervened most unexpectedly on behalf of the boches. A very heavy snowstorm and a winter gale like a blizzard hampered the gunners. There was a foot of snow on the ground when the infantry emerged in the afternoon from the bottom of a ravine at the foot of the crest and started to cross two hundred yards of heavily trenched ground to the first German line. Here an occasional flash of grenades showed that the bomb-throwers were busy clearing out dugouts, but the Germans surrendered readily, and within half-an-hour the Frenchmen were visible on top of the crest, having progressed five hundred yards in the centre and three hundred on the flanks. They secured the powerful works and a number of prisoners. The French continued a further three hundred yards when the roar of reawakened artillery announced that a German counter-attack was developing. The enemy pushed through the barrage and engaged the French at close quarters, but were driven off after desperate fighting, principally with bombs.

The French Communique says:—The Enemy made surprise attack in the region of Paisy better Soissons and Rheims but was completely repulsed. Enemy sustained losses and left prisoners. We again progressed by means of hand grenades towards Maisons de Champagne. We successfully raided German trenches north of Succeprey in Woivre. There were patrol encounters in the auberive sector and Dorraine in which we took prisoners

#### Germans and the Somme.

##### Attempt to Prove Offensive Impossible.

###### French Army Stronger Than Ever.

LONDON, March 12.

Reuter's correspondent at the French Headquarters that the Germans are enormously exaggerating the disconcerts on the Somme in order to prove that the continuance of the Allies' offensive on the Somme is impossible. Thus "No Man's Land" on the Somme is a desert of muds and villages have been blown to smithereens. But there are plenty of roads to the front-line trenches and easy railways in the rear. We shall soon know whether fighting is to be resumed on the Somme, south of which the British line has now been extended. The French army was never so strong, and the French infantry at Verdun last year performed the finest piece of infantry work seen in this war. The Germans must oppose such men, and methods with something more than improved war material on which they seem chiefly to rely.

##### Enemy Raids Fail.

LONDON, March 12.

A French communique says:—There was lively reciprocal cannonading north of the Aisne. The attempted enemy "Coups de Main" north-west of Rheims and on the right of the Meuse failed completely.

##### Successful French Raids.

LONDON, March 12.

A French communique says we made several successful 'coups de main' against German trenches in the regions of Lassigny Canny-sur-Metz, and north of Bois du Jury in the Woivre.

We captured prisoners and a machine-gun. There was fairly considerable reciprocal cannonading in the Maisons de Champagne sector. An enemy attempt against our small posts in the region of Largitzen in Alsace failed.

### BRITISH FRONT.

#### British Progress.

##### Envelopment of Bapaume Facilitated.

LONDON, March 12.

French experts emphasise the importance of the British success at Ires as facilitating the envelopment of Bapaume. They state that several hundred prisoners were captured.

##### German Admission of Defeat.

LONDON, March 12.

A wireless German official message says:—There has been infantry fighting at Ires and our rearguards withdrew to the main position.

##### Enemy Attacks Defeated.

LONDON, March 12.

A British communique says:—The total prisoners taken at Ires was 292. Our artillery crushed attempts to attack west and northwest of Lens. Artillery was active on the Somme and the Ancre and at Armentieres, Ypres and southwards of Arras.

### AMERICA

#### Arming of U. S. Merchantmen.

##### President's Decision.

LONDON, March 12.

WASHINGTON.—President Wilson's decision to arm merchantmen followed the opinions of Mr. Lansing, Secretary of State, and Mr. Gregory, Attorney General who both advised the president that he had full authority to arm ships. The Government's armed neutrality plan was withheld in order to avoid endangering American ships by permitting information to reach Germany. The only statement obtainable at the White House and the

## TELEGRAMS.

Navy Department was that the President was determined fully to protect America's rights. Long before the order was given from White House the Navy Department had completed all necessary preparations to arm merchantmen but Mr. Daniels appealed to the Press and public not to discuss the matter.

## U. S. Ships to Attack Submarines.

WASHINGTON.—The Associated Press states that the State Department rules that armed merchantmen are justified in firing on a German submarine, or at a periscope directly the latter is sighted.

## To Defeat Submarine Blockade.

## U. S. to Build Standardised Ships.

WASHINGTON.—Builders of wooden ships in the United States have been summoned to a Conference of the Shipping Board on the 14th instant, with a view to building as speedily as possible a large fleet of standardised ships for the Trans-Atlantic trade. It is hoped thus materially to defeat the submarine blockade.

## Welland Canal Conspiracy.

## German Captain Arrested.

LOS ANGELES.—The American police have arrested a German Captain, named Fritzzen, on a charge of complicity in a plot to blow up the Welland Canal under Capt. von Papen's instructions.

## German Steamer's Officers.

## Sentenced in America.

LONDON, March 12. A Telegram from Florence (Carolina) says that eight officers of the German steamer "Isabellen" which was sunk at Charleston on 31st January have been sentenced to one year's imprisonment and a fine of 500 dollars for scuttling her.

## GERMANY.

## GERMANY'S WAR AIMS.

## Hungarian Ex-Premier Interviewed.

## How the War Will End.

LONDON, March 12. PARIS.—A remarkable interview with the Hungarian ex-minister Count Andrássy is published in the "Matin." Count Andrássy opined that the war would end through general exhaustion and that the peace terms would be dictated by the cleverer belligerent. In this connection he asserted that the Central Powers were more intelligent than the "entente." He declared that Germany had two aims. Firstly, that of uniting Central Europe and the East and secondly of becoming the dominant world-power. The first would be attained by the present war, but in order to achieve the second Britain must be defeated. He doubted the success of submarine warfare for this purpose and was of opinion that other and slower means must be employed. Count Andrássy declared that there would be a blank peace without formal annexation or indemnities, but emphasised that it was necessary that the Central Powers should control Poland and Lithuania militarily and economically as a barrier against Russia whose power must ultimately be broken before Germany's world policy and before plans for supremacy in the East could be fully realised.

## Efficiency of Submarinism Doubted.

LONDON, March 10. A telegram from Berlin received in Amsterdam, says: Doubts of the efficacy of submarine warfare were expressed by Herr Reisser, President of the Hansa League, who in a speech said the object of the blockade was not to force Britain to her knees, but to produce a desire for an understanding.

Count von Reventlow attacked Herr Reisser, declaring that Germany must dictate to Britain.

The "Vorwaerts" in an article says:—Count von Reventlow's aims mean the tremendous prolongation of the war and concludes by declaring that it is impossible to starve Britain.

## The Shortage of Food.

## Prussian Agrarians Blamed.

LONDON, March 12. German papers accuse agrarians in Prussia of withholding supplies from the rest of the Empire.

## FRANCE.

## Food Supplies in Europe.

## French Views on Economy.

LONDON, March 11. The Paris Chamber, by 296 votes, to 1, has passed a vote of confidence in Government, following a three days debate on the question of Food Supplies, in which the Chairman of the Agricultural Committee emphasised the necessity for the Allies and Neutrals economising in wheat, or largely substituting other cereals.

## Importance of Economic Factor.

PARIS.—Minister Herriot, replying in the debate on food supplies, defended the food restriction measures and forecasted the issue of bread and milk tickets. He declared that the economic factor would prove equally important as a military factor in deciding the war. Germany was starving and was making a last effort to escape her inevitable doom.

## Debate on Policy Probable.

PARIS.—The vote in the Chamber mentioned yesterday when the Government's opponents abstained from voting, has not allayed the agitation which M. Briand declared was interfering with the labours of the Government. Therefore a grand debate on the general policy of the Cabinet is probable to enable the Chamber clearly to define its attitude.

## TELEGRAMS.

LAHORE, March 12.

LONDON, March 11th.—The Military correspondent of the "Westminster Gazette" regards the capture of Verdun as a condition precedent to an orderly German withdrawal to the line of the Meuse. He declares that every strategical consideration dictating attack on Verdun in 1916 is operating in greater force to-day.—("C. & M. G. cable.")

## GREAT BRITAIN.

## Dardanelles Commission.

## Mr. Asquith's Question.

## Evidence Can't be Published.

LONDON, March 12.

In the House of Commons replying to Mr. Asquith Mr. Bonar Law said that the Dardanelles Commission did not recommend the publication of evidence because parts dealing with naval and military considerations or relationship between the Allies could not be published without serious detriment to public interests, therefore the Government was not prepared to publish it.

Sir Stephen Collins asked whether it would not have been better if the report had not been published.

Mr. Bonar Law replied that the Government thought it was bound to publish it in consequence of the Act of Parliament appointing the Commission.

Mr. Churchill asked who was responsible for excisions? Mr. Bonar Law replied that the Foreign Office, the Admiralty and the War Office had made excisions and the Cabinet was responsible for them.

## The Dardanelles Report.

## Press Opinions.

LONDON, March 12.

The report of the Dardanelles Commission is made the text of articles in certain newspapers attacking what the "Daily Mail" calls "The old gang."

The "Times" describes the report as a wholesome warning against any attempt to restore the previous men and conditions.

Other papers like the "Daily Chronicle" and the "Daily News" regret the publication of the report during wartime as inopportune.

## Imperial War Conference.

## Indian Representatives in London.

LONDON, March 12.

The Indian representatives to the War Conference have arrived. They were met by Sir J. Dunlop Smith and Sir Pertab Singh.

## Plot to Poison Premier.

## Startling Suggestion by Counsel.

LONDON, March 12.

The Indian Barrister, Mr. Riza, defending the Wheelons, dwelt on the failure of the prosecution to produce the Government agent known as Gordon and then startled the Court by seriously suggesting that the prisoners should have a trial by ordeal and walk over hot ploughshares, to prove their innocence.

## Secret Agents a Necessity.

The Judge, in summing up, remarked that the employment of secret agents was one of the necessities of these times. The Jury were absent only twenty minutes.

## Britain's Food Supply.

## Marked Increase in Imports.

LONDON, March 12.

The "Financial Times" says certain known facts prove that the situation is not so grave as pessimists declare. As an instance it mentions that the imports of meat during the week ending 3rd March were more than double those of the corresponding week last year, and imports of dairy produce were also larger.

## Ceylon Tea

## Rates of Sale Prescribed.

COLOMBO, March 12.

The "Times of Ceylon's" London correspondent cables: March 9th.—Lord Devonport has decided that certain quantities of tea must be sold to the public at two shillings per pound as the upshot of the Conference with the Planters' Representatives. The production of invoices will be set aside and dealt with by a Committee at ten half-pence per pound.

## Two V. C's Awarded.

## Australian's Conspicuous Bravery.

LONDON, March 12.

Captain H. W. Murray, D.S.O., of the Australian Infantry and Sergeant E. J. Mott, of the Border Regiment, are awarded the Victoria Cross. Captain Murray with most conspicuous bravery led his company and assaulted and captured a position, repulsing heavy counter-attacks throughout the night. He magnificently encouraged his men, headed bombing parties, led bayonet charges, and carried out wounded.

## Sergeant's Gallantry.

Sergeant Mott displayed most conspicuous gallantry and ensured the success of an attack when it was held up by machine-guns. Although wounded in the eye he struggled and overcame the gunner and captured the machine-gun.

Replying to a question Mr. Bathurst stated that it was not proposed to ration potatoes.

General Smuts has arrived in London.

## TELEGRAMS.

## ITALY.

## Italy's Anti-Submarine Measures.

## Majority of Merchantmen Armed.

LONDON, March 12.

ROME.—In the Chamber to-day the Minister of Marine gave details of Italy's anti-submarine measures, including the arming of numerous places on the coast, the organisation of coast-guards, barriers, and other defensive works. The depth of the seas precluded the employment of nets. With regard to the methods of chasing submarines, two hundred small craft were employed in the Otranto Channel for months and numerous aeroplane squadrons and small airships were employed. The demand for armament for merchantmen was very great. Already over a thousand guns had been used and sixty percent of the Italian ships were armed. Several hundred wireless plants had been installed on ships and a system of signalling by wireless and aeroplanes was most successful. The large number of sailings and arrivals showed that the measures were not in vain.

## GREECE.

## Blockade of Greece.

## Mr. Lloyd George's Reply to Protest.

LONDON, March 12.

ATHENS.—Mr. Lloyd George replying to the protest of the Athenian Bar against the blockade says:—The raising of the blockade depends on the fulfilment of the Allies' demands. It would have already been raised if anti-ally incidents had not occurred.

LONDON, March 12.

According to information from French sources the Athens Government is holding cereals while the population are in want.—("C. & M. G. cable.")

## CHINA.

## To Break off Relations with Germany.

## Parliament Approves.

LONDON, March 12.

PEKING.—The House of Representatives has approved by a majority of over three hundred of the policy of breaking off relations with Germany.

## AUSTRIA.

## Hungarian Political Situation.

## Emperor's Significant Action.

LONDON, March 12.

AMSTERDAM. The Vienna Correspondent, of the "Frankfurter Zeitung," states that the Emperor suddenly broke off his stay at Bad Ischl and his visit to South Hungary and returned to Vienna. The resignation of Count Tisza and the formation of a Coalition Cabinet is expected.

## HOLLAND.

## British Armed Merchantman.

## Surprising Dutch Action.

LONDON, March 12.

AMSTERDAM.—The British armed merchantman "Princess Malta" arrived at the Hook of Holland for water but was ordered to leave in half-an-hour. The ship put out and threw her armament overboard and then returned and obtained supplies.

## CANADA.

## The New Canadian War Loan.

LONDON, March 12.

OTTAWA.—The New Canadian War Loan of thirty million sterling has been issued at interest of 5 per cent. price ninety-six, redeemable in 1937 in Canada and New York.

## Latest Telegrams.

LONDON, March 12.

The Russian communique says:—We repulsed enemy gas attacks south-west of Lake Narotch and south-east of Kovol.

The "Daily News" lobby correspondent says:—Lancashire M. P.'s will move an amendment on 14th inst. opposing increased Indian import duties on cotton goods. The Labour members and Nationalists will oppose Government while some conservatives and Liberals will abstain. Mr. Asquith and his followers are still undecided what action to take, but many Liberals may support Mr. Lloyd George in any case.

WASHINGTON.—The Navy department officially announces that:—Cuban Government forces have regained control stronghold at Santiago, this is regarded as collapse of the Revolution.

కెండావారి క్రొత్త యుద్ధ ముగియింది.

బహువా, మార్చి 11:— 1937 లో ఫిర్యుకర్హి 100 క 5 వడ్డీ ప్రకారము 36 కువోప్పన 3 కిలో పోసుము ముగియింది కావతెనని కెనడావోరతమువారు ప్రకటించిరి.

ఆస్ట్రేలియా వార్త మెంటు

మెల్బోర్న్, మార్చి 10:— ఈ నెల 26 క తేదీని ఈ నగర విరమించును. మే నెల 5 క తేదీని నగర విరమించును జరగును.



## INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)  
(BY WIRE.)

## DELHI.

## Imperial Legislative Council.

## Sir Sankaran Nair on Education.

DELHI, March 11.

A meeting of the Imperial Legislative Council was held this morning. Mr. G. R. Lowndes, Vice-President, presiding.

The Hon'ble Member said that the sum spent on education in the current year was more than what was spent in 1915-16 by twelve lakhs, and in 1917-18 they would be spending considerably more, as the Government were giving a recurring grant of 30 lakhs of rupees, a grant which made in time of war was a striking testimony to the high regard in which the Government held education. Sir Sankaran Nair remarked that if they allotted it for primary and secondary education, it was because it was that part which was most in need of attention. Though in accordance with the resolution of 1913 the Local Governments had done a great deal to remedy the state of affairs, but 70 per cent. of teachers were untrained, while there were still areas where the standard of pay was not sufficient to keep younger teachers in the profession. Dealing with the wishes of the Government regarding the spending of grants he said that the Imperial Government were giving in most cases every latitude to Provincial Government to use the grant which would be available, at its discretion for training, or for pay or both. It will be a recurring grant and can be utilized for primary or secondary education as desired, but we hope that a predominant share of this will go to primary teachers. It is intended primarily for male teachers, as it will probably be best to deal with female education on a separate footing but will do nothing to prevent the Local Government from utilizing it if they wish for female teachers. The grant will be available for use during the current year, and we expect it as far as possible to be so used. The whole grant has been distributed with the exception of 75,000 rupees which we intend to utilize mainly in meeting the needs of the European community in the matter of training schools for teachers.

Sir Sankaran Nair then dealt with expenditure on the sanitation which was mainly distributed between sanitation reserves, and the Indian research fund association, the former of which normally amounted to 7 lakhs and 70,000 temporarily surrendered, in the current year 2 lakhs and in the coming year it would surrender 1 lakh and 50,000; the association which would surrender in the coming year as in the current year 2 lakhs would receive only 3 lakhs.

## Operation of Press Act

A meeting of the Imperial Legislative Council was held this morning. Mr. Lowndes, Vice-President, presided. A few visitors attended. In reply to a question asked by the Hon. Mr. Dadabhai in September last, Sir Reginald Craddock laid on the table a statement showing the action taken against newspapers and presses under the Press Act. From the statement it is found that the number of papers warned once totalled 143, in the Punjab the number being 34, in Bombay 37, and in Madras and Bengal 20 each. The number of newspapers warned twice totalled 44. 22 of these being in the Punjab. The total number of papers warned thrice was 30, 12 coming from the Punjab and 8 from Bombay. The number of those from which security was taken under section 8 (1) was 80, Bombay furnishing 30, Bengal 21 and the Punjab 17. The number of those from which security was demanded but failed to produce it was 139. The number of newspapers from which enhanced securities were demanded was 2, one from Bombay and Punjab each, the latter ceasing publication in consequence. The number of those from which security was demanded under section 8, (2) was 20 of which 11 ceased publication consequently, 6 of these being in Bombay. The number of those whose security was forfeited under section 9 was 3, Bombay, Bengal and the Punjab each furnishing 1. The number of papers which on forfeiture of security under section 9 ceased publication was 2, one in Bombay and the Punjab each. One Bengali newspaper from which security was demanded under section 10 after forfeiture of security under section 9 ceased publication. There was no newspaper from which security was demanded under section 11.

## Bills.

Sir Reginald Craddock also placed on the table another statement in reply to a question of Dr. Sapru giving the names of newspapers dealt with under the Press Act, with the names of their proprietors and the language and place of publication of such newspapers.

Sir Robert Gillan introduced a bill to impose a tax on goods carried by railway and inland steam vessels. He pointed out that it was a war measure and explained that it would bring in an additional revenue of £500,000 from goods traffic which had been explained by the Finance Member in his statement.

On the motion of Mr. J. S. Wardlaw Milne the Indian Bills of Exchange Act Amendment Bill was considered and passed. Sir George Barnes intimating that he accepted the Bill on behalf of the Government.

Sir Reginald Craddock presented the Select Committee report on the Bill to amend the Prevention of Cruelty to Animals Act, 1890.

## The Simla Exodus.

The Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastry, in moving his resolution recommending to the Governor-General-in-Council that the provision made in the Budget for 1917-18 under the head, 18 General Administration, be reduced by a sum of three lakhs, representing roughly the cost of the Simla exodus, said it was an old controversy that formed the subject of the resolution. In considering the resolution, he would restrict himself to the financial aspect of the exodus though he recognised the administrative evils arising from the same and would urge it on the Council solely on the ground of economy. It might be considered that it was too trifling a sum that was expended, but he pointed out it was a year of all-round economy. The shears had been applied ruthlessly everywhere. The Imperial Government had instructed local administration to practise economy rigidly; even in

## TELEGRAMS.

matters like Education and Sanitation, those instructions were being carried out. More also had been done. The Imperial Government were also imposing fresh special taxes. Retrenchment then was the business of the day. He would ask, therefore, if this process should not have begun with the Government of India. The best way to emphasise a disciplinary regulation was for the author thereof, himself to obey it. Again, if retrenchment was to be applied rigorously it should be applied to the luxuries first, and, whatever might be the view of the Government in this matter, hill-going had always been held to be a luxury by the leaders of Indian thought. Though it might be a permissible luxury in times of prosperity, it should have been the first to go in times like this. Referring to the attitude of the Local Governments, he said that, though the desire for reform in this direction existed in certain quarters at any rate of Local Governments, they seemed to be nervous of initiating any reform, they seemed to think it would be a sort of slap on the face of the Imperial Government. He then alluded to the fact of Delhi being very hot in summer, but it was hot everywhere in the plains in India. After referring to the ideal of the oriental monarch of sharing in the welfare and woe with the people, he declared that, if the Government wanted to show kindness to the people of India, the best way would be to act as required in the resolution.

Mr. Wacha, opposing the resolution, said that the question was a very old one and it was indeed as old as quarter-of-a-century, if not older, but the question was whether the charges were so exorbitant as to be pressed for in the present juncture. In Bombay, where the expenditure was heavy, he had to call the attention of the Government and pass certain strictures on it last year. He thought he was justified in having done so as he saw that expenditure on that head had since fallen. But the present resolution was very academic. It lacked in suggestion or in construction. The Government of India's four charges had been going down, and there was no necessity for the resolution. He did not mean to suggest, however, that there might not be ways in which it might be further curtailed. He then referred to the rise in civil administration expenditure as a weak point. While the growth in revenues had been only by 22 p. c. the expenditure under that head had gone up by 26 p. c. Mr. Wacha again declared that the resolution which was very good indeed was academic. The proposition lacked in suggestion or construction and he was sorry he had to oppose it.

Sir Reginald Craddock said in reply that Mr. Sastri had limited himself to the financial side of the proposal, but Sir Reginald Craddock said that the administrative side could not be ignored, and he had hoped that Mr. Sastri would remember that the Government had been described as sun-dried beauracrats. He hoped that he would not add to this period of sun drying. He added that personally he was not affected as he was going home but he felt he was bound to defend his colleagues, and after 27 years service during which he had only had been one week in the Himalayas he could assure the Council that work was better and more effective when done in Simla.

The Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya:—Did experience encourage it?

Sir Reginald Craddock:—I leave it for others to judge.

He then quoted from the works of Sir H. Mayne and Lord Dalhousie, who both spoke of the advantages which resulted from the residence of the Government of India in the hills. He said there was good deal of misapprehension as to life in Simla. Simla was the workshop of the Empire and he added that he could not separate financial argument from administrative argument. He was glad that the representatives of Bombay and Calcutta had not supported the resolution. He hoped that they recognised that the work of the Government of India was inherently different from that followed by merchants, bankers, judges etc. of the cities of India. He also referred to the fact that there were already a number of people who could not live in tents through the hot weather, and the acceptance of this kind of resolution would involve much building and other expenses.

Mr. Sastri, in reply, said that he would withdraw his resolution in deference to Sir Reginald Craddock and in still greater deference to his friend Mr. Wacha, but before doing so he would like to touch on a few points raised in the debate. Sir Reginald Craddock had said that even some Indians found it necessary to go to the hills, but their position was different from that of the officials. The former went at their own expense, but the latter at the expense of the Government, and he would like to see how many officers would go to the hills if placed on the same footing as Indian vakils. But that was a trifling point. What he would like to emphasise was the need for the Government to show their willingness to place themselves on an equal footing and quoted in this connection the impression produced 15 years ago in Madras when the Government were in the hills, while one of the districts was severely affected by famine. Mr. Wacha had opposed the resolution and he (speaker) must bow to his advice, but he thought that having succeeded in achieving something, nothing more need be done, at least not at the present juncture, but he would like to know if not now, at a time when economy was being rigidly practised, when was the time to come for the matter to be considered?

He then withdrew the resolution.

The Council adjourned till the 20th instant.

## Indentured Labour Stopped.

DELHI, March 12.

In order to conserve the man power of India for the purposes of labour in connection with the war the Government of India have thought it necessary to prohibit all labour emigration from the country except to the extent necessary to supply the minimum requirements of Ceylon and the Federated Malay States. For this purpose a new rule has been promulgated under the Defence of India Act. The rule will come into force at once.

The following notification has been published as Gazette extraordinary to-day:—

In pursuance of section 2 of the Defence of India Act as subsequently amended the Governor-General in Council is pleased to direct that the following amendment shall be made in the Defence of India Consolidation Rules, 1915, namely:—After rule 16 A, the following rule shall be inserted namely:—16 B. No native of India shall depart by sea out of British India for

## TELEGRAMS.

the purpose of or with the intention of labouring for hire in any country beyond the limits of India provided that the prohibition imposed by this rule shall not extend to any person or class of persons permitted so to depart by a general special license granted by such authority as the Governor-General may appoint in this behalf.

Explanation:—"Labour" in this rule means unskilled labour and does not include any work or other occupation of the nature referred to in Chapter 11 of the Indian Emigration Act 1908.

## BOMBAY

## Mahomedan Meeting at Poona.

POONA, March 12.

A crowded meeting of Mahomedans was held under the auspices of the Anjuman Islam of Poona, yesterday evening, in support of the War Loan. The Hon'ble Mr. Ibrahim Baroun Jaffer explained the object of the meeting and proposed Mr. G. W. Hatch, Collector of Poona to the Chair. The Chairman spoke of the advantages of the War Loan and asked the Mahomedans to subscribe freely to it. Other speakers at the meeting were Nawab Meera Ahmedali Khan, first class Sirdar, Mr. Abdul Wahab Sardar Kazi Asadin, Mr. Abdul Majid Khan B.A., L.L.B., Mr. Mah-bub Ali Khan, M.A., L.L.B., Kazi Nootoon and some others.

## MYSORE

## The Indian War Loan.

## Help by the Bank of Mysore.

BANGALORE, March 12.

In connection with the Indian War Loan, the Bank of Mysore has offered facilities for its constituents subscribing for the loan by granting advances on easy terms and receiving repayment by instalments.

## UNITED PROVINCES.

## Lt-Governor Elect of the United Provinces.

## Press Opinions.

BOMBAY, March 12.

The "Times of India" says:—The announcement that Sir Harcourt Butler is to succeed Sir James Meeson in the United Provinces in November next will be received with mixed feelings. When Sir Harcourt Butler was appointed to Burma in January 1915 it was recognised that the Province had at last got a head who would make up for much time lost in previous administrations, and his record since then has amply confirmed that prediction. His translation will be a blow to Burma.

Regarding Sir Reginald Craddock the "Times of India" says:—He was one of the best Chief Commissioners the Central Provinces ever had. Burma is fortunate to get him now. He has just that kind of driving power and experience which a province being developed requires.

LUCKNOW, March 12.

"The Indian Daily Telegraph" says: Sir Harcourt Butler's appointment will give satisfaction to all classes, though it necessarily delays the grant of an Executive Council to these Provinces. Burma will lose him with regret while the United Provinces must be congratulated on securing his services.

## Brief Telegrams.

A Government Chinese Theatre has been opened at Basrah.

A strong movement has been initiated among Bombay students to offer themselves in a body for enrolment in a Bombay University Corps as part of the Indian Defence Force.

The Hon'ble Inigo Freeman Thomas, son and heir of the Governor of Bombay, and Lady Willington has been appointed to the third Skinner's Horse. This is the first time a Governor's son served in the Indian Cavalry while his father is yet in office.

SECUNDERABAD, March 12.

By the invitation of the Hon'ble the Resident Sir S. M. Fraser C.S.I., C.I.E., a meeting was held this evening at the Hyderabad Residency of all principal bankers, business men and others of standing. The Resident presided. The gathering was fairly large and representatives of both interests and communities. Among those on the dais were Nawab Sir Faridoun Jung Bahadur, Political Minister, Mr. M. A. Hydar, Home Secretary, Mr. G. E. C. Wakefield, Revenue Secretary, Major A. D. Minchin, 1st Assistant Resident Mr. N. Cater and Mr. Fakrudin Ahmed, Accountant-General.

The "Civil and Military Gazette" says:—For political reasons seven sons of the late Sardar Mahomed Tyab Khan, out of the nine who have been living in Lahore for many years past, have been interned and placed in the custody of military authorities in the Lahore fort.

The services of Mr. K. L. Datta, retired Accountant General, Madras, who had been engaged in special work in connection with the Mysore Financial Department, it is understood, have been further extended from the middle of the month till the end of June.

His Honour the L-G. of the United Province announced at a War Loan meeting in Lucknow the amount subscribed at the meeting. The total came to about nine lakhs and a half including four lakhs of Maharaja of Barilampur, one lakh each of Raja of Mahmudabad and Raja of Jehangirabad, half a lakh of Raja Suraj Baksh Singh of Kasmanda. After a vote of thanks the meeting was brought to a close.



జాబులు.

(0)

I

నీటి దరఖాస్తుమంజూరు.

అయ్యో!

మాతన దరఖాస్తును మంజూరు కాగలవని ప్రజలు ఉ విస్వసించుచుండగా చిరకాలము నుండి సాగునీరు భూము లనే మొదల పొండున జేర్చి సుమారు 20 వేల ఎకరముల దర ఖాస్తులను కృష్ణా కృష్ణా డెల్టాలో నామంజూరు చేయు చున్నారని వదంతి యేర్పడి ప్రజలను భీతావహలనుగా జేయు చున్నది. నోటీసులు త్వరలో బయలుదేర నున్నవని భూస్వా ములు సామూహికమునకైన యెన్ని జీవనోపాధి నిల్పు కొనుటకై యావస్థనుండి అడ్డం నిమ్మకొని ప్రభుత్వము వారికి మొఱపెట్టుకొనవలసి యున్నది. ఈ విషయమై సభలు జరుపవలెను. సుప్రీ జరిగినచో ప్రయోజన ముండదు. త్వర పడుట శ్రేయము.

కో. శ్రీ. రావు.

II

కమ్యూనిస్టు సభ.

కార్యదర్శులకు విజ్ఞాపన.

అయ్యో,

మన కమ్యూనిస్టు సభను మేల్పడి సుమా రేడువత్స రములై నాటినుండియు సభలు జరుపదముగా జరుపబడు చున్నవి. సాధారణముగా మన మహాజన సభలు మార్చి నెల మాసాంతమునగాని ఏప్రిలు మొదటి వారములోగాని జరుపబడుచున్నవి. అట్లు జరుపుట విద్యార్థులకు చాల భంగ కరముగను, నిరుత్సాహకరముగను నున్నది. ఈ విషయమును విద్యార్థులు చాలకాలము క్రిందటనే గ్రహించి 'కమ్యూనిస్టు' జన సంఘకార్యనిర్వాహకుల కొకమనవి' యను పేరికి క్రింద వనేక వ్యాసములను ప్రతినెలమును ప్రకటించుచున్నారు. కాని వారు విద్యార్థులమాటలను పాటించక పెడపెరివిల్లుచు యథాప్రకారముగా సభన, పరీక్షల సమయములలో నేర్పా టు చేయుచున్నారు. మాయద్వంద్యమున క్రిందటివత్సరము మాత్రము సభ ఏప్రిలు మాసాంతమున జరుపబడెను. అప్పటి కిని కొన్ని స్కూళ్లయందు పరీక్షలు జరుగుచుండుటచే విద్యార్థు లెక్కువవారి వచ్చుటకు వీలులేకపోయెను.

"సంఘాన్నత్యమునకు గాని, దేశాన్నత్యమునకు గాని విద్యార్థులే సోపానముల"ని ఒక యాంగ్లేయ కవిభాషాని నుడివియున్నాడు. ఇది మన స్వాసభము వలననే తెలియ వచ్చుచున్నది. విద్యార్థులే మన సంఘపుకోభివృద్ధికి కారకులు. కాబట్టి విద్యార్థులకు వీలగుచుండు మేనెల మొదటి వార ములో సభ నేర్పాటుచేయుటకు మా గుంటూరు కమ్యూనిస్టు థుల తీరపున మిమ్మ ప్రార్థించుచున్నాను. అదియునుగాక యీవత్సరము "కమ్యూనిస్టు" మహాజనసభ నొకదానిని స్థాపించి మన మహాజన సభలోపాటు ఏటేట జరుపదముగా జరుపవలెనని మాయాశయము. మా కోరిక నెఱవేఱగలందు లకు భగవంతునిప్రార్థించు మిరు మమ్మును ప్రోత్సహించు మని కోరుచు నింతటితో నిరమించుచున్నాను.

గుంటూరు మార్చి 7 జూపాల సాంబయ్య.

ఆంధ్ర పత్రిక చందాదారులకు

మనవి.

ఆంధ్రపత్రిక 8-వ సంవత్సరాదిసంచిక ఏప్రిలు రెండవవారములో తప్పక నెలవడును. కావున నాలోపుగ అవసరము లేనట్లు మాకు దెలిసిన వారికి తప్ప, తక్కిన వారందరికి, సంచిక కావలసి యుండినట్లంచి సంచిక కిమ్ముతుకు సంచిక నె వి. పి. గ నంపెదము. కావున వి. పి. పైకమును చెల్లించి సంచికను గైకొన ప్రార్థితులు. సంచిక యనవసరమని తోచినవారు, తమ యుద్దేశ్యమును మాకు తెలిపి, వి.పి. ఖర్చుల నష్టమును తొలగింప ప్రార్థితులు. ప్రతిదినమునను 500 కంటె నెక్కువగ పోస్తువారు తీసికొనరు. కావున ఆలస్యమున దని త్వరపడి యుత్తరములు వ్రాయుకుండ ప్రార్థితులు.

పత్రికాధిపతి.

ఆంధ్ర మహాసభ

I

రాజామునుండి పీఠదు అయ్యల సోమయాజుల లక్ష్మీ నారాయణ రావు పంతులుగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు:

రాబోవు ఆంధ్రమహాసభ నెల్లూరులో జూన్ 28 తే దిని జరుపుటకు ఆహ్వానసంఘమువారు తీర్మానించునట్లు తమ పత్రిక మూలమున తెలియుచున్నది. పత్రికలో ఆతేది అన్ని జిల్లాల వారికిని సదుపాయ మయినట్లు కూడ వ్రాయబడినది. కాని మా జిల్లాలో న్యాయస్థానము లన్నియును వేసంగి నెల వులకు ఏప్రిల్ 20 తేదిని మాయబడి కొన్ని జూన్ 4 తే దిని జిల్లా కోర్టు జూన్ 25 వ తేదిని తెయవబడును. గం బాం, గోదావరి జిల్లాలలో కూడ రమారమి అదే ప్రకారము జరుగును. అందువలన మా జిల్లాలలోని న్యాయవాదులు ఆంధ్ర మహా సభకు వచ్చి, కార్యక్రమము చూచి, పనిచేయుట కవ కాళ ముండక మా జిల్లాల ప్రతినిధుల సంఖ్య చాలవరకు తగ్గును. మే నెల 15 తేదిని గాని అంతకుముందుగాని వెనుక గాని, వారమునాటిలో గాని అన్ని జిల్లాల వారికిని సదు పాయకరముగా కనబడు చున్నది. కనుక ఈ యంతము నెల్లూరి, ఆంధ్ర మహాసభ ఆహ్వానసంఘమువారు ఆలోచించి వై ప్రకారం సభ జరుగు కాలము మార్పుచురని నమ్ముచున్నా ము. ఇంకవిషయమై ఆహ్వాన సంఘ కార్యదర్శులకు ప్రత్యే కముగా జాబును కూడ వ్రాసిపాడెను.

II

నెల్లూరుపురవాసు లొకరిట్లు వ్రాయుచున్నారు:

ఈసంవత్సరము, జూన్ నెలలో వైసభ మావట్టణమున సమావేశమగుటకు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి మహానిశ్చయించి, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష నిర్వచనవిషయము, కొంత చర్చయై, నాపేరి, తెలియుచున్నది. ఆంధ్రోద్ధయమండే కాక, ప్రత్యేక రాష్ట్ర విషయమందు పక్షపాతులైన ప్రతిని ధులే యీసభ క్రిక్కిరియుదురని యెక్కడ విన్నను వాదలు పిక్కటిలుచున్నవి. ఇట్టిపట్ల, వై విషయమై విస్తృతా భిప్రాయము వెల్లడించు ధీకాలుచే స్వాగత సంఘాధ్య ళులై యుండుట సంగతము. ఈ ప్రత్యేక రాష్ట్ర విషయము, వాద ప్రతివాదములమీద సభలో నెల్లు నిర్ణయింపబడ నున్నను ఈ పక్షమువారే ప్రతినిధు లెక్కుడుగా జేరునపుడు భిన్నాభిప్రాయము వారికి స్వాగతము సమర్పించుట మిరా సాహాయుగారు గోకులాష్టమివ్రత మాచరించుటగా నుండును. ప్రత్యేక రాష్ట్ర సామభూతియు సామర్థ్యముగలవారినే స్వాగత సంఘాధ్యక్షునిగా నిర్వచించుట ప్రధానముత్ర మై యుండవలయు గాని బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణ విభేదముగాదు. వై సామభూతి సామర్థ్యము లెల్లన్నను బ్రహ్మత్వేవ వాదుల యాగడికి లోనయ్యో వారి మాజిడి:పగోరియో బ్రాహ్మణేతరుడై యీస్వాగత సంఘాధ్యక్షుడై యుండవల యునని పట్టువట్టిక, బాపనయ్య లింతదనుక మొకకత్తెయుండి రను రట్లు గట్టి పడజేసినవారగుదురు. ఏ విధమువా డైనను వై సామభూతి సామర్థ్యములు గలిగి మా మండలియుడై యుండు, ఆంధ్రులమై యధ్యక్షత్వమున కర్హులు. ప్రత్యేక రాష్ట్రము విషయము ప్రధాన ప్రశ్నయై యున్నది. నిష్కాభి మాన పాండిత్యములు గలవారు గాని మన మండలియులను, ఇతరులను విషయ వివేచనము లేక ప్రతిపక్షులంగలమునుండు వారిని సహితముగా సవరింపనేరరు. వై యధ్యక్షుల వరణాధి కారులు గనునించవలసిన విషయములు మతము: గలవు. మానసియులు మండలము నధీపెక్కుం ద్రుండునప్పుడు నేయవిధములం బ్రాశస్త్యము వహించినవారినే యిట్టి గౌర వముతో బ్రోత్సహించుటకంటె నష్టమైన యితరులకు బ్రో త్సహ మొసంగుట సమంజసము. ఆంధ్రభాషాప్రశంస లిచ్చి నపుడు, "మన కేభాషయైన నేమి" యనువారు, "ప్రత్యేక రాష్ట్రవిషయము లిభితరూపముగా నుండుపట్ల జోక్యము గోన" ననువారు, వై ప్రత్యేక రాష్ట్రవిషయము ప్రధానము గాగల సంస్థ కన్యత్తులై యుండుటకంటె శోచనీయము వే అుండ దనుకొందు.

III

బర్హాలో రంగూనునగరమున పి. డబ్ల్యూ.డి. సంఘము వారి విచారణ ఈనెల 11 వ తేదీనో ముగిసినది. 15 గురు సాక్షులను విచారించిరి. వారు 11 వ తేదీ సాయంత్రమున 2 యలుదేరి మాండలేరు వెళ్లి కొందముగ కాలముగడపి 16 వ తేదీకి వరలవచ్చి 17 వ తేదీని కలకత్తాకు బయలుదేరి వెళ్లెదరు.

ఆంధ్ర దేశ వారలు

(0)

భోర్లపాతకాలోపాధ్యాయ లొక రిట్లు వ్రాయు చున్నారు:—భోర్ల ప్రభుపాతకాలల కియ్యబడెడి క్యాపి టేషన్ అలవెన్నును ఆయాస్కూళ్లలో పనిచేయుచున్న ట్రైనింగు పొందిన ఉపాధ్యాయులకు వారి భాగముల మాత్ర ము వారికి పంచియిచ్చి, ట్రయినింగుకాని ఉపాధ్యాయుల తాలాకు అలవెన్నుకూడ ట్రయినింగు అయిన ఉపాధ్యాయు లకు దయచేయించుకుండ అన్ని స్కూళ్లలో ట్రయినింగు కాని ఉపాధ్యాయుల తాలాకు, అలవెన్ను అంతయు జేర్చి ఆయా భోర్లలోని ట్రయినింగు అయిన ఉపాధ్యాయులకు సమముగా పంచి యిచ్చుటకు గాని, లేక ఉపాధ్యాయులు శిల్పిన టెక్ని కల్ పరీక్షలును మరియు మోగ్యతల ననుసరించి పంచియిచ్చు టకు గాని లేక సంవత్సరమున కొకసారి ఆయా రేంజి పరీక్షా ధికారులచే కొన్ని పాతముల పరీక్షింపబడి, హెచ్చగుణములు వచ్చువారికి బహుమానపూర్వకముగా నీ అలవెన్ను వినియో గించి ఉపాధ్యాయులకు విద్య నెక్కుడు గావించుటకు గాని యత్నము సుబ్బుదునని మిక్కిలిగా ప్రార్థించుచున్నాను.

విజయనగరమునుండి, ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నారు: పి.బ్రవరి 15 వ తేదీని మా మహారాజుగారి కుమారులకు, మహారాజ కుమారతిలక నారాయణ గజపతిరాజు యువరాజు గారికి నివాహమహోత్సవము జరిగినది అందఱకు నిశ్చయమే కదా! ఆదినము కళాశాలకును, తదితర కచ్చేరీలకు నెలవు నిచ్చి ఆరాత్రి వారిపటము నొక చప్పురములోనుంచి రాత్రియంతయు పురజనులందరు నుత్సవముచేసిరి. వీరివంశము గొప్పకీర్తి పొం దిన యానందగజపతి మహారాజు మొదలగువారు విద్యార్థులకు సత్కముల నేర్పరచి భోజనసదుపాయము చేయుచు విద్యార్థి నృద్ధిని జేయుచుండెడివారు. మఱియు: బురజనులందరికి మిగుల సౌఖ్యము గలుగు పనుల జేయుచు సంస్థానము పాలించు చుండెడివారు. మఱియు నొకపథకాలను నిర్మించి కోగులకొవ ధముల నుచితముగా నిచ్చి వారి కోగముల దొలగించుచుండిరి. కాన వీరికీర్తిని వర్ణించుట కాదిశేషునికైన సమర్థముకాదు. శ్రీమహారాజ కుమారతిలక నారాయణ గజపతిరాజు యువ రాజు గారు భార్యా సమేతముగా ఆది వారము నా దుదయము పైనులు రయులుమీద వారి పురమునకు విజయము జేయుచున్నారు. పురమంతయు వారు వచ్చు నప్పటికి కన్నులు చెదరులాగున అలంకరించుచున్నారు. పురజను లందరును ఆదినము రయులుజేషునకు వెళ్లి వారిని గౌరవించి పురములోనికి తీసికొని వచ్చెదరు. ఆనంద గజపతి మహారాజు మొదలగు వారెల్లు ధనశయశస్సును పొంది నాలో యంతకంటె శధికముగా కీర్తియును విశ్వగ్యాభివృద్ధి యును యీ యువరాజుగారికి కూడ గలుగునట్లు మేము సర్వదా భగవంతుని ప్రార్థించుచుంటిమి. శ్రీ ఆనంద గజపతి మహారాజుగారు ప్రత్యేక ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము కొరకు చాల ప్రయత్నము చేసి రని ఆంధ్ర ప్రపంచకమున కంతకు విశదమే గదా! ఇప్పుడు ప్రత్యేకాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము చూపు పేరులో నున్నట్లు గప్పబడుచున్నది. కావున శ్రీ కుమారతిలక నారాయణ గజపతిరాజు యువరాజుగారు వారికి ఆంధ్రదేశమునందుగల యభిమానమును విశిష్టపరుచుచు, వారిపూర్వులు చేయదలచిన యీపనిని వారు తప్పక పూను కొని, ప్రత్యేకాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముకొరకు ప్రయత్నము చేయుదురనియు, దానికి దాదాపు రెండుమాసముల క్రితము మహారాజు సర్కారు వారికి వ్రాసేటటు సెక్రటరీ గారగు ఎనమండ్ర నారాయణమూర్తి గారు, మాజిశాలలో జరుగు సభలోచెప్పినట్లు ప్రత్యేకాంధ్ర విజయనంద గజపతి విశ్వవిద్యాలయ మని జేరొనుగుడుననియు మేము నమ్ము చున్నాము.

శ్రీ మహారాజావారును, మహారాజిగారును కళా శాలాభివృద్ధియందు చాల నుత్సాహముల మూచించుచున్నారు. వీరు మాజిశాలలో గజపతిరాష్ట్రమును మరుచటి సంగము నుండి బి. ఏ. కు బోధించుటకు నిశ్చయించిరి. ఇట్లు గజపతి రాష్ట్రమును బోధించి విద్యార్థులకు చాలప్రయోజనము తెగించి నందుకు సంస్థానాధీశులకును, కళాశాలాధ్యక్షులకు లగు రామా నుజాచారి గారికిని మేము కృతజ్ఞులము.

ఈకాలమునందు శాస్త్రజ్ఞానమే మనకు ముఖ్యము గా కావలసియున్నది కావున, విద్యావిజ్ఞాన, సాహిత్య, గణిత శాస్త్రములను మూడింటిని బోధించి బి. ఎస్. సి. పరీక్షకు విద్యగరవి శాస్త్ర విద్యను అభివృద్ధి చేయువలెనని, సంస్థానా ధీశులను కళాశాలాధ్యక్షులను ప్రార్థించుచున్నాము.

శ్రీ యువరాజుగారికిని వారిభార్యకును మంగళములు గాక!

# అఖిల భారతవర్షీయ అష్టమ ఆయుర్వేద వైద్యసమ్మేళనము.

అయుర్వేదము వస్తుప్రదర్శనము.

పూనా

పురాతన కాలమునుండియు చారిత్రక సుప్రసిద్ధి నందిన వైదిక హిందూధర్మ సంస్కృతిని పరిరక్షించుటకు పుత్రపతి శివాశిష్యులగు మహారాష్ట్రీ పీఠము కావాలి. ఇది గోకల్ తిల్యాం రావేడే మొదలగు కేశభట్టలకు జన్మభూమియై మహారాష్ట్రీదేశ ప్రధాన నగరమై తిరాజిలుచుండు పూనా నగరమున గడచిన పిదపరి నెల 24, 25, 26, 27, 28 తేదీలయందు మిగుల వైభవముతో జరిగిన అష్టమ ఆయుర్వేదవైద్యసమ్మేళనమును ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనమును సందర్శింప వుత్సాహముతో నొక యాత్ర సలిపితిమి.

శ్రీమాన్ వైద్యరత్న పండిత. డి. గోపాలాచార్యులు గారును డాక్టర్. ఆచంట. లక్ష్మీపతి. బి. ఎ. ఎమ్. డి. సి. ఎమ్. గారును మైలాపూరు కల్యాణ బాధ్యక్షులగు వైద్య విశాలిన సమేళనాశ్రమి గారును ఆయుర్వేదభూమి నోర రామశాస్త్రి గారును సుకొందరును కలిసి వెళ్లితిమి.

సమ్మేళనాధ్యక్షులగు శ్రీ కొవిందరాజుగారును ప్రదర్శన ప్రారంభింప వాగ్దేవులగు శ్రీమాన్ వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు గారును కూడ నాటిరాత్రి రైలులోనే నిగులచే వారిని నొకవిందుటకును తక్కిన ప్రతినిధులను పోషించు పోవుటకును సవ్యాసంఘం కార్యదర్శియు. ఈ సమ్మేళనకార్యములను నిర్వహించు వారలలో ప్రధానభూమిలగు నగు వైద్యపంచానక కృష్ణశాస్త్రికవడే బి. ఎ. గారును కొందరు స్వచ్ఛంద సేవకులును రైలుస్టేషను నకు వచ్చిరి. అప్పుడు ఆదరాత్రు మగుటచే మరునాడు దయమున అధ్యక్షుల పురప్రవేశోత్సవము జరుపుట కేర్పాట్లుచేసి తక్కినవారిని విందులలో దింపి వారు స్వగృహమున కరిగిరి. శ్రీమహారాజావారు మాత్రము రైలువారువారు తమరైలుపై యోనే ఉండిరి. 24 వ తేదీని అధ్యక్షుల పురప్రవేశోత్సవమును ప్రదర్శనవారంభోత్సవమును జరుగవలసిన కృత్యములైయుండెను. నాడుఉదయమెదిమిగుంటలగు నప్పటికి నర్. భాండాగార్ ఆఫ్. డాక్టర్. జేకేముక్. లక్ష్మీ రామస్వామి ఆచార్య, పరాంజనే, మొదలగువారును సుకొందరును రైలుస్టేషనునందలి కిగి కొచ్చి మహారాజుగారిని వారి పుత్రులను పుష్పమాలాలంకృతులనుజేసి మహోత్సవముతో కొనితెచ్చి వారి కొరకై యేర్పరపబడిన చక్కని సాధమున దింపిరి.

## ప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవము.

ఆ సాయంత్రము 4 గంటలకు ప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవము ప్రారంభమయినది. ప్రదర్శనపు హుళికెంతెంతయు కృష్ణ శాస్త్రికవడే, మహామండలియంత్ర జగన్నాథప్రసాదకుష్ణ లక్ష్మీ రామస్వామి ఆచార్య, యాదవజీత్రకమజీ ఆచార్య మున్నగు విద్యవైద్యులును ప్రతినిధులును ప్రముఖులును పెద్దలును చేయుండు సాసభయందు సభాధ్యక్షులవలె మైన పిమ్మట హుళికెంతెంతయుగా ప్రదర్శనమునకు అఖిలభారత భూభాగములనుండియు వచ్చిన పలువిధములగు వైద్యవైద్యములను నిమగ్నమై కొంత ముచ్చటించిరి. పిమ్మట అధ్యక్షులగు శ్రీమాన్ వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారు మృగుమధురమైన వాగ్దాటితో తమ అధ్యక్షులతోపాటును సుస్మృత భావమును చదివిరి.

“ప్రాచీనకాలమునుండియు ఆర్యవైద్యులు వస్తుప్రదర్శనకాలమున సకాలము నెలకొల్పి జ్ఞానపురస్కరముగను విమర్శనతోడను బోధనవిద్యానియు చేయుచుండి నెనియు చికిత్సా శాస్త్రమునకు వస్తుప్రదర్శనములు అత్యవశ్యకము లనియు అది లేనిది చికిత్సా శాస్త్రమున నేదియు చేయజాల ననియు వైద్యసమ్మేళనము కంటే వస్తుప్రదర్శనము చాల ముఖ్యమైన ననియు మహాకేశపువారి కీ వస్తుజ్ఞానము లేక పోవుటచేతనే ప్రతి వత్సరమున భారత భూమినుండి వైద్యాంశములగు 50, 70, 80 రూప్యముల వెలగల ఓషధి ద్రవ్యములు ఎగుమతియై పరిబ్రాజకభూమమున కాలి 1, 01, 99, 085 రూప్యముల వెలగలిగినది యెరిగినదేకమున నలంకరించినదకు 42 లక్షల రూప్యముల వస్తువును ప్రతిసంవత్సరమున కలుగ కలుగుచున్న ననియు ఈ వస్తువునకు మర యాదాసేకమే భాగం” అనియు వెల్లెల్ల వస్తువులతో ఆంధ్ర దేశంబు దండెను. పిమ్మట కొంత ముపన్యాసము జరిగినవెనుక ప్రదర్శనము మొదలుపెట్టెను.

## ప్రదర్శనము.

ప్రదర్శనము మూడంతస్తులుగల ఒక గొప్పమేడయందు నెలకొల్పబడినది. క్రిందియంతస్తునను మంగిలియందును ఓషధులుంచబడినవి. మంగిలియందు గవర్నమెంటు వారి (బొహిని కల్ ఫారం) వృక్షాలయమునుండి కొనిరాబడిన వివిధములగు నోషధిభాతులనుంచిరి. లోపలిభాగమున నొకచోట ఆయుర్వేదీ యాషధులను అట్టలపై వట్టి వానిని ధన్యంతరింపుంట్లువున చెప్పబడినవరుస ననుసరించి కూర్చుండుంచిరి. మరియొకచోట కర్మలోకీ ట్రిక్ గారిచే సంపాదించబడిన యోషధులన్నియు అట్టలపై వట్టి యుంచబడినవి. ఇంకొకవైపున డాక్టర్ వారున రావుదేవాయిగారిచే ఓషధులయోషములు చిత్రీకరింపబడిన పటములుంచబడినవి.

ఈ యంతస్తుకుపై దానియందు పుస్తకములను కీర్తిశేఖరులగు గొప్పవైద్యుల చిత్రపటములును సిద్ధాంతధర్మమును ఉంచుట కేర్పరపబడినది.

ఈ భాగమున శ్రీమాన్ గోపాలాచార్యులుగారి చే పంపబడిన అనేకములగు వ్రాత పుస్తకములు అచ్చు పుస్తకములను నిర్ణయసాగర ముద్రితాలములనుండి వచ్చిన అనేక పుస్తకములను చిత్రపటము లనేకములును ఒకవైపున నుంచబడినవి. మరియొకవైపున జాండు ఫర్మాకూటికర్ వచ్చు గుజరాతి, ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మాసి, ఆయుర్వేద భూమి నోర. రామశాస్త్రి, బెజవాడ, మాండలిక వేంకటేశ్వర శాస్త్రి, బిజయనగరం, మున్నగు వారిచే పంపబడిన బోషధులుంచబడినవి. మూడవది యగు వైద్యంతస్తున బోషధులు వివరంగాంపబడు ఖనిజోద్భిజ్జ ప్రాణిజములగు అనేకవిధముల ద్రవ్యములును ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఆంధ్రముల ఆకారములను పోల్చుచు తయారుచేయబడిన అనేక విధములగు ప్రతి రూపములును భారత చిత్రపటములును యంత్రములును ఇంక విట్టి వనేకములును ఉంచబడినవి. ఇట్టిప్రదర్శనము కదురవ్యమై వైద్యుల మనుజుసాభివృద్ధి కత్తెంతసాధనమై ఆయుర్వేదీయ పదార్థ కర్మాకరమో యన విరాజిల్లు చుండెను. ప్రతి దినమునను ప్రాతఃకాలమున కొన్ని గంటలు లండను ఎం. బి. పరీక్షా పట్టభద్రులును బొంబాయి ఎమ్. ఎస్. పరీక్షా పట్టభద్రులును వృక్షశాస్త్ర విద్యార్థులు నగు వారునరావు దేవాయియును మహారాష్ట్రీ పండితవరుండు స్వదేశభాషయందు ఓషధుల తత్త్వములను వాని ఉపయోగములను తెలుపుచు ఆయుర్వేదీయ పాశ్చాత్య పద్ధతులను పోల్చుచు చక్కని యుపన్యాసముల గావించుచుండిరి. వీరిట్లు చేసినవారకు మొత్తముమీద 58 గంటలకాలము జరిగినట్లు తెలియవచ్చెను. వీరికి ఆయుర్వేదీయ ఓషధులన్న మిక్కిలిప్రీతి. ఆంధ్ర యాషధులన్నియు భారతభూమియందు జనించిన బోషధులవలననే సిద్ధము చేయవచ్చునని తమ యనుభవమును బాగుగ వివరించి చెప్పిరి. వీరి ఉభయవిద్యా పరిశోధన మత్స్యంతా హ్లాదకరముగ నున్నది. మన రాజధానియందు దిట్టిఉభయ విద్యా జ్ఞానధురీణులగు పండితుల జూచుభాగ్య మెపుడుగలుగునో తెలియదు. ఈయనానీయునిచే చెప్పబడుచుండు విషయములు వైద్యులనేకులు వ్రాసికొనుచుండిరి.

## 26-వ తేది.

26-వ తేది ఉదయము 8 గంటలకు శ్రీమాన్ వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారి యాధిపత్యముక్రింద విషయ నిర్ణయమున కుపక్రమించుట కేర్పరపబడినది. కాని ఒకటి రెండు విషయములు చర్చింపబడిన వెనుక ఒకముఖ్యవిషయము కొజకు సభ నిలుపబడినది.

కథిమనాడు శేషమునుండి సంశయపరగ ఆయుర్వేదీయ శిల్ప తంత్రమునకు విశేషించి కాలాగ్య తంత్రమునకు చేరిన శేత్రలోగ శత్రుకర్మలయందును పని చేయుచుండు శత్రు చికిత్సకు పోకడు వచ్చెను. ఆయన తన శత్రువుల ప్రదర్శనము చూచుటకై కోరుటచే సభ్యులు తమ చర్చను నిలిపి తచ్చువసాభిముఖులై యుండిరి. అంతట నీ శిల్ప తంత్రము క్రమముగా ఆయుర్వేదీయ పద్ధతి ననుసరించి తయారు చేయబడిన స్వస్థిక సందంశ్ లాలవాడీ వస్త్రాది యంత్రములను అగ్ర చంద్రవృద్ధి పుత్ర ప్రీహిముఖాది శత్రువులును, శాస్త్రీక పద్ధతి ననుసరించి యుండునవిగ బురుజువు చేయుచు ప్రదర్శించెను. సభ్యు లందరును దేశాంతర గతుడైన పుత్రుడు తిరిగి వచ్చినట్లు ఇంకను ఆయుర్వేదాంగ శిల్పతంత్రము జీవించి యున్నదా యని అత్యాతురులై చూడసాగిరి. అందు కొందరు ఆయుర్వేదీయ శిల్పతంత్రమున నింతటి యంత్రశత్రు సామగ్రి కలదా యను సాశ్వర్య సంశయములు పెనగొన దిగ్రభువకెండి నట్లు చూడసాగిరి.

## సమ్మేళనము

25 వ తేదీని ఉదయము 10 గంటలకు కలకత్తానుండి మహామహోపాధ్యాయ కవిరాజగణనాథశేక్ ఎం. ఏ. ఎమ్. ఎల్. గారు విచ్చేసిరి. నాటిసాయంత్రము 8 గంటలకు సభ యుపక్రమింపబడినది. “కర్నోస్కరు” ధియెటనుండు ప్రతినిధులును సంఘసన్యాససభ్యులును ప్రేక్షకులును విచ్చేసి నిండి యుండిరి. సుమారు 2000 ల వరకు జనులు వచ్చియుండిరి. అచారము ననుసరించి సభాధ్యక్షులగుణమును దేవమాతృప్రసములును స్వాగతపద్ధతులును చదివిన పిదప సన్యాససంఘాధ్యక్షులగు డాక్టర్. జేకేముక్. ఎమ్. ఎ. ఎమ్. డి. గారుతమ స్వాగతోపన్యాసమును చదివి ముగించిరి. పిమ్మట సమ్మేళనాధ్యక్షులగు శ్రీమహారాజావారు భావగర్భితముగ ఆయుర్వేదముయొక్క యావశ్యకతను తెలుపుచు గంభీరముగ అభిభాషణమును చదివిరి. ఈరెండు ముపన్యాసములును అచరభాషయందే వ్రాయబడినవి. పిమ్మట విషయనిర్ణయసభ నేర్పరచుటకై సభ నిలుపబడినది. విషయ నిర్ణయసభయందలి సభ్యులను గురించి చాల వరుస చర్చజరిగిన వెనుక ప్రతినిధులనుండి మూడవవంతు సభ్యులను విషయనిర్ణయసభ కెన్నుకొనవలసిగా నిశ్చితమై సభ ముగిసెను.

## హెచ్. టి. మహమ్మద్ అందుకో,

[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటి. కాశీలోనుండు అనేక చిత్రమయిన మంచి వస్తువులు వీరు బహు చవుకగ సప్లయ చేతురు. ఒకసారి ఆర్థరు యిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

నీవు క్రొత్తమిల్లు పెట్టవలెదవా? మేము ఏమిల్లులకై నానరే ముఖ్యముగా బియ్యపుమరలకు కావలసిన సామనులను బియ్యమునందు మరనండి హామీలు ఫర్మేసు ఫ్రైరు బాగ్లవరకు సరఫరా చేయుదుము. సి. గోపాలనాయకర్ అందుసన్ను, బేసికాఫాండి మద్రాసు. 557

## ఆత్మజిజ్ఞాస.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసిద్ధి. దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నవైతా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, చుదరాను.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము ఆరోగ్యమును శాస్త్రీయమునుపొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసాఖ్యమును శుభగాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈపుస్తకము ఇనాముగా నీయవలెను. పోస్టు చార్జి యు మేమే భరించువలెదము. వెంటనే వ్రాయుము. 219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, అలంకరిగ్రహ బోషధాలయం 156, బాడ్వే, మదరాసు. అగరుపత్తులు 100-కి రూ 1-0-0.

ఒకొక్క ఊడవత్తియు రెండుగంటల నేపు కాలును. దీని సువాసన 2 క్రోసులమారును వ్యాపించి మనోహరము కలిగించును. అంబర్, జవ్వాలి, కస్తూరి, యేరకమైన 100-కి రు. 1 ది ఆంగ్లో యిండియన్ ట్రేడింగు కంపెనీ, 724 చామరాజుపేట, బెంగళూరు సిటి.

ఉచితము! ఉచితము!! మానవ గడియారము దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు? 144 పుటలుగల వైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన మానవ గడియారమును 8 వేరుచేయుట నేర్చుకొనవచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలాఖర్చు లేదు. రాజవైద్య నారాయణజీ శేకవడీ, 188 20, చీనాబజారురోడ్, మదరాసు.

ఇందుమతీ పరిణయము. కుమారభూర్జటి కృతాంధకావ్యము రు. 0-10-0 అప్పారాయ యశశ్చంద్రిదయము సంస్కృతాలంకారశాస్త్రము రు. 2-0-0 వైరెంటిని ఏకకాలమున గోరువిద్యార్థులకును, పుస్తక భాండాగారులకును, సగమువెల. ఈమార్చి నెల ఆఖరువరకు మేనేజరు, మునునూరు యస్టేటు 628 నూజివీడు, కృష్ణాజిల్లా.

విరాటపర్వము-అర్జునుడు.

విరాటపర్వమున చతుర్థ పంచమాశ్వాసంబులందు అర్జునుని పాత్రక్రమము మొదలై విమర్శింపబడును.

అర్జునుడు అజ్ఞాతవాసకాలము గడచినది మొదలు కారవులపై తనకు గల మహావైరమున వాని నెట్లయిన సాధింపవలయునని సమయమునకు నేచియుండెను. భీమునియును సహజముగ కారతగుణమునది యరుదుగ ప్రదర్శితమగుచుండెను. కాని అర్జునుడు తన క్రోధమును శాంతిగుప్తము చేసి అన్న కెక్కడ ఆగ్రహము వచ్చునో యని కడు మెలకువతో మెలగుచుండెను. ఎట్లయినను కారవులపైని గల పగను సాధింప బ్రయత్నించుచుండు వాడుగా న అర్జునుడు (తనకు వీలైన కార్యముగాన) ఉత్తరకు తనంతట తానే తన బాహుబల విశేషములను జెప్పటయు, వైరంధ్రుచే జెప్పించుటయు జేయుచు ఎప్పటికైన నీ యువశత్రువులను ప్రయోజనము గలుగకుండునాయని యుచుకొనుచుండెను. కారవులు విరాటుని గోవులం దొంగిలి పోయినప్పుడు తనకు కారవులతోడ కయ్యంబు సలుపబోవమండ, తగుసారథి లేకుండు తరి, వైరంధ్రు ఈ యవకాశమును బోసియుక బృహన్నలకార్యవైర్యాదులను తరకు వర్తించి అతని సారథ్యము జయప్రదమగునని చెప్పెను. ఉత్తరుడు పేడిరూపమున నున్న అర్జునుని రూపు జూడనొట్లక ఉత్తరనిష్ఠంధములను వైరంధ్రు నిష్ఠంధములను బృహన్నలను దోడ్కొనిపోయెను. ఉత్తరుడు కారవసేననుజూచి భయభ్రాంతుడై పాటిపోవుతరి అర్జునుడు తనపట్టుసాధించుటకు గాను, ఉత్తరుని మఱల బట్టకొనివచ్చి అతనిని సారథ్యగజేసికొని జమ్మిచెట్టుకడకు పోయి తన ఆయుధముల దెబ్బని అతనిని బ్రాధింప, శవాకార భయంకర స్వరూపమున నున్న గాంధీవమును జూచి యుత్తరుడు వెఱగండి మిన్నకుండెను. ఈ సమయమున మొట్టిమై నుండుటజేసి అర్జునుడు తనకు నిజరూపమును దెలిపి నమ్మించి యతని భయమును బోనడచెను. ఉత్తరు డర్జును నెఱిగి అతని సారథ్యంబు చేయుట తన మనోరథమని చెప్పి అతని ఆజ్ఞపై రథము నడపగడంగెను. అర్జునుడు గాంధీవము కొఱకు బోవునప్పుడును, రథముపై ఉత్తరునిస్థానము నొను నప్పుడును, కారవులు చూచి సంశయింపసాగిరి. అర్జునుడు తేడ నెక్కి జేవడత్రము పూరించినతోడనే వారి సంశయము మిలినియెను. కలకలమెక్కువయ్యెను. సమర మారంభమయ్యెను. అర్జునుడు యుద్ధోత్సాహముననైనను కారవులయధ్యుడన్న తన గురువులను మఱువక వారికి మనమున ననుసక్తురై, ప్రత్యక్షముగా నమస్కారభావముల వేసి తా నర్జునుడనే యని రుజువుచేసెను.

ఉదయగిరిబయ్యన్న నాయుడుగారిలన్న దానసత్రము

ఈ సత్రమును ఉదయగిరి రామదాసు నాయుడుగారు 1867 సం॥న తమతండ్రిజ్ఞాపకార్థము పగడాలనగ్రుల వీధి, (Coral merchant street) 58 వ నెంబ్రమున స్థాపించిరి. ప్రతిదినము 12 గురు బ్రాహ్మణులకు మాత్రము ఒకపూట (ఉదయము) భోజనము పెట్టుట ముఖ్యోద్దేశము. పూర్వము నాటుపకాణి రామేశ్వరములకు పోవు బ్రాహ్మణ బాటసారులకు గాను దీనిని స్థాపించిరి. ప్రస్తుతము నాటున బోవు నవ సరముతప్పినదిగాన ప్రయాణికులు వచ్చుటతగ్గినందున ఈ ఉదయం దేయుండు సోమర్ బ్రాహ్మణులకుమతస్థి బ్రాహ్మణులకును ఇది ఉపయోగపడు చుండెను. సత్రపు ధర్మకర్తలు బీద బ్రాహ్మణ విద్యార్థులకు కూడ భోజనసత్తులు గూర్చిన ఇది సాధకముగా నుండునని నిశ్చయించి అట్టివిద్యార్థులకు ఉదయమున సారకాలవేళకు లోపల అన్నము పెట్టుచుండిరి. ఈ ధర్మకర్తలలో దొరసామయ్యగారు తమధర్మపదవిని వదలుకొనినందున వారికి బదులుధర్మకర్త ఈ. ఎస్. శంకరయ్యగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు నియమింపబడిరి. వీరు ప్రత్యేకముగ విద్యార్థులకే అన్నము పెట్టినచో బాగుగా నుండునని వ్యా. సి. కుమారస్వామిశాస్త్రిగారి వ్యాయంభతో విమర్శకులెట్ట వ్యాయము ర్తియు అట్లే ఒకపూట అన్నము పెట్టించవలెనని తీర్మానించిరి. రెండవపూటభోజనమునకూడ విద్యార్థులు చిక్కుల బడకుండ చేయుటకు ధర్మకర్తలు చందాలుపోగుజేసి ప్రయత్నములు సలుపుచుండ దీనికి సహాయముగా శ్రీమతి అంబటి తాయారమ్మగారిలా రుక్మిణమ్మ గార్లు 2 వేల రూప్యముల విరాళము లాసంగదమని వాగ్దానము జేసిరి. వీరి యాదార్య మెంతయు కొనియాడ తగినది. ఈ విషయమున ఉదారభావముతో పనిచేయుచున్న సి. వి. మునిస్వామి నాయుడుగారును, ఈ. ఎస్. శంకరయ్యగారు కూడ ప్రశంసనీయులు.

కావలయును.

బెజవాడ మ్యునిసిపల్ ఆఫీసులో ప్రస్తుతం ఆర్టింగు హెడ్ క్లర్కు-పని (రూ. 30-40 ఖాగ) పున్నది. దరఖాస్తుదారులు మెట్రిక్యులేషనుపరీక్ష ప్యాసుకావలెను. ట్రాన్సులేషను, అకౌంటుటెన్టు ప్యాసు అఫీషియల్ సర్వీసుగల వారి దరఖాస్తులు ముఖ్యముగా ఆలోచింపబడును. తెలుగు ఇంగ్లీషు దస్తూరి బాగాయుండవలెను. టెస్టిమోని యల్పుతో సహా దరఖాస్తులు మాకు యీ నెల 16వ తేదీ లోపుగా పంపవలెను.

మ్యునిసిపల్ ఆఫీసు, బెజవాడ, 8-3-1917. } డి. వి. హనుమంతరావు, (721) చెరువు.

నోటీసు. (717)

ఇందువల్ల సమస్తమయిన వారికి తెలియవరచు చేయవగా:-

1917 వ సం॥రం ఫిబ్రవరి నెల 7-వ తారీఖున కృష్ణా డి॥ అత్తలి సబుడి॥ యిలాకా కోరుమ్మి అగ్రహారం తాలూకు రిసర్వి నెం. 32 రు య 3-24 ట్లు భూమి రు 560 లకు కృష్ణా డి॥ నూజి ఏడు సబుడిస్టారు యిలాకా బాహుబల్లెండుని గూడెం అగ్రహారం కాపురస్తుడు బ్రాహ్మణులు యినాందారు కొలచిన శేషయ్యగారి దత్తతకుమారుడు శోభనాచలపతి అనే ఆయన యీ దిగువ దస్తావేజు చేసిన నాకు విక్రయించుటకు ఏర్పాటు చేసి బజానాక్రింద రు 60 లకు నావల్ల ప్రాంతరి నోటు వ్రాయించుకొని రెండు మాసములలో దస్తావేజు వ్రాసి యిచ్చుటకు గడువు నిర్ణయించుకొని భూమి నాస్వాధీనము చేసియున్నారు. దరిమిలాను నేను క్రయసొమ్ము అంతయు సిద్ధముచేసి, క్రమమైన దస్తావేజు వ్రాసి రిజిస్టరీచేయించి యివ్వవలసినదని మధ్యవర్తుల ద్వారానున్న రిజిస్టరీ వ్రత్తరు ద్వారానున్న తగాయిదాపరిస్తే నావిరోధులకు ప్రవల్ల నాకు నష్టము కలుగజేయవలెననే దురుద్దేశ్యముతో నాకు దస్తావేజు వ్రాసి యివ్వక యితరులకు విక్రయించ దలచినట్లు తెలియవచ్చినది. అట్టి విక్రయములు యిదివరకు గాని యిక ముందుగాని చేసినయెడల ఏమిన్ని చెల్లననిన్ని నా అగ్రహారం ప్రకారం నాయదా వెళ్లడముతోనే, నేను కోర్టులో వ్యాజ్యము వేసి దస్తావేజు వ్రాయించుకొన బోవుచున్నాననిన్ని యిందు మూలముగా సమస్తమయిన వారికిన్ని తెలియజేయుచున్నాను.

వేములమండదద్ద వెంకట్రాజు నాలూ.

(686) భాషా సేవక సంఘము.

202 MINT STREET, MADRAS.

ఈ సంఘము నారు ప్రచురించుచున్న గ్రంథములు.

- (1) వేదపరిశీలనలు మొ ప్రతి 1-కి రు 0-4-0
- (2) దంతభావనము " 0-4-0
- (3) స్నానము " 0-4-0
- (4) విభూతి, తిలకము, పసుపు " 0-4-0
- (5) వస్త్రధారణము " 0-4-0
- (6) ధ్యానము " 0-4-0
- (7) ఆహారము " 0-4-0
- (8) ఆశ్రమచతుష్టయము " 0-4-0
- (9) బ్రహ్మచర్యము " 0-4-0
- (10) పరిశ్రమలు " 0-4-0
- (11) ఆధిరజాలంకారములు " 0-4-0
- (12) గార్వస్థాశ్రమము " 0-4-0
- (13) నాటకములు " 0-4-0
- (14) నిద " 0-4-0
- (15) వానప్రస్థాశ్రమము " 0-4-0
- (16) వ్యాకృమము " 0-4-0
- (17) గర్భిణీశ్రీ " 0-4-0

హెచ్. హెచ్. ది నైజాము వారి గ్యారంటీడు స్టేటు రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడు.

కరుగుటకు పనికివచ్చే ఇనుము ఉక్కు-తును కలు 116 టన్నుల సప్లయచేయుటకు టెండర్లు కావలెను. 1917వ సంవత్సరము ఏప్రిలు నెల 2-వ తేదీ మధ్యాహ్నము నరకు స్టోరుకివరుగారు అట్టి టెండర్లు తీసికొనెదరు.

ఒక రూపాయ చెల్లించిన పయిన సికిందరా బాదునందలి రయిలువే స్టోరుకివరు నారినన్దనుండి టెండరు ఫారముతో సహా ఇతరవిశేషములు తెలుపబడును. (718)

అధిన భీను సేనుడగు

ప్రొ॥ రామమూర్తి నాయుడు గారు త్వరలో రానున్నారు.

ఈ క్రింద వివరింపబడిన ప్రదేశములలో తమ అత్యుత్తర దేహబల ప్రాధిమ్య ప్రదర్శించెదరు.

కావలి	కాకినాడ
బంగోలు	పితాపురము
బాపట్ల	తెనాలి
గుంటూరు	(683) ఎలమంచి
బెజవాడ	అనకాపల్లి
ఏలూరు	విశాఖపట్నము
రాజమహేంద్రవరం	విజయనగరము

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫ ములు - బొమ్మల కాళ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్నము.

అద్భుతనివారిణి.

126

(ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎలెక్ట్రో టానిక్ పెరల్లు)



ఇది బలహీనులకును నీరసంబులకును మందు. నిద్రలేకుండుట, జ్వరము, తిమ్మనగను, మెదడు నిమ్మనగా నుండును.

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిశ్చలమైన బలహీనము, ఆగ్రాసము శుక్లవర్ణము పోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు, గుమాస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనందు; బలమును గలిగించును. అనేక వేలయని ఇందులను బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమాత్ర పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 " " " 2-0-0

నవీనము!!

పరిమళ ద్రవ్యముల రాజు

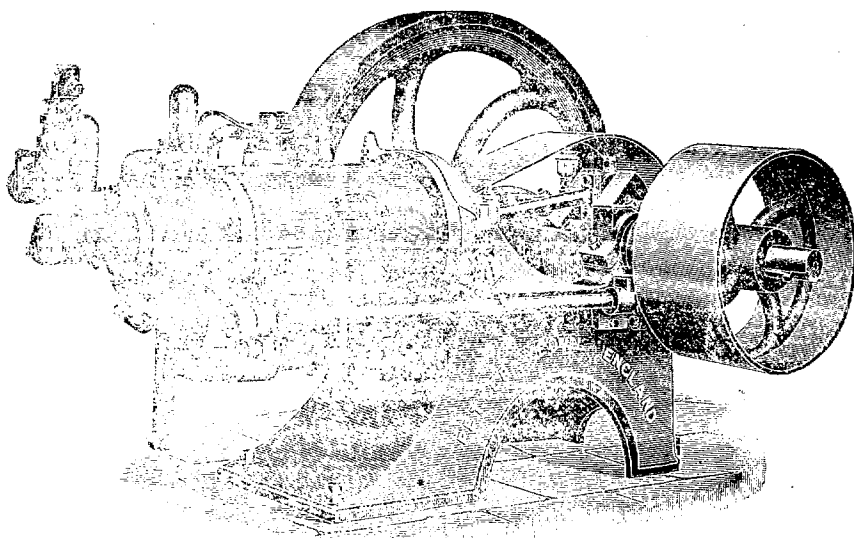
ఆల్టో దిట్ బహర్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి అపూర్వ వాసనయును కలదు. ఆలోకనలో సారాయి మొదలగునాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయ వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన వనము మధ్యలోనుంటే యంత సుఖమయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించుదురు. ఇతర వాసనలు యేవేని యుండినా యీ ఆల్టో దిట్ బహర్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈ దినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుడు. నెల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి. పి. వార్షి, }  
1 డ్రాము బుడ్డి 1-కి " 0-12-0 } రూ. 0-4-0 }  
1/2 అవున్సు బుడ్డి 1-కి " 2-0-0 } ప్రత్యేకము.  
ఆంగ్లో యుడయకా డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.  
నెం 155, జుహూపూసీను వీధి, బొంబాయి  
మద్రాసు యేజంటు:- మెహతా పురుషోత్తం మూర్తి,

పెట్రో వేటెంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

327

సులభమగు యంత్రములును- చక్కని పనితీరును- స్థూలనిర్మాణమును, నిరాటంకమగు ముచ్చటైన నడకయు ఈ యంత్రములకు గొప్ప ప్రఖ్యాతిని దెచ్చినది. అన్ని పరిమాణములలో యంత్రములను అపరిమితమయిన (Crud చమురుతో నెనను, నంచి చమురుతో నెనను, నిలువయున్న నూనెతో నెనను, చక్కగా నడుపవచ్చును.



పెట్రో ఇంజనుల ప్రత్యేక ఉపయోగములు.

1. తనంతటనే తేంపులేనిదే రగుల్కొలుప గల గొట్టము గలదు. ప్రారంభించబడిన తైలంపు అవసరములేదు.

2. తగులబడి పోకుండ నుండు రగుల్కొలుప గల గొట్టములు ఇతర యంత్రముల యందు కొన్ని వారములలో చెడి పోవును. ఇటు కొన్ని వత్సరములకు చెడిపోవును.

3. పేలుడుపిత్రిడిని తగ్గించుటచే, యంత్రము స్వాభీకాయన నుండును. 4. కత్తితగులబడుట మిక్కిలి తక్కువ. నడుపుటకు కావలసినంతకంటె నెక్కుడుచముడు వృధాగా కాలదు. 5. త్వరలో నడపించవచ్చును. ఏ పరిమాణపు దానినైన 5 నిమిషములలో నడుప వచ్చును. 6. బలకరములయిన పనిచేయుభాగములను కొన్నిటిని ఎక్కువగా జతపరచి, స్థూలముగా నిర్మింపబడిన దగుటచే ఎక్కువకాలము పనిచేయును. 7. కిటరు ఇంజనులు విరామము తేకుండ పనిచేయుటకు తగినవి. 8. పనిచేయు భాగములు బహు కొద్దియగుటచేత నిర్మాణ మతిసుభువు. 9. ముఖ్యముగ పనిచేయుభాగమునకు తేక చక్రమునకు అపాయము సంభవించినప్పుడు నూనె సప్లయితనంబు ఆగిపోవును. అందువలన యంత్రము నిలుచును. కావున సురక్షితముగ నుండును. అనేక పరిమాణములలో స్టాటూలో నున్నవి. వెలలకుగాని, ఇతర విషయములకుగాని దయచేసి మాకు వ్రాసికొనుడు.

బెన్జి అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్. ఇంజనీయరింగు శిషార్డుమెంటు, మదరాసు.

త్వరలో!

వెలువడగలదు!!

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

ము ద్రి త ను గు చు న్న ది.

నల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

సంవత్సరాది దినమున వెలువడగలదు.

కాగితముల కఠవునం తేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటున్న కలయవారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము:

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల రు 2-0-0
అర్ధసంవత్సర	0-8-0
అర్ధసంవత్సర	0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, తేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	1-0-0

చంద్రవత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.

పండ్లపాడి.

మోహినీ తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టిపిడి మద్రాసు.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమరబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈ మరబ్బు సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుముందుగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్కనీములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి హృదయకోశము బలహీనమై పరణికాలమునరకు దుఃఖము ననుభవించురు. ఈ సాలామిసిరి మరబ్బు నేరించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవించురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బునల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వస్థస్థితిము మానును, ధాతువు మాద్రముతో కలసికొవుట మానును, సిద్ధమరుకు మానును, బహుమాత్రవాగ్ధి మానును, విశేషబలము కలుగును, కత్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ పులవిసర్జన మగును. సాలామిసిరి అనన్యవిషజాతిపండు. ఇదికాబూర్, కాందహార్ దేశములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈ పండును విశేషముగా ప్రియములకై నడచుకొని 4 నెలలు మనుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బును నేరించి 1000 రూపాయల బహుమానము పొందుటకై గొప్ప సంఘములో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన తరువాత పూర్తి గుణముకలుగును. 2.3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణముచున్నది.

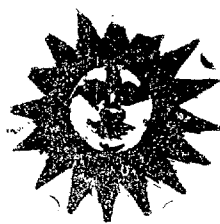
అనాపానపత్రిక పార్శ్వముతో పంపబడును.

15 రూపాయల డబ్బీ నెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నా లాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

కుంకుమపువ్వు

పువ్వు కుంకుమపువ్వు



పువ్వు కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ (53) 21. నాన్సుంపిడి, బొంబాయి.

కీర్తిశీలమైన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని రంగుల చిత్రపటము ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0 వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టు బాక్సు 212, మద్రాసు.

మంచిగుణముగల శాస్త్రీ యావధములు బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాధ రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది. 1/4 పౌను సీసా రు 0-2-0. చంద్ర ప్రభ గుటి మూత్రవ్యాధులయందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0. వాసవ లేహము దగ్గునకు మంచిముందు. 1/4 పౌను సీసా రు 0-10-0. వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మాటోరిక్ వర్క్స్ ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు బొంబాయి నెం 13 The Zandu Pharmaceutical Works 388 The Ayurvedic Pharmacists. Elphinstone Road, Bombay, E.

శ్రీ పరమానందయ్య కథలు.

ఎల్లవారును కొంత కొంత పుక్కిటి పురాణముగా వినియున్న యీ కథలు మిక్కిలి అద్భుతమును వినోదకరములును సీతిభోధకములునునగుట తెలిసినవిషయమే. ఇందు గురువునకు శిష్యులందు గల ప్రేమ, అనుగ్రహము, వారి వృద్ధికోరికైన పాటు మొదలగు గుణములును, శిష్యులకు గురువు నందుగల భక్తి, శుశ్రూష, కార్యనిర్వహణ మందు విడువనిపట్టు, పరస్పరసాభాత్రము మొదలగు గుణములును సర్వజన సుఖోధకముగా హాస్యరసమునకు దగిన వినోదశైలిని వర్ణించబడి యున్నవి. ఇది చదువుట కారంభించినది మొదలు ముగించు వఱకు నవ్వుపుట్టించుచునేయుండును. వెల 0-2-0. ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్డు కో, (235) అనందా ముద్రాలయము, ఘట్రాసు.